

Ruimtelijk beleidskader jeugdverblijfcentra
Fase III
Provincie Oost-Vlaanderen

April 2012

Studiebureau Adoplan
Ruimtelijke Planning en Stedenbouw
Milieu en Mobiliteit

Opdrachtgever:

Provincie Oost-Vlaanderen
Gouvernementstraat 1
9000 Gent

Opdrachthouder:

Adoplan bvba
Vaartlaan 28 bus 1
9800 Deinze

Tel: 09/241.53.70
Fax: 09/241.53.79

office@adoplan.be
www.adoplan.be

Studiebureau Adoplan
Ruimtelijke Planning en Stedenbouw
Milieu en Mobiliteit

O INHOUDSTABEL

0	Inhoudstabel.....	1
0.1	Lijst van veelgebruikte afkortingen	4
1	Inleiding	5
1.1	Doelstelling opdracht	5
1.2	Procesverloop.....	5
2	Beleids- en actieplannen	7
2.1	Ruimtelijke ordening	7
2.2	Toerisme en jeugd.....	7
2.3	Actieplan jeugdverblijfcentra	8
3	Bestaande regelgeving	9
3.1	Regelgeving m.b.t. jeugdverblijfcentra	9
3.1.1	Decreet toerisme voor allen.....	9
3.1.2	Decreet op de jeugdverblijfcentra.....	9
3.1.3	Decreet betreffende het toeristische logies.....	9
3.2	Andere regelgeving m.b.t. jeugdverblijfcentra.....	10
3.2.1	Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening	10
3.2.2	Milieuwetgeving	11
3.2.3	Toegankelijkheid.....	12
3.2.4	KB Speeltoestellen	13
3.2.5	Voedselveiligheid.....	13
4	Brongegevens	14
4.1	Inventarisatie Toerisme Vlaanderen	14
5	Analyse naar typologie	16
5.1	Jeugdverblijfcentra	16
5.1.1	Kampeerterreinen bij jeugdverblijfcentra	17
5.2	Indeling cfr. Toerisme Vlaanderen	18
5.3	Opdeling naar hoofdactiviteit.....	21
5.3.1	Jeugdlokalen	21
5.3.2	Overige jeugdverblijfcentra.....	23
5.4	Categorisering.....	25

5.5	Potenties van de bestaande verblijven	26
5.5.1	Zelfkook of volpension	26
5.5.2	Daglokalen en toegankelijkheid	27
5.5.3	Kampvuur	27
6	Ruimtelijke analyse.....	28
6.1	Spreiding.....	28
6.1.1	Ligging in de deelruimten	28
6.1.2	Spreiding ten opzichte van de gewenste toeristisch-recreatieve structuur	32
6.2	Ligging ten opzichte van kwetsbare gebieden	37
6.2.1	Ruimtelijk kwetsbaar gebied	37
6.2.2	Speciale Beschermingszone en Ramsar.....	38
6.2.3	Natuurreservaten	38
6.2.4	Overstromingsgevoelige gebieden.....	39
6.2.5	Ankerplaatsen en beschermde landschappen	39
6.2.6	Samenvattend.....	40
6.3	Potentie van de omgeving.....	41
6.3.1	Ligging ten opzichte van speelbossen	41
7	Behoeftes.....	42
7.1	Doelgroepenonderzoek.....	42
8	Lokaal/bovenlokaal.....	44
8.1	Jeugdlokalen	44
8.2	Overige jeugdverblijfcentra	46
8.3	Ruimtelijke en kwalitatieve correctie.....	47
8.3.1	Analyse jeugdverblijfcentra met hoofdfunctie jeugdlokaal	48
8.3.2	Analyse overige jeugdverblijfcentra	49
8.4	Bovenlokale jeugdverblijven	53
9	SWOT.....	55
9.1	Strengths.....	55
9.2	Weaknesses	55
9.3	Opportunities	55
9.4	Threats.....	56
10	Visiebepalende elementen.....	57
10.1	Subsidiariteit en bevoegdheidsverdeling	57
10.1.1	Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen	57

10.1.2	Suggestie naar bevoegdheidsverdeling.....	61
10.2	Ruimtelijke beleidselementen.....	62
10.2.1	Gewenste toeristisch-recreatieve structuur.....	62
10.2.2	Gewenste nederzettingsstructuur.....	63
10.2.3	Gewenste open ruimtestructuur.....	64
10.3	Doelgroepen	64
10.3.1	Onderwijsinstellingen en sportclubs, jongeren met een beperking	65
10.3.2	Individueel jeugdtoerisme.....	66
10.3.3	Het georganiseerd jeugdwerk	66
11	Visie jeugdverblijfcentra.....	68
11.1	Inleiding	68
11.2	Afwegingskader bestaande jeugdverblijfcentra.....	70
11.2.1	Ruimtelijke criteria	72
11.2.2	Jeugdtoeristische criteria van het domein en omgeving	79
11.2.3	Eindbeoordeling	81
11.3	Zoekkader nieuwe jeugdverblijfcentra.....	82
11.3.1	Ruimtelijke potenties	84
11.3.2	Jeugdtoeristische criteria	88
11.3.3	Eindbeoordeling	89
11.4	Visie lokale jeugdverblijfcentra	90
11.5	Checklist voor lokale jeugdverblijfcentra	91
11.5.1	Zonevreemd / illegaal?	91
11.5.2	Nieuwe jeugdverblijfcentra?	93
11.5.3	Aandachtspunten voor een jeugdverblijfcentrum	93
12	Actieprogramma.....	95

0.1 LIJST VAN VEELGEBRUIKTE AFKORTINGEN

- ANB : Agentschap voor Natuur en Bos
- BPA : Bijzonder Plan van Aanleg
- CJT : Centrum voor JeugdToerisme
- DK : Dagrecreatief Knooppunt
- GEN : Grote Eenheid Natuur
- GENO : Grote Eenheid Natuur in Ontwikkeling
- GRS : Gemeentelijk Ruimtelijk Structuurplan
- HAG : Herbevestigde Agrarische Gebieden
- NVWG : NatuurVerWevingsGebieden
- PRS : Provinciaal Ruimtelijk Structuurplan
- RKG : Ruimtelijk Kwetsbare Gebieden
- RUP : Ruimtelijk UitvoeringsPlan
- RWO : Departement Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed
- SBZ : Speciale BeschermingsZone
- VCRO : Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening
- VK : Verblijfsrecreatief Knooppunt
- VEN : Vlaams Ecologisch Netwerk

1 INLEIDING

1.1 DOELSTELLING OPDRACHT

De provincie Oost-Vlaanderen heeft begin 2011 de opdracht gegeven tot de opmaak van een ruimtelijk beleidskader voor jeugdverblijven. Dit beleidskader vormt de ruimtelijke component voor de afweging van de jeugdverblijven binnen de provincie. De neiging van jeugdverblijven om zich in de open ruimte te vestigen, heeft namelijk geleid tot een belangrijk aandeel zonevreemde jeugdverblijven. Door middel van het beleidskader wil de provincie een toetssteen vormen dat de impact van het jeugdverblijf op de omgeving kan inschatten.

De inventarisatie van de jeugdverblijfcentra in 2008 binnen het kader van het actieplan jeugdverblijfcentra van de Vlaamse Regering heeft bovendien vastgesteld dat binnen de provincie Oost-Vlaanderen slechts een beperkt aanbod aanwezig is. Dat bestaande aanbod bestaat bovendien grotendeels uit kleinere centra met beperkt comfort. Het beleidskader wil daarom de kapstok vormen voor de zoektocht naar locaties met een hoge potentie voor nieuwe bovenlokale jeugdverblijfcentra.

Dit beleidskader is voornamelijk gericht op de bovenlokale jeugdverblijven, waar het planningsinitiatief bij de provincie ligt.

Het beleidskader wil echter ook een hulpmiddel vormen voor de lokale besturen. Het biedt de gemeentebesturen een houvast bij de beoordeling van aanvragen voor nieuwe jeugdverblijven, of bij de beoordeling van de bestaande zonevreemde lokale jeugdverblijven.

Vooraleer een ruimtelijk beleidskader wordt opgesteld, dienen enkele criteria opgesteld worden. Zo is er geen concreet voorbeeld van wat een lokaal en wat een bovenlokaal jeugdverblijf is. Het begrip jeugdverblijf is eveneens een begrip dat een ruime lading dekt. Bij de analyse zal dan ook worden bepaald wat begrepen wordt als jeugdverblijf binnen dit beleidskader en wat de opdeling zal vormen tussen een lokaal en een bovenlokaal jeugdverblijf.

Het bepalen van de criteria wordt gevoerd door een analyse van het bestaande aanbod aan jeugdverblijven binnen de provincie Oost-Vlaanderen. Hierbij wordt vertrokken van de database van de inventarisatie van de jeugdverblijven in Vlaanderen van Toerisme Vlaanderen in 2008. Op basis hiervan wordt niet alleen de spreiding van de jeugdverblijven bekeken, maar ook de kwalitatieve factoren van de jeugdverblijven en hun omgeving.

1.2 PROCESVERLOOP

De opmaak van het beleidskader verloopt in drie fases. De eerste fase is de analysefase. In deze fase is een globale analyse gemaakt van het aanbod, is een onderscheid gemaakt tussen lokale en bovenlokale jeugdverblijfcentra en is een SWOT-analyse opgesteld.

De eerste fase is toegelicht aan de projectgroep met de dienst jeugd en ruimtelijke planning van de provincie Oost-Vlaanderen, CJT en Toerisme Vlaanderen¹.

De tweede fase is gekenmerkt door de opmaak van de aanzet tot het afwegingskader voor jeugdverblijven. Tevens is de eerste fase verder aangevuld en aangepast op basis van de opmerkingen van de projectgroep. De tweede fase is toegelicht aan de stuurgroep. Dit is de projectgroep, verder aangevuld met de jeugddienst van de provincie Oost-Vlaanderen.

Het beleidskader van fase twee en de relevante regelgeving van ruimtelijke ordening en toerisme is ook toegelicht op 20 september 2011 aan onder meer de gemeenten, de stedenbouwkundige ambtenaren, jeugddiensten, jeugdraden en beheerders van jeugdverblijven in Oost-Vlaanderen. Hierbij is gevraagd om tegen 15 oktober 2011 hun reacties en opmerkingen door te geven. Tevens is gevraagd om de lijst van jeugdverblijven af te toetsen aan het gekende aanbod binnen de gemeente.

In de derde fase werd het beleidskader verder aangevuld en bijgeschaafd op basis van de gemaakte opmerkingen in zowel de stuurgroep als het infomoment. Dit beleidskader wordt toegepast op de geselecteerde bovenlokale jeugdverblijfcentra. De verschillende provinciale domeinen worden eveneens gescreend aan de hand van het beleidskader op de potentie tot het herbergen van een jeugdverblijf. Het beleidskader wordt gekoppeld aan een actieprogramma en zal in principe later opgenomen in een nieuwe herziening van het Provinciaal Ruimtelijk Structuurplan Oost-Vlaanderen.

Het Vlaamse niveau, vertegenwoordigd door de adviesverlening vanuit het departement RWO, heeft een positief oordeel uitgesproken omtrent voorliggend beleidskader. Dit beleidskader kan dan ook een positief aanknopingspunt vormen voor de taskforce die op Vlaams niveau een beleidskader wenst uit te werken.

¹ In de projectgroep zijn ook de Vlaamse jeugddienst, het departement RWO en Toerisme Oost-Vlaanderen uitgenodigd.

2 BELEIDS- EN ACTIEPLANNEN

In het Vlaams regeerakkoord van 2004 was een hoofdstuk aangebracht 'Ruimte voor jongeren'. Hierin engageerde de Vlaamse regering zich om voldoende ruimte voor kinderen en jongeren te creëren, onder meer voor kampplaatsen. Naar aanleiding hiervan heeft het Vlaams Parlement op 24 mei 2006 een resolutie aangenomen om de Vlaamse Regering te vragen een rondetafelconferentie te organiseren met alle betrokken actoren om een toekomstgerichte visie op kampplaatsen te ontwikkelen.

2.1 RUIMTELIJKE ORDENING

De visie rond verblijfsrecreatie is in Vlaanderen lang beperkt gebleven tot de openluchtrecreatieve verblijven (genre camping, vakantieparken, ...) en de weekendverblijven. Dit uit zich ondermeer in de structuurplannen op Vlaams of provinciaal niveau. Met de tweede herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen in 2011 is evenwel aandacht gevestigd voor het verweven van vrijetijdsfuncties binnen niet-recreatieve gebieden zonder de draagkracht te overschrijden. Dit dient te worden gerealiseerd aan de hand van een operationele beleidsstrategie.

Binnen het provinciaal ruimtelijk structuurplan van Oost-Vlaanderen ontbreekt eveneens een beleidskader met betrekking tot de jeugdverblijfscentra. In het informatief gedeelte wordt echter erkend dat de provincie een probleem kent met betrekking tot het jeugdtoerisme. Dit wordt verklaard door de afwezigheid van natuurlijk gegevenheden die uitnodigen als speelterrein. Binnen het aanwezige aanbod wordt bovendien een groot tekort gedetecteerd aan bivakhuizen type C en bivakplaatsen die grotere groepen kunnen ontvangen.

2.2 TOERISME EN JEUGD

De belangrijkste acties met betrekking tot jeugdverblijfscentra zijn ondernomen op initiatief van de sectoren toerisme en jeugd. Het is vanuit deze beleidsdomeinen dat op 2 juli 2007 een rondetafelconferentie is georganiseerd rond jeugdverblijfsinfrastructuur. Hierop kwam voornamelijk de problematiek van de zonevreemdheid van de jeugdverblijfscentra naar voren.

In het kader van deze rondetafelconferentie werd een taskforce opgericht met als opdracht om zo goed mogelijk alle problemen waarmee de jeugdverblijven vandaag geconfronteerd worden in kaart te brengen. Dit is ruimer dan louter de ruimtelijke ordening, maar gezien de problematiek van de zonevreemdheid zal de taskforce ook een ruimtelijk afwegingskader voor de zonevreemde jeugdverblijven opmaken. De taskforce bestaat uit vertegenwoordigers van de kabinetten van de Vlaamse Regering en hun administraties (jeugd, natuur en bos, ruimtelijke ordening, toerisme en landbouwbouw), de Vereniging van Vlaamse Provincies (VVP), de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VWSG), de Vereniging van Vlaamse Jeugddiensten (VWJ), Steunpunt Jeugd en het Centrum voor JeugdToerisme (CJT).

Ten einde dit afwegingskader te kunnen opstellen, heeft Toerisme Vlaanderen begin 2008 het initiatief genomen tot de opmaak van een inventarisatie van alle jeugdverblijfcentra binnen Vlaanderen.

2.3 ACTIEPLAN JEUGDVERBLIJFCENTRA

De taskforce heeft op basis van de inventarisatie van de jeugdverblijfcentra en de overige aangekaarte bedreigingen voor de jeugdverblijfcentra in april 2009 een actieplan opgesteld. Dit actieplan is in het voorjaar van 2010 aangevuld.

Volgende doelstellingen zijn opgenomen in het actieplan verblijfcentra:

1. Streven naar een kwalitatief beleid ten aanzien van het jeugdtoerisme;
2. Behoud en eventueel een uitbreiding van de huidige capaciteit en diversiteit
3. Streven naar een kwaliteitsvolle omgeving voor jeugdverblijven en het beperken van omgevingshinder door jeugdverblijven
4. Streven naar een kwaliteitsvolle uitbating en een goed beheer van de bestaande jeugdverblijfcentra
5. Streven naar een transparante en onderling afgestemde regelgeving en het beperken van de administratieve lasten.

3 BESTAANDE REGELGEVING

De regelgeving met betrekking tot jeugdverblijfcentra is divers en is verspreid over diverse sectorale wetgevingen. In dit hoofdstuk wordt eerst de belangrijkste regelgeving aangehaald die specifiek voor jeugdverblijven is opgemaakt. Vervolgens worden de belangrijkste elementen uit de sectorale wetgevingen aangehaald die invloed uitoefenen op de jeugdverblijfcentra.

3.1 REGELGEVING M.B.T. JEUGDVERBLIJFCENTRA

3.1.1 Decreet toerisme voor allen

Het decreet Toerisme voor allen, goedgekeurd op 9 maart 2003 vormt de basis voor het opstellen van voorwaarden op vlak van veiligheid en hygiëne voor de jeugdverblijfcentra. Op basis van dit decreet kunnen jeugdverblijfcentra die aan een aantal minimumnormen op het gebied van brandveiligheid en hygiëne voldoen, door Toerisme Vlaanderen worden erkend. Daarenboven worden de erkende centra volgens dit decreet ook ingedeeld in types (A, B, C, hostel, principieel erkend en niet-erkend).

Het verkrijgen van een erkenning laat de verblijven toe om subsidies te ontvangen om aan de normen van veiligheid en hygiëne te voldoen. Vandaag is deze erkenning nog niet gekoppeld aan het hebben van een stedenbouwkundige vergunning voor het jeugdlogies.

3.1.2 Decreet op de jeugdverblijfcentra

Dit decreet, goedgekeurd op 18 februari 2004, is grotendeels gelijkaardig aan het voorgaande decreet. Ze bouwt immers voort op dezelfde normen en classificaties. Dit decreet regelt de ondersteuning van de jeugdverblijfcentra. Zo kunnen de uitbaters via het Centrum voor Jeugdtoerisme vzw terecht voor vorming, publicaties, een website en ondersteuning op maat (of bij de Vlaamse Jeugdherbergen vzw indien het hostels betreft).

Door middel van extra voorwaarden kunnen jeugdverblijfcentra een aantal subsidies krijgen. Jeugdverblijfcentra A en B komen in aanmerking voor een basissubsidie. De jeugdverblijven type C kunnen daarbovenop ook aanspraak maken op werkingssubsidies of personeelssubsidies.

3.1.3 Decreet betreffende het toeristische logies

Het logiesdecreet vormt vanaf 1 januari 2010 de overkoepelende regelgeving voor de hele Vlaamse toeristische logiessector. De Vlaamse overheid wil via het logiesdecreet het verblijf in alle categorieën van toeristische logies - campings, hotels, Bed & Breakfasts, vakantiewoningen en vakantie-logies regelen. Daarbij wordt een overgangperiode van drie jaar voorzien. Elk logiestype zal dus tegen 1 januari 2013 aan bepaalde uitbatings-, brandveiligheids- en comfortvereisten moeten voldoen en krijgt op basis hiervan een vergunning.

Wel voorziet het logiesdecreet een aantal gevallen waarin de vergunning niet nodig is. Zo is het jeugdtoerisme in principe vrijgesteld, zolang men voldoet aan de voorwaarden die zijn opgenomen bij de uitzonderingen.

Deze uitzonderingen zijn:

- een terrein voor openluchtrecreatieve verblijven als vermeld in artikel 2, 3°, waarop gedurende maximaal 75 kalenderdagen per jaar wordt gekampeerd in het kader van een evenement of door georganiseerde groepen kampeerders die onder toezicht van een of meer begeleiders staan. De eigenaar of exploitant van het terrein brengt de burgemeester van de gemeente waar het terrein ligt, vooraf schriftelijk op de hoogte wanneer het terrein als dusdanig wordt gebruikt. De gemeente waar het terrein ligt, kan in overeenstemming met artikel 135 van de Nieuwe Gemeentewet optreden indien onder meer de veiligheid en hygiëne op het terrein niet wordt gegarandeerd;
- een toeristisch logies dat in het kader van het decreet van 18 juli 2003 betreffende de verblijven en verenigingen die een werking uitoefenen in het kader van "Toerisme voor Allen" als verblijf erkend is, voor zover het niet valt onder de bepalingen van artikel 2, 3°;
- een inrichting die wordt gebruikt voor de werking van een door de gemeente of provincie erkend jeugdwerkinitiatief en waarin wordt verbleven of waarnaast wordt gekampeerd gedurende maximaal 60 kalenderdagen per jaar door georganiseerde jeugdgroepen die onder toezicht van een of meer begeleiders staan. De eigenaar of exploitant van de inrichting brengt de burgemeester van de gemeente waar de inrichting ligt, vooraf schriftelijk op de hoogte wanneer de inrichting als dusdanig wordt gebruikt. De gemeente waar het terrein ligt, kan in overeenstemming met artikel 135 van de Nieuwe Gemeentewet optreden indien onder meer de veiligheid en hygiëne op het terrein niet wordt gegarandeerd.

Dit betekent dat vanaf 1 januari 2013 enkel nog verhuurd kan worden in erkende jeugdverblijfcentra of in jeugdlokalen van een erkend jeugdwerkinitiatief (zonder erkenning als jeugdverblijfcentrum) indien deze maximaal 60 dagen per jaar verhuurd worden.

Deze uitzondering voor de erkende jeugdverblijfcentra biedt soulaas voor de verblijven die vandaag niet in orde zijn met de stedenbouwkundige vergunningstoestand. Zonder de uitzonderingsbepaling zou immers de uitbating niet meer toegelaten worden voor deze verblijven.

3.2 ANDERE REGELGEVING M.B.T. JEUGDVERBLIJFCENTRA

3.2.1 Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening

Naar bestemming toe zijn jeugdverblijfcentra enkel zone-eigen indien deze gelegen zijn binnen de (sub)bestemmingscategorieën:

- Woongebied in de ruime zin
- Recreatie (niet zijnde een gebied voor dagrecreatie)

Een zonevreemde ligging betekent echter niet dat een jeugdverblijf niet vergund is. Artikel 9 van het besluit van de Vlaamse Regering van 28 november 2003 tot bepaling van de toelaatbare functiewijzigingen buiten de geëigende bestemmingszone laat namelijk toe om jeugdlogies te vergunnen onder bepaalde voorwaarden binnen het agrarisch gebied.

Voor de zonevreemde jeugdverblijven zijn verder de decretale basisrechten² voor zonevreemde constructies, niet zijnde woningbouw van toepassing.

Hierbij is het voor de jeugdverblijven, niet gelegen binnen ruimtelijk kwetsbaar gebied (behalve de parkgebieden) toegelaten de hoofdzakelijk vergunde gebouwen te verbouwen of herbouwen.

Het uitbreiden en aanpassen van de zonevreemde constructies en gebouwen is toegelaten mits de uitbreiding noodzakelijk is omwille van onder meer:

- Milieuvoorwaarden
- Gezondheidsredenen
- Infrastructurele behoeften ingevolge de uitbreiding van de werking van onder meer: een erkende jeugdvereniging of van een erkend jeugdverblijfcentrum³

De basisrechten zijn evenwel enkel van toepassing voor de hoofdzakelijk vergunde constructies. Het beleid van de ruimtelijke ordening voorziet geen regularisatiemogelijkheden voor onvergunde constructies.

3.2.2 Milieuwetgeving

De jeugdverblijfcentra vormen geen specifieke categorie binnen de VLAREM-wetgeving. Op verschillende vlakken zijn er evenwel contactpunten tussen de VLAREM-wetgeving en de jeugdverblijfcentra. Deze contactpunten zijn bv. zwembaden⁴, kampvuren, ...

3.2.2.1 Afval

Volgens de OVAM -richtlijn mogen gemeenten de grens van 150kg afval per inwoner niet overschrijden. Hierdoor proberen gemeenten het afval van de gezinnen, woonachtig in de gemeente, zoveel mogelijk te scheiden van het overige afval. Dit heeft als gevolg dat jeugdverblijven worden beschouwd als een horeca-activiteit en dus gecatalogeerd worden onder het bedrijfsafval. Bovendien geldt nog een sorteerplicht voor zowel het huishoudelijk als het bedrijfsafval. Zomaar afval dumpen in een container is niet meer toegelaten.

3.2.2.2 Afvalwater en hemelwater

Conform de zoneringsplannen van de Vlaamse Milieumaatschappij dienen de jeugdverblijfcentra ofwel te voorzien in de gescheiden aansluiting op de riolering, ofwel zelf in te staan voor de zuivering van het afvalwater. Voor de opvang van het hemelwater is bovendien de gewestelijke stedenbouwkundige verordening inzake hemelwaterputten, infiltratie-voorzieningen, buffervoorzieningen en gescheiden lozing van afvalwater en hemelwater.

3.2.2.3 Kampvuren

De regelgeving rond kampvuren zit verdeeld op verschillende niveaus. Op gemeentelijk vlak kunnen regels vastgesteld zijn door middel van een politieverordening, de gemeentelijke administratieve sancties, gemeentelijke bouwverordeningen. Normaliter zijn vuren binnen woonzone niet toegelaten.

² VCRO: art. 4.4.10. – 4.4.23.

³ De erkende jeugdverblijfcentra zijn toegevoegd bij het wijzigingsdecreet van 16 juli 2010

⁴ De VLAREM-wetgeving is enkel van toepassing op zwembaden bestaande uit een vaste constructie. De opblaasbare en verplaatsbare zwembaden vallen hier niet onder.

In de VLAREM-wetgeving is het organiseren van een kampvuur door een jeugdbeweging aanzien als een socio-culturele activiteit en aldus als niet hinderlijk beschouwd. Het natuur- en bosdecreet verbiedt het maken van vuur in alle bossen en binnen een afstand van 100 m tot de bossen (met uitzondering voor het vuur in functie van een goedgekeurd beheersplan, gemachtigd door het bosbeheer, of in functie van wettelijk verplichte verbrandingen). Het natuurdecreet verbiedt eveneens het maken van vuur in de natuurresevaten. Hierop kan een uitzondering gevraagd worden door middel van een machtiging van het Agentschap Natuur en Bos (zie verder).

Op federaal niveau is het veldwetboek van toepassing. Deze legt op dat tussen vuur en begroeiing/bebouwing minstens 100 m afstand dient gehouden worden. Een officieel toelaten van kampvuren bij jeugdverblijfcentra is hierdoor vaak onmogelijk. Officieus wordt dit vaak wel toegelaten, meestal na advies van de brandweer.

3.2.2.4 Spelen in bossen of reservaten

Binnen bossen en natuurresevaten is het toegankelijkheidsbesluit van 5 december 2008 van toepassing. Dit bepaalt dat de toegankelijkheid op de voor het verkeer minder belangrijke wegen gelegen in bossen en natuurresevaten moet geregeld worden via de opmaak van een gebiedsspecifieke toegankelijkheidsregeling. De opmaak hiervan biedt de eigenaar/beheerder van het gebied de mogelijkheid om in deze gebieden specifieke voorzieningen te treffen voor de jeugd zoals speelzones, vrij toegankelijke zones,

Voor risicovolle jeugdactiviteiten (bv. kampvuur) of het spelen of kampen bouwen buiten de paden en speelzones in bos en natuur moet je een machtiging aanvragen bij het Agentschap voor Natuur en Bos.

Je hebt een machtiging nodig om in alle Vlaamse bossen en natuurresevaten te spelen buiten de paden en speelzones, om kampvuren te maken in of op minder dan 100 meter van een bos of in een natuurreseervaat, om touwenparcours aan te leggen en om tenten op te zetten, voor grote evenementen in bossen enz.

Het machtigen van risicovolle activiteiten door het Agentschap Natuur en Bos is ingegeven vanuit een algemeen zorgprincipe voor de natuur en de andere bezoekers. Los daarvan is het ook noodzakelijk om bij de uitoefening van een activiteit de toestemming te hebben van de eigenaar of de beheerder. Dit zijn twee afzonderlijke zaken, tenminste indien het bos of natuurreseervaat geen domeinbos of Vlaams natuurreseervaat is.

3.2.3 Toegankelijkheid

Het besluit van de Vlaamse Regering tot vaststelling van een gewestelijke stedenbouwkundige verordening inzake toegankelijkheid van 5 juni 2009 is in voege voor alle dossiers vanaf 1 maart 2010. Deze verordening bepaalt de regels voor het toegankelijk maken van publieke gebouwen (waaronder jeugdverblijfcentra) en komen in voege bij nieuwbouw, verbouwingen of uitbreidingen. Sinds 31 maart 2011 is de verordening versoepeld en geldt ze niet langer voor jeugdverblijfcentra met maximaal 10 slaapzalen én een eetzaal van minder dan 150 m². Toerisme Vlaanderen heeft eveneens voorwaarden omtrent toegankelijkheid opgenomen voor de erkenning van de jeugdverblijfcentra.

3.2.4 KB Speeltoestellen

Aan elk jeugdverblijf is een speelterrein verbonden, maar niet elk speelterrein valt onder het koninklijk besluit van 2001.

Een speelterrein is volgens het KB 'een ten behoeve van spel en/of ontspanning geplande en daartoe ingerichte ruimte waarin zich minstens één speeltoestel bevindt. Een speeltoestel is volgens hetzelfde KB een product bestemd voor vermaak of ontspanning, ontworpen of kennelijk bestemd om te worden gebruikt door personen die de leeftijd van 18 jaar nog niet hebben bereikt, waarbij uitsluitend van zwaartekracht of fysieke kracht van de mens gebruik wordt gemaakt en bestemd voor collectief gebruik op een tijdelijk of blijvend speelterrein. Wat het KB expliciet niet als een speeltoestel beschouwt, is een tijdelijk toestel dat als element van hun spel door kinderen, onder toezicht, voor zichzelf worden vervaardigd. Door een groep gesjorde constructies of door hen gebouwde kampen of een omgevallen boom worden niet als speeltoestel beschouwd.

Een speelterrein zonder speeltoestel valt nooit onder het KB. Vanaf het moment dat er minstens één speeltoestel aanwezig is en het terrein dus wel als speelterrein wordt beschouwd, valt het volledige terrein onder het KB en dus niet enkel het speeltoestel. Op dat moment dient het speelterrein aan specifieke criteria te voldoen.

3.2.5 Voedselveiligheid

HACCP-richtlijnen gelden enkel voor jeugdverblijfcentra die volpension aanbieden. Zij dienen de gids voor de horeca te volgen. Deze huizen moeten een toelating aanvragen bij het Voedselagentschap (FAVV) en deze zichtbaar ophangen voor de klanten.

Voor huizen die zelfkook aanbieden, ligt de verantwoordelijkheid op het vlak van voedselveiligheid bij de groep die kookt. De uitbater verhuurt enkel een gebouw (met keuken), het is aan de jeugdgroep om zelf te beoordelen of hierin op een verantwoorde manier kan gekookt worden. Toch wordt aan jeugdgroepen niet gevraagd om de HACCP-richtlijnen te volgen, wel dient een minimum aan hygiëne in acht te worden genomen. Los van verantwoordelijkheid, is het uiteraard een dienstverlening om aan de groepen een keuken te kunnen aanbieden die hygiënisch koken mogelijk maakt.

In jeugdverblijfcentra waar zowel volpension als zelfkook mogelijk is, is het principe eveneens: wie de maaltijd bereidt, is verantwoordelijk. Bij volpensionmaaltijden is de uitbater dus verantwoordelijk, bij zelfkook draagt de uitbater geen verantwoordelijkheid.

4 BRONGEGEVENS

4.1 INVENTARISATIE TOERISME VLAANDEREN

Het vertrekpunt van de analyse van de jeugdverblijven is op basis van de inventarisatie van Toerisme Vlaanderen in 2008. Hierbij zijn alle bestaande gekende jeugdverblijfcentra bezocht en geïnterviewd. Sedert de inventarisatie heeft de dienst Toerisme Vlaanderen de databank van de jeugdverblijfcentra geactualiseerd en verder aangevuld. De analyse van de databank is gebaseerd op de toestand van september 2011.

Het is hier belangrijk van op te merken dat deze databank niet volledig is. In Vlaanderen bestaat een groot aandeel informele verhuur. Daarnaast worden nieuwe jeugdverblijven opgericht die op het moment van de inventarisatie nog niet gekend zijn. Wat betreft het informeel circuit kan worden gesteld dat deze een occasioneel gebruik kennen en kleinschalig van aard. Deze jeugdverblijven zullen geen bovenlokaal karakter hebben en zijn dan ook niet bepalend voor de studie.

Ten einde een completer beeld te hebben van het aanbod jeugdverblijven in Oost-Vlaanderen, alsook de nieuw bijgekomen jeugdverblijven, is er een oproep gedaan op het infomoment van 20 september 2011 om de lijst met jeugdverblijven verder aan te vullen. Deze bijkomend jeugdverblijven kunnen echter in de analysefase niet verder worden meegenomen daar de databankgegevens voor deze vandaag niet beschikbaar zijn. De aangemelde centra worden evenwel gescreend naar een eventueel bovenlokaal karakter. Deze screening is onder voorbehoud, te meer omdat van in opbouw zijnde jeugdverblijven, de gebruiksfrequentie vooralsnog onbekend is.

Binnen dit beleidskader wordt de scope verlegd van Vlaanderen naar de jeugdverblijven gelegen in Oost-Vlaanderen. Dit laat toe een diepgaandere studie verder in detail te voeren. Algemeen zijn volgende kenmerken voor Oost-Vlaanderen vastgesteld ten opzichte van het algemene beeld in Vlaanderen.

Oost-Vlaanderen heeft een relatief beperkt aanbod aan jeugdverblijfcentra. In maart 2009 waren er in Oost-Vlaanderen slechts 89 jeugdverblijven geregistreerd met een totale capaciteit van 4.803 plaatsen (bron: CJT).

Binnen de database van de inventarisatie (toestand september 2011) zijn 94 jeugdverblijven opgenomen. Hiervan zijn er twee aangemeld als horende tot de categorie hostel. Niet alle jeugdherbergen zijn echter opgenomen in de database. De hostels zijn namelijk veeleer gericht op het individueel toerisme en niet voor het opvangen van jeugdgroepen. De twee opgenomen hostels vormen hier soms een uitzondering op. Deze zijn dan ook onderdeel van de nationale werking van de scouts en worden vaak gehuurd door jeugdgroepen. Het gaat om de jeugdherbergen De Fiertel in Ronse en De Valk in Laarne. Gezien het uitrustingsniveau van deze centra worden deze voor de studie geteld als een jeugdverblijfcentrum van het type C.

Ter volledigheid worden de overige hostels (erkende jeugdherbergen) in Oost-Vlaanderen hieronder weergegeven:

- Jeugdherberg 't Schipken, Geraardsbergen (Onkerzele): capaciteit 104 + 60 in tenten
- Jeugdherberg 'Die Loyale', Maldegem: capaciteit 74
- Jeugdherberg 'De Draecke', Gent: capaciteit 106

Daar deze hostels niet in de database zijn vertegenwoordigd, kunnen ze niet in de eerste analyse mee opgenomen worden. Bij de selectie van de bovenlokale/lokale jeugdverblijfcentra, zullen deze hostels evenwel afgewogen worden aan de gestelde criteria ten einde een inschatting te kunnen maken. Deze afweging wordt eveneens opgesteld voor de jeugdverblijven die naar aanleiding van het infomoment van 20 september zijn aangebracht door de diverse gemeenten.

5 ANALYSE NAAR TYPOLOGIE

Vooraleer een ruimtelijke analyse van de jeugdverblijven kan gevoerd worden, dienen enkele begrippen verduidelijkt of vastgelegd worden. Het begrip jeugdverblijf is namelijk ruim en dekt vele ladingen. Het is dan ook aangewezen om ondubbelzinnig vast te stellen welke centra onder voornoemd beleidskader vallen en hoe deze verder onderverdeeld worden. Deze opdeling in types kan op basis van het comfortniveau, maar ook andere opdelingen zijn mogelijk

Het vastleggen van duidelijke criteria naar typologie laat toe om het beleidskader nadien toe te passen op nieuwe jeugdverblijfcentra.

5.1 JEUGDVERBLIJFCENTRA

Het begrip jeugdverblijf dekt een ruime lading. Jeugdverblijfcentra zijn volgens het decreet van 3 maart 2004 houdende de subsidiëring van hostels, jeugdverblijfcentra, ondersteuningsstructuren en de vzw Algemene Dienst voor Jeugdtoerisme omschreven als een aan een doelgroep aangepaste en veilige verblijfsaccommodatie met overnachtingsmogelijkheden, bestaande uit één of meerdere gebouwen die een eenheid vormen en die hoofdzakelijk ter beschikking gesteld worden van de jeugd voor het ontplooiën van vormende en ontspannende activiteiten, hetzij individueel, hetzij in groepsverband. Om het label 'jeugdtoerisme' te krijgen, moet minstens 70% van de overnachtingen toe te schrijven zijn aan personen jonger dan 26 jaar.

Deze definitie dekt met andere woorden niet enkel de traditionele kamp- of weekendplaatsen voor jeugdverenigingen, maar eveneens centra voor bosklassen, sportkampen, jeugdherbergen, centra gespecialiseerd in het verblijf van mindervalide jongeren, ...

De definitie bepaalt wel dat een jeugdverblijfcentrum minstens een gebouw met overnachtingsmogelijkheden dient te beschikken. Kampeerreinen voor bv. tentenkampen komen dus niet in aanmerking als deze niet verbonden zijn met een jeugdverblijfcentrum.

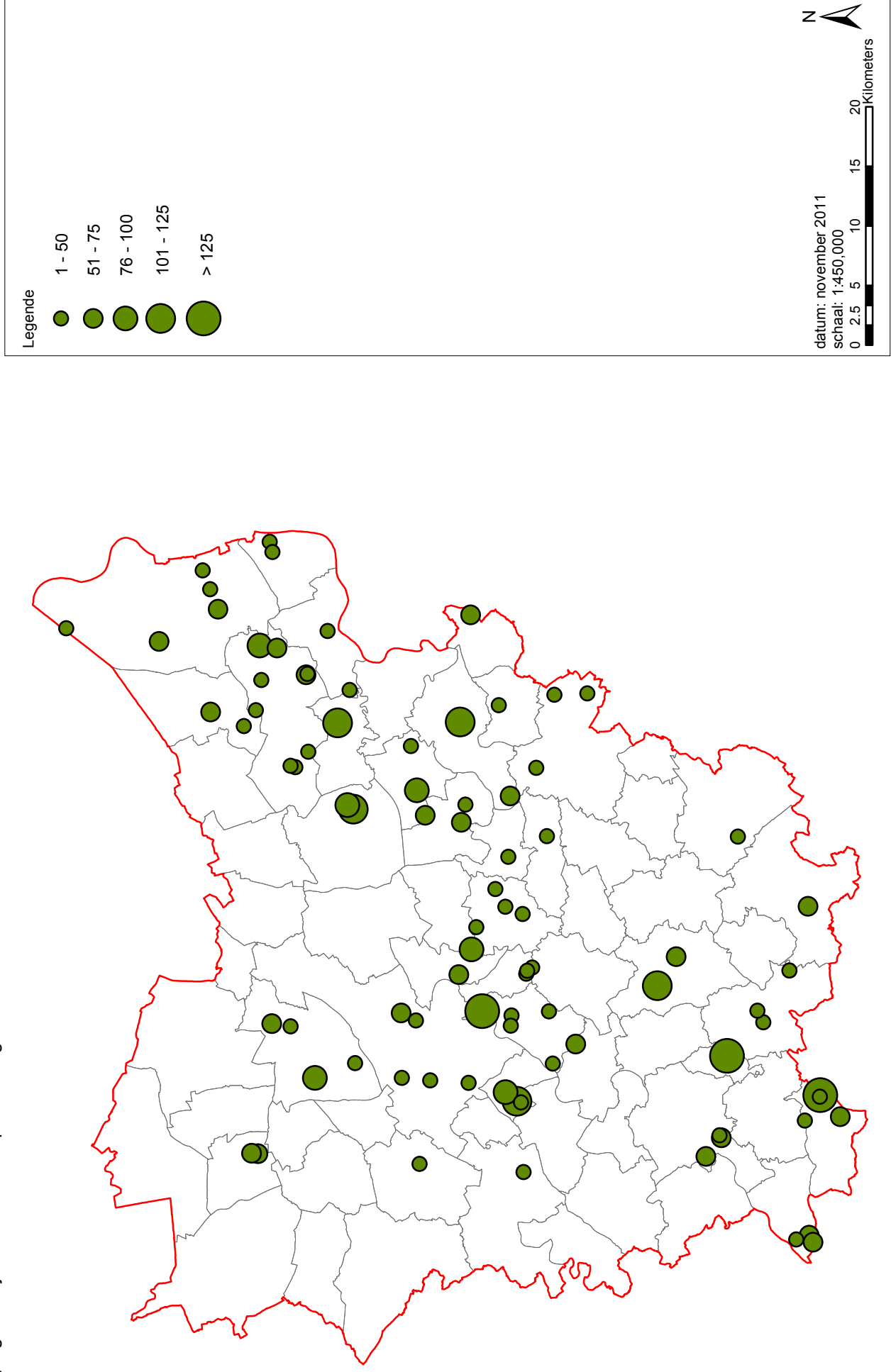
De verschillende types jeugdverblijven stellen elk andere criteria naar hun omgeving. Zo zullen jeugdherbergen vaak aansluiting zoeken bij toeristische trekpleisters zoals historische steden. De traditionele kampplaatsen zoeken dan weer aansluiting op de bosgebieden en agrarische gebieden met het oog op speelruimte. De centra voor bosklassen, sportkampen, ... vragen dan weer meer infrastructurele voorzieningen voor begeleiders, bemande keukens, ...

Een jeugdverblijfcentrum heeft niet noodzakelijkerwijs de verblijfsfunctie als hoofdfunctie. Verscheidene jeugdbewegingen verhuren hun jeugdlokalen in weekends en/of vakanties. Sommige andere gemeenschapsfuncties zoals (parochiezalen, kloosters, ...) stellen eveneens hun infrastructuur soms ter beschikking van het jeugdtoerisme.

Een jeugdverblijfcentrum kan bestaan uit verschillende deelverblijven. Indien deze allen binnen een eenzelfde domein zijn gelegen en een ruimtelijk geheel vormen, worden deze in de studie behandeld als één jeugdverblijfcentrum, op voorwaarde dat de delen als één geheel kunnen worden gehoord.

Jeugdverblijfcentra in Oost-Vlaanderen

Kaart 1 - spreiding jeugdverblijfdomeinen en capaciteit in gebouwen

Ten einde een duidelijk onderscheid te kunnen maken, spreken we in dit geval van jeugdverblijfdomeinen.

Oost-Vlaanderen bevat 94 individuele jeugdverblijfcentra. Rekening houdende met het feit dat op sommige domeinen meer dan één jeugdverblijfcentrum is gelegen, komen we tot 86 jeugdverblijfdomeinen. Van deze jeugdverblijfdomeinen zijn er 9 met een capaciteit ≥ 100 binnen de gebouwen, waaronder één met een capaciteit = 150.

In totaal zijn er 4.966 overnachtingplaatsen beschikbaar (zonder kampeerruimte). Het kleinste afzonderlijk te huren jeugdverblijf heeft een capaciteit van 20 personen, het grootse 150. De gemiddelde capaciteit bedraagt ca. 58 plaatsen.

5.1.1 Kampeerreinen bij jeugdverblijfcentra

Binnen het beleidskader wordt geen rekening gehouden met de pure kampeerreinen voor jeugdkampen. Deze terreinen worden normaliter enkel tijdens de zomermaanden verhuurd en zijn niet voorzien van enige infrastructuur. Indien deze terreinen enkel verhuurd worden aan georganiseerde groepen met begeleiding én voor max. 75 dagen op een jaar, dan dienen deze terreinen geen vergunning of erkenning te bevatten cfr. het Logiesdecreet.

Een aantal jeugdverblijfcentra voorzien echter eveneens in kampeergrond tijdens de zomermaanden. Deze kan ofwel apart worden gehuurd of wordt gecombineerd met het jeugdverblijfcentrum. Dit laat toe om de capaciteit gevoelig op te trekken zodat grotere groepen ook op de kleinere verblijven terecht kunnen.

Binnen Vlaanderen zijn er ca. 700 groepen binnen de drie grote jeugdbewegingen⁵ met meer dan 100 leden. Dit staat in contrast tot het feit dat er in Vlaanderen ca. 90 erkende jeugdverblijven aanwezig zijn met een capaciteit ≥ 100 . Indien we de capaciteitsvereiste verhogen tot 150, dan schieten binnen Vlaanderen slechts 18 erkende jeugdverblijfcentra over. Alhoewel niet alle jeugdbewegingen met de volledige groep of binnen Vlaanderen op kamp gaan, is binnen de periode juli - half augustus toch een tekort merkbaar voor de grotere jeugdgroepen.

De nood aan kampeerreinen komt niet alleen op vlak van capaciteit, maar ook ten gevolge van tradities binnen jeugdbewegingen. Zo verblijven de oudere leeftijdsgroepen veelal het liefst op een kampeerterrein met minder voorzieningen.

Het ter beschikking stellen van kampeergrond op de site van een jeugdverblijfcentrum is het antwoord van de uitbaters naar enerzijds de nood aan extra capaciteit en anderzijds aan de vraag vanuit de bewegingen om de tradities te kunnen voorzetten.

Het bieden van kampeerruimte aansluitend op een jeugdverblijfcentrum is niet in alle gevallen mogelijk of aangewezen. Er dient met volgende voorwaarden rekening gehouden worden:

- Het jeugdverblijfcentrum dient over voldoende terrein te beschikken voor het inrichten van een kampeerzone. Deze ruimte mag geen afbreuk maken aan de nodige speelruimte voor de groep die in het jeugdverblijfcentrum logeert.
- Een kampeerzone wordt het best op een egaal terrein voorzien. Dit terrein dient het regenwater voldoende te kunnen infiltreren zodat in periodes van overvloedige regenval geen

⁵ Chiro, Scouts, KSJ-KSA-VKSJ

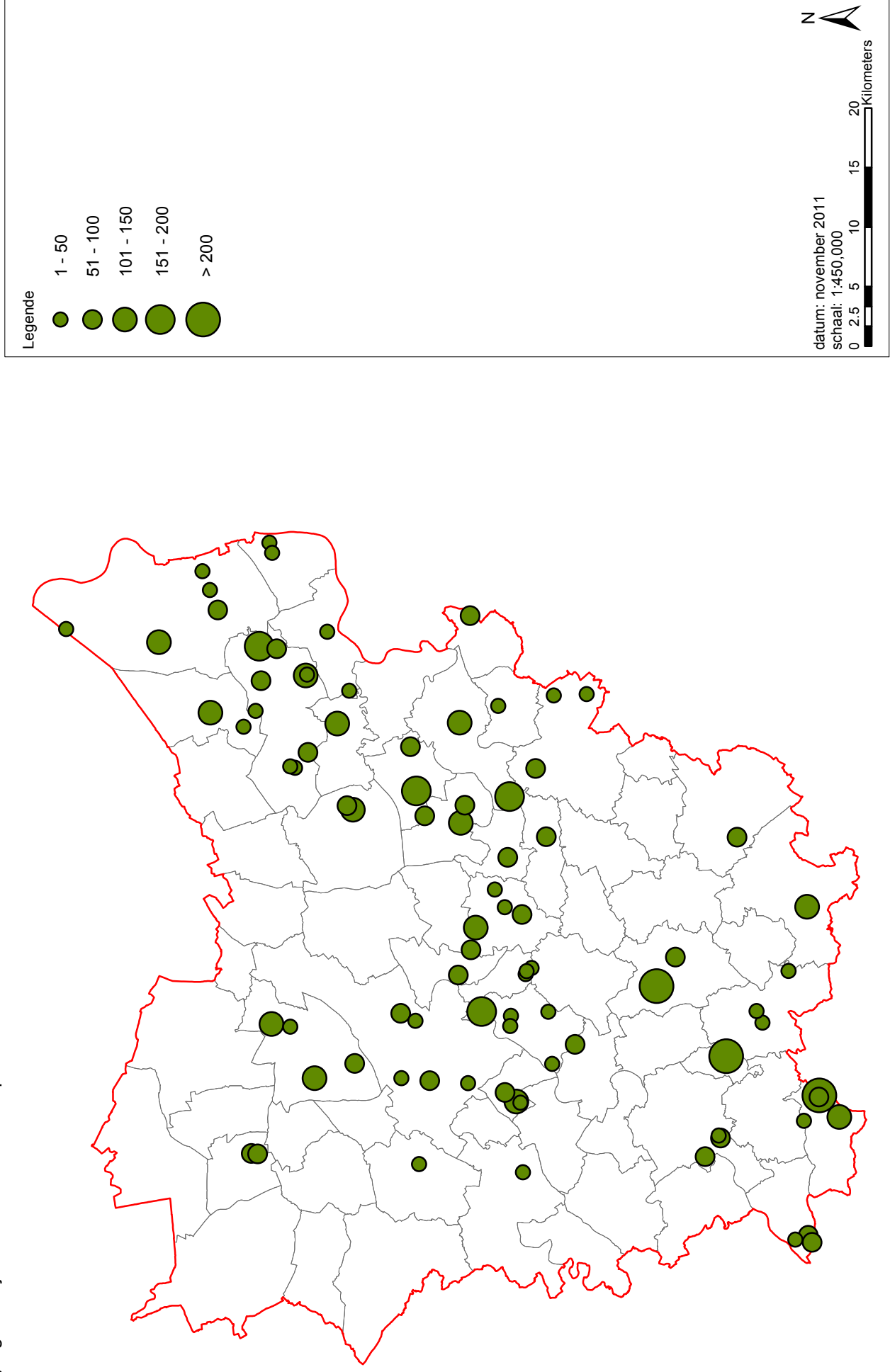
Jeugdverblijfcentra in Oost-Vlaanderen

Kaart 2 - spreiding jeugdverblijfdomeinen en capaciteit op kampeerruimte

Jeugdverblijfcentra in Oost-Vlaanderen

Kaart 3 - spreiding jeugdverblijfoormen en totale capaciteit

wateroverlast voor de gebruiker ontstaat. Voor warme periodes is het bieden van schaduwzones eveneens aangewezen.

- De bodem dient zoveel mogelijk intact bewaard te worden ten einde erosie van de bodem tegen te gaan.
- Met betrekking tot de kookvuren geldt dezelfde regels als voor de kampvuren.

Binnen Oost-Vlaanderen bieden 32 jeugdverblijfdomeinen de mogelijkheid van kampeerruimte. De capaciteit stijgt hierdoor met ca. 1.886 plaatsen. Het jeugdverblijfdomein met de grootste capaciteit bedraagt zodoende 400 plaatsen (gecombineerd).

5.2 INDELING CFR. TOERISME VLAANDEREN

Het decreet 'Toerisme voor allen' heeft de erkende jeugdverblijfcentra ingedeeld in 4 types:

- Type A (eenvoudig jeugdverblijf): geen bedden, geen douches, wel toiletten en wasruimte, stromend water in de keuken;
- Type B (iets meer uitgerust jeugdverblijf): bedden, minstens twee gescheiden douches, toiletten en wasruimte, apart ingerichte keuken;
- Type C (volledig uitgerust jeugdverblijf): bedden met kussens en dekens, voldoende douches, toiletten en wasruimte, apart ingerichte keuken, voldoende daglokalen.
- Hostel: een jeugdverblijf voor individuele reizigers (de jeugdherbergen).

Daarnaast bestaan er nog principieel erkende en niet erkende jeugdverblijven. Een principieel erkend jeugdverblijf is een jeugdverblijf dat op basis van bouwplannen een soort voorlopige erkenning verkregen heeft. De niet erkende jeugdverblijven zijn veelal jeugdverenigingen die hun jeugdlokalen verhuren tijdens de vakanties en/of weekends. Indien deze een erkenning zouden aanvragen, is het merendeel op te vatten als een type A.

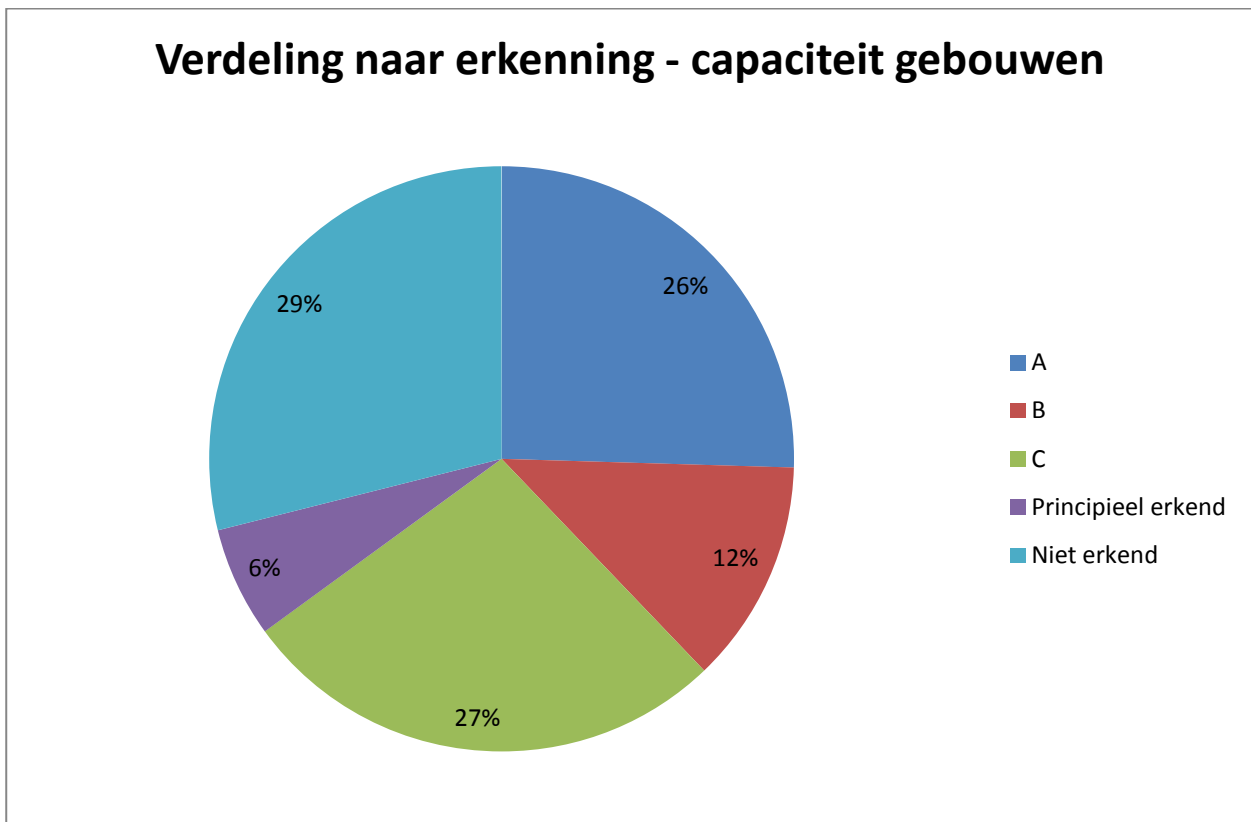
De indeling in typologieën cfr. het decreet Toerisme voor allen is voornamelijk gericht op het comfortniveau van de jeugdverblijven. Voor de doelgroepen is dit een handige maatstaf, maar voor een ruimtelijke analyse is deze opdeling niet altijd even interessant. Hoewel deze typering zich soms ruimtelijk vertaald in grotere domeinen bij een hoger comfortniveau, is dit niet altijd het geval. Voor het bepalen van ruimtelijke principes is het comfortniveau niet altijd het juiste middel, ten meer dat de niet erkende jeugdverblijven zo uit de boot vallen.

Voor de analyse van de types worden de hostels ondergebracht binnen categorie C. Deze jeugdverblijfcentra worden namelijk gekenmerkt door een hoog uitrustingsniveau.

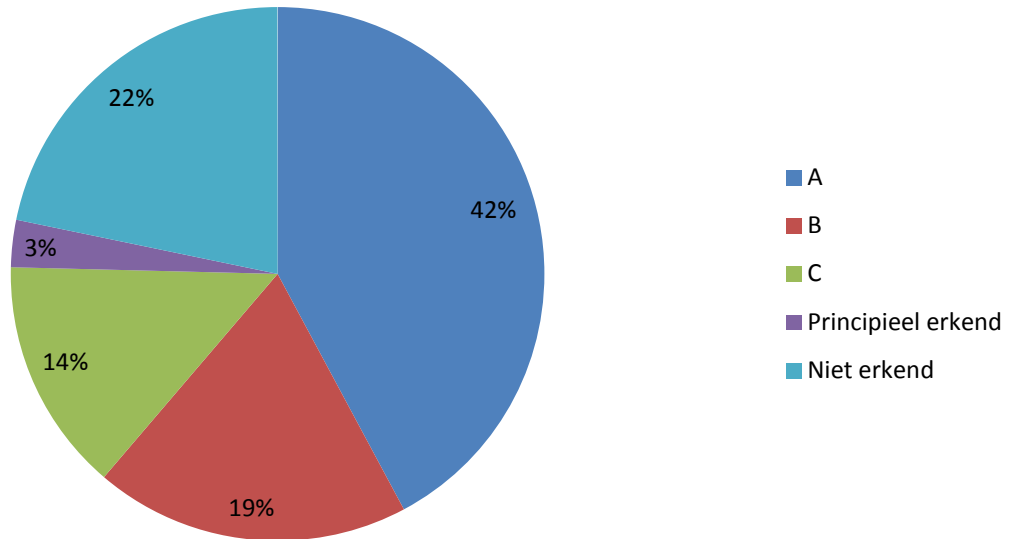
Opgedeeld naar jeugdverblijfcentra zien we voor Oost-Vlaanderen:

<i>Erkenning</i>	<i>Aantal centra</i>	<i>Capaciteit gebouwen</i>	<i>Capaciteit kamperen</i>	<i>Totale capaciteit</i>
A	23	1.265	795	2.060
B	11	614	360	974
C	22	1.348	267	1.615
Principieel erkend	6	302	54	356
Niet erkend	32	1.437	410	1.847
Totaal	94	4.966	1.886	6.852

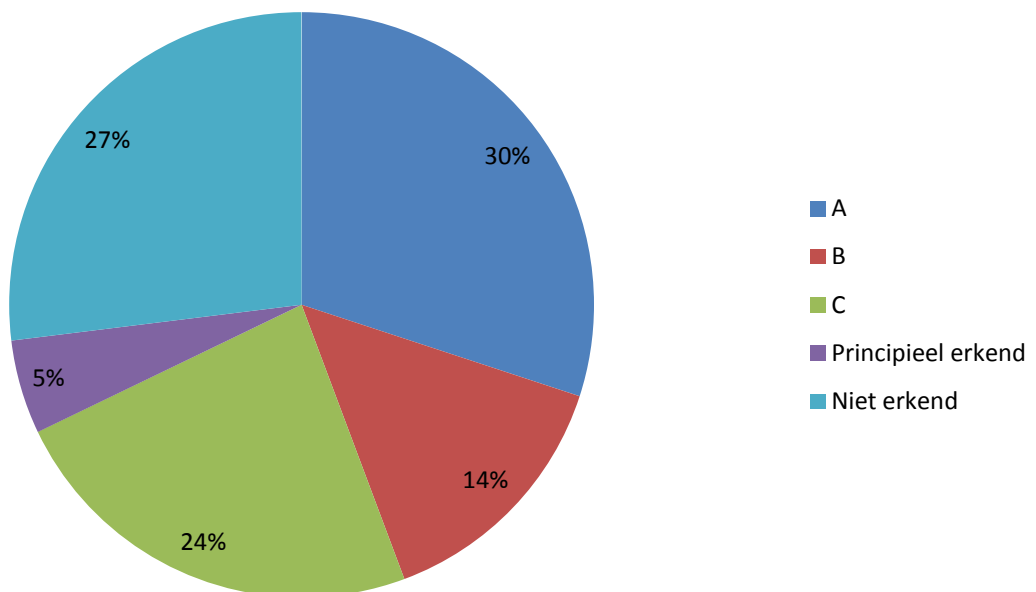
Het valt hierbij onmiddellijk op dat Oost-Vlaanderen een groot aandeel niet erkende jeugdverblijfcentra bevat (34%). Het betreffen veelal kleinere verblijven, die voornamelijk door het voorzien van een bijkomend aanbod op kampeergrond een grotere capaciteit trachten te bieden. De niet erkende jeugdverblijven vertegenwoordigen ca. 29% van de totale capaciteit binnen gebouwen.

Verdeling naar erkenning - capaciteit kampeerruimte

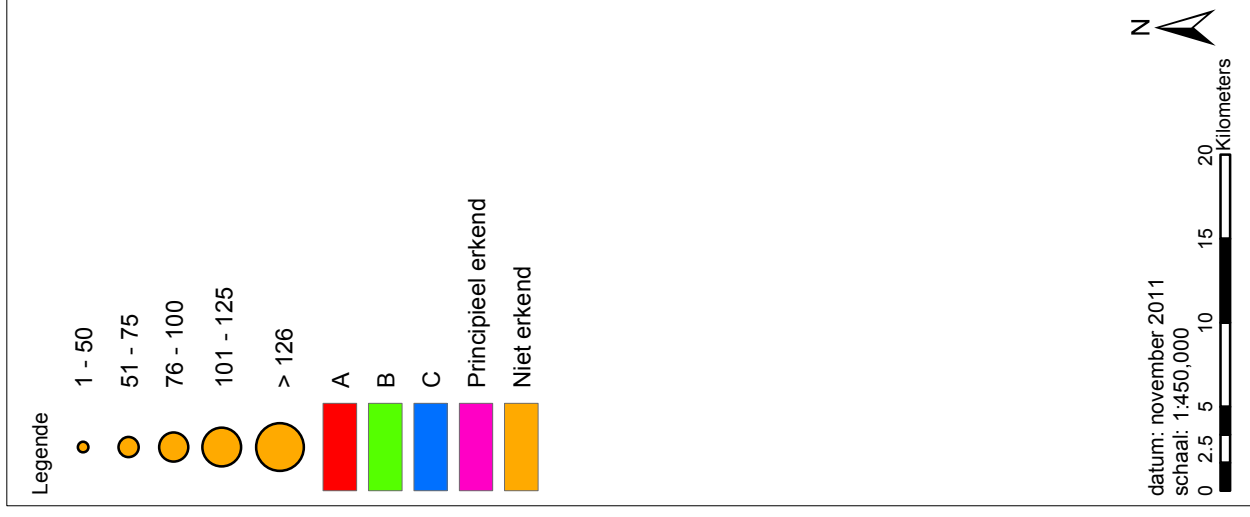

Verdeling naar erkenning - totale capaciteit

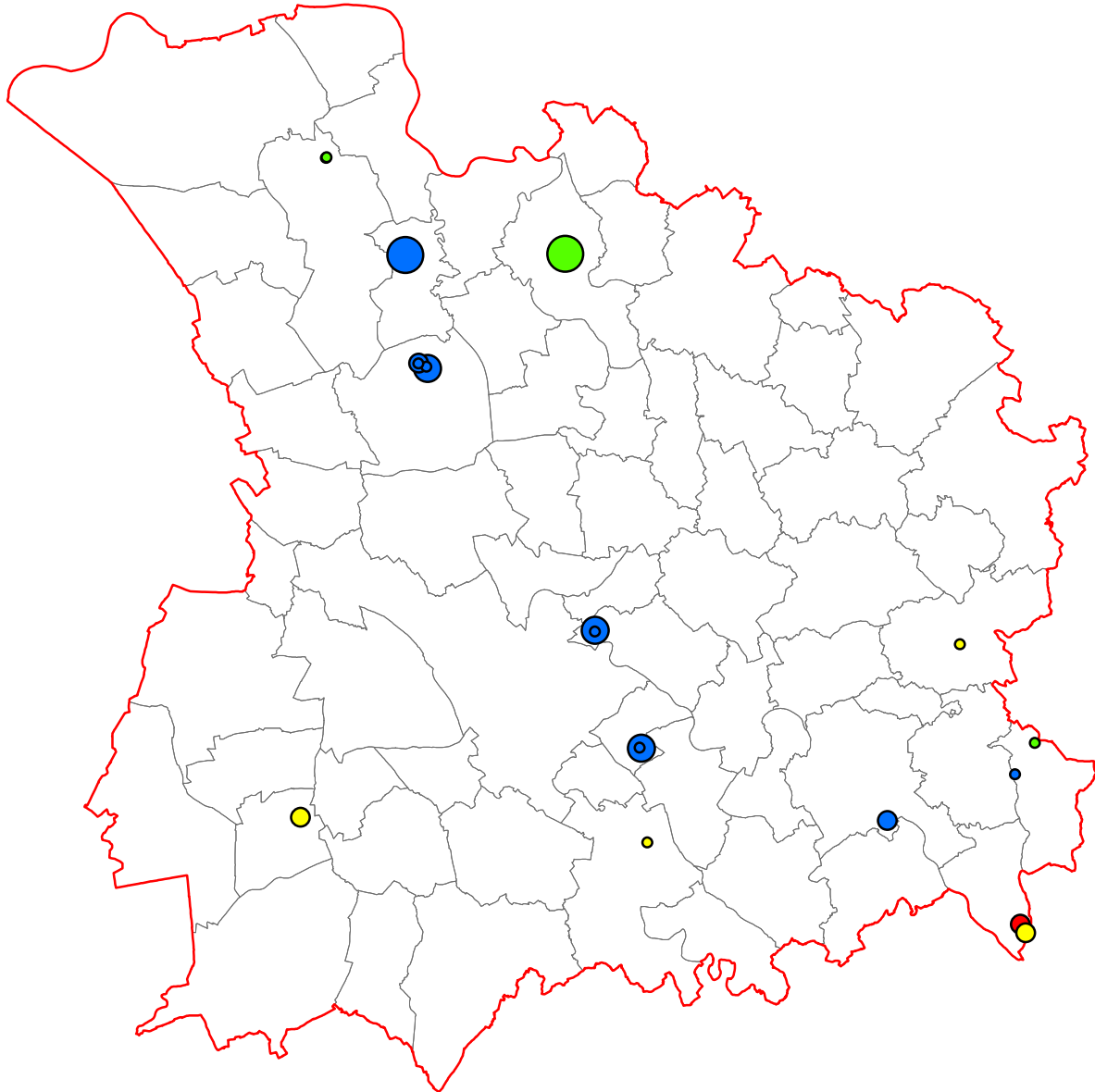
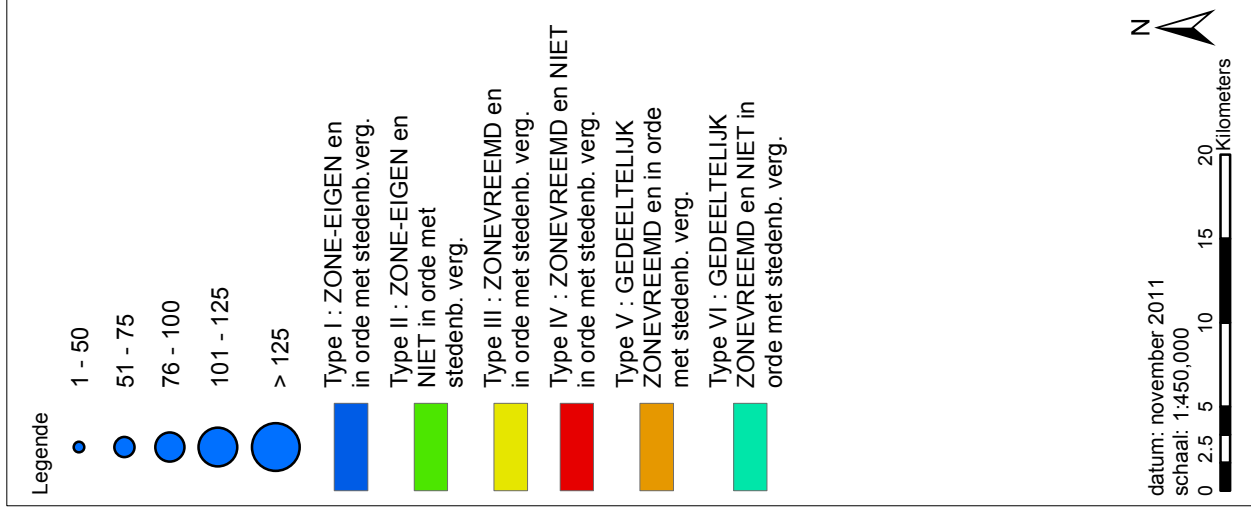
Jeugdverblijfcentra in Oost-Vlaanderen

Kaart 4 - spreiding jeugdverblijfcentra naar erkenning en capaciteit in gebouwen

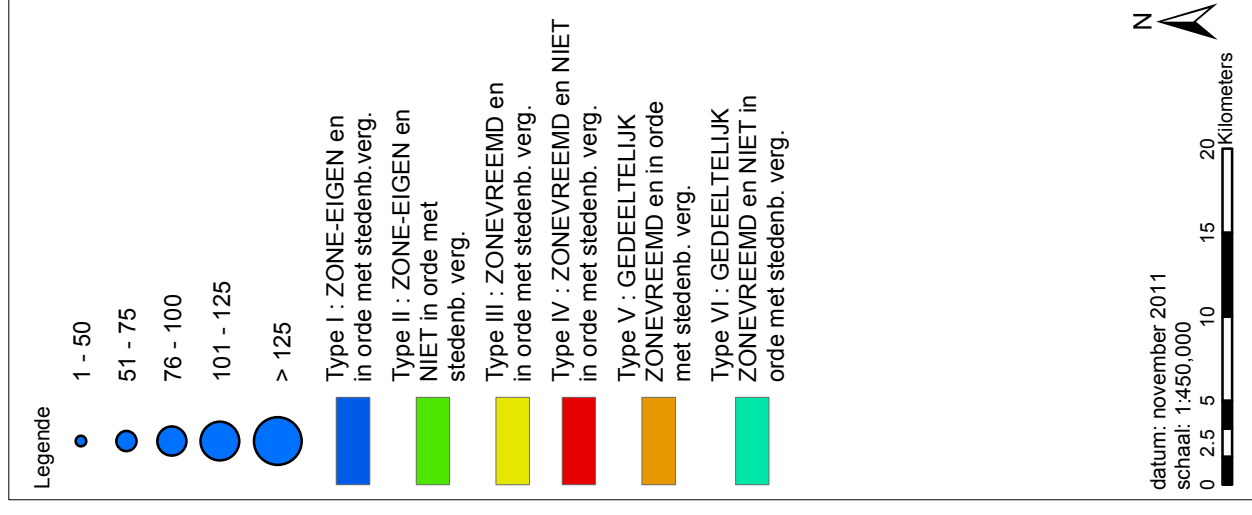
Jeugdverblijfcentra in Oost-Vlaanderen

Kaart 5 - jeugdverblijfcentra type C

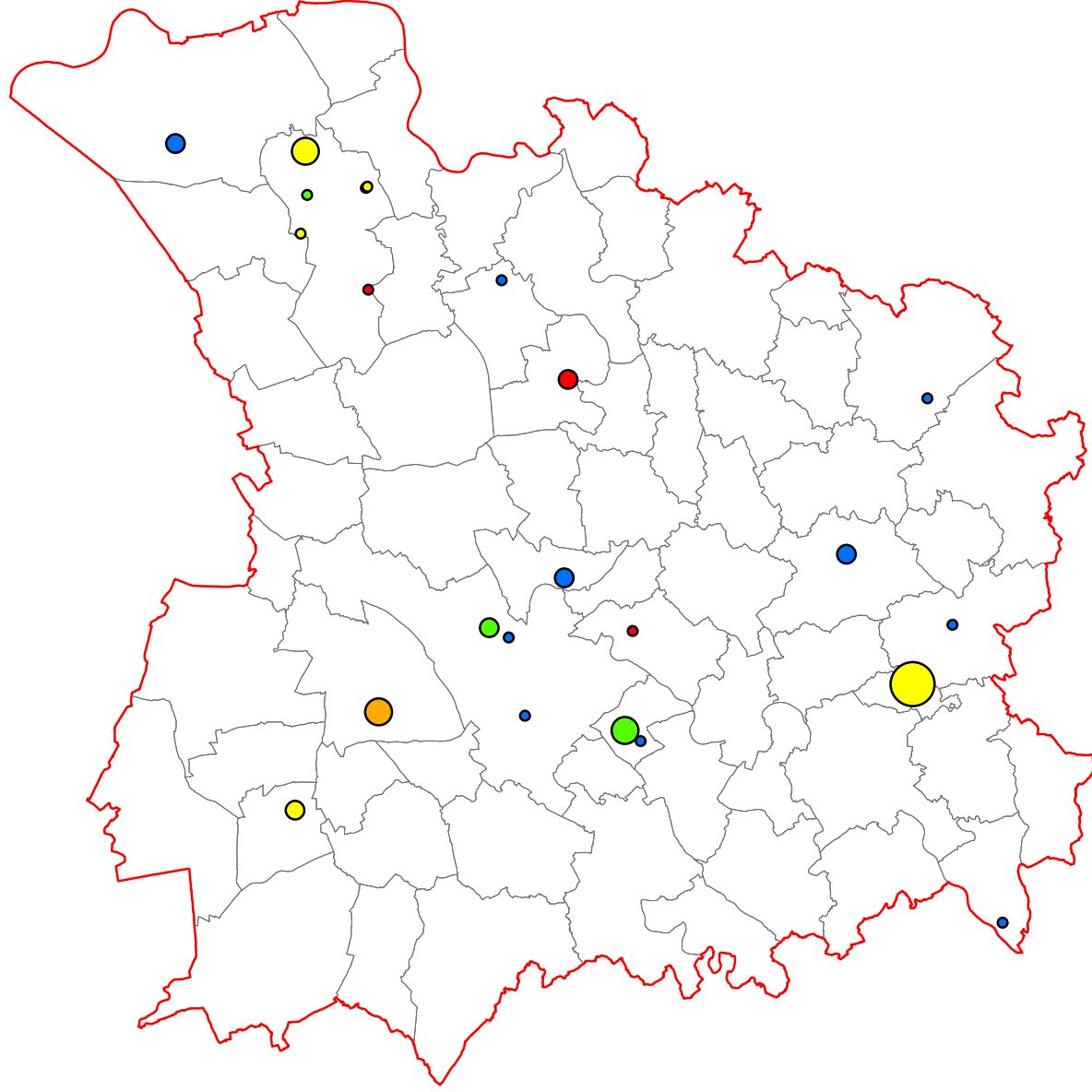
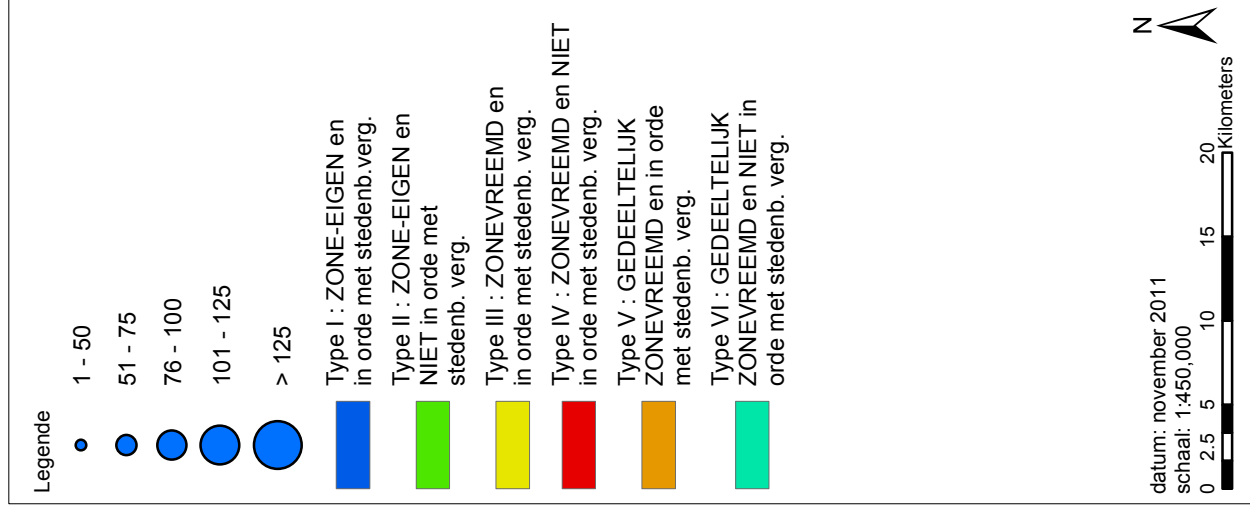
Jeugdverblijfcentra in Oost-Vlaanderen

Kaart 6 - jeugdverblijfcentra type B

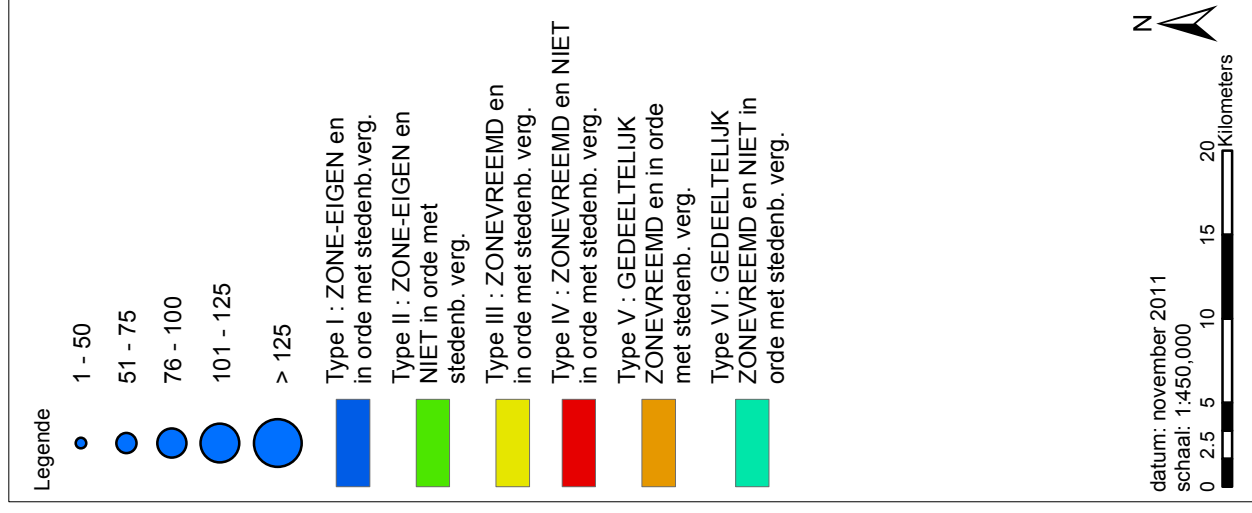
Jeugdverblijfcentra in Oost-Vlaanderen

Kaart 7 - jeugdverblijfcentra type A

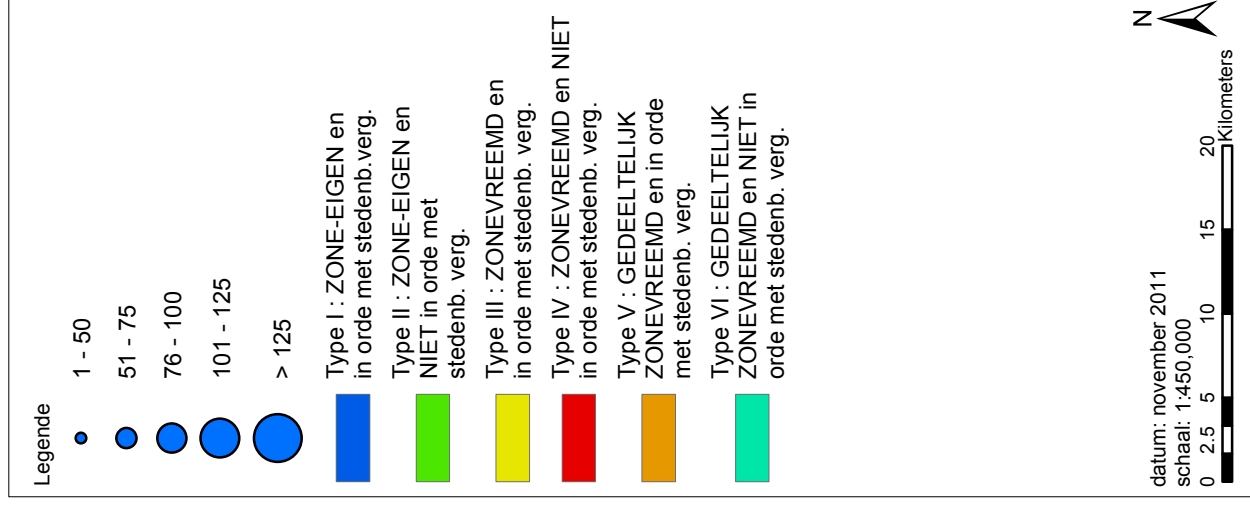
Jeugdverblijfcentra in Oost-Vlaanderen

Kaart 8 - principieel erkende jeugdverblijfcentra

Jeugdverblijfcentra in Oost-Vlaanderen

Kaart 9 - niet erkende jeugdverblijfcentra

5.3 OPDELING NAAR HOOFDACTIVITEIT

Bij de opmaak van de inventarisatie van de jeugdverblijfcentra in Vlaanderen is het belang van de jeugdlokalen als jeugdverblijfcentra opgemerkt. Niet alle domeinen in de studie zijn louter als jeugdverblijf actief. De hoofdfunctie zal wel meestal de meeste voorwaarden naar inrichting en beheer opleggen van het jeugdverblijfscentrum. Het onderscheid binnen de centra kan worden gemaakt op basis van de hoofdfunctie.

Binnen het toepassingsveld van de ruimtelijke ordening wordt de verblijfsfunctie als een hoofdfunctie aanzien indien de bezettingsgraad meer dan 90 dagen op een jaar bedraagt. Indien het jeugdverblijf een kleinere bezettingsgraad bezit, valt de verblijfscomponent onder het recreatief medegebruik en wordt dit aldus aanzien als een ondergeschikte functie.

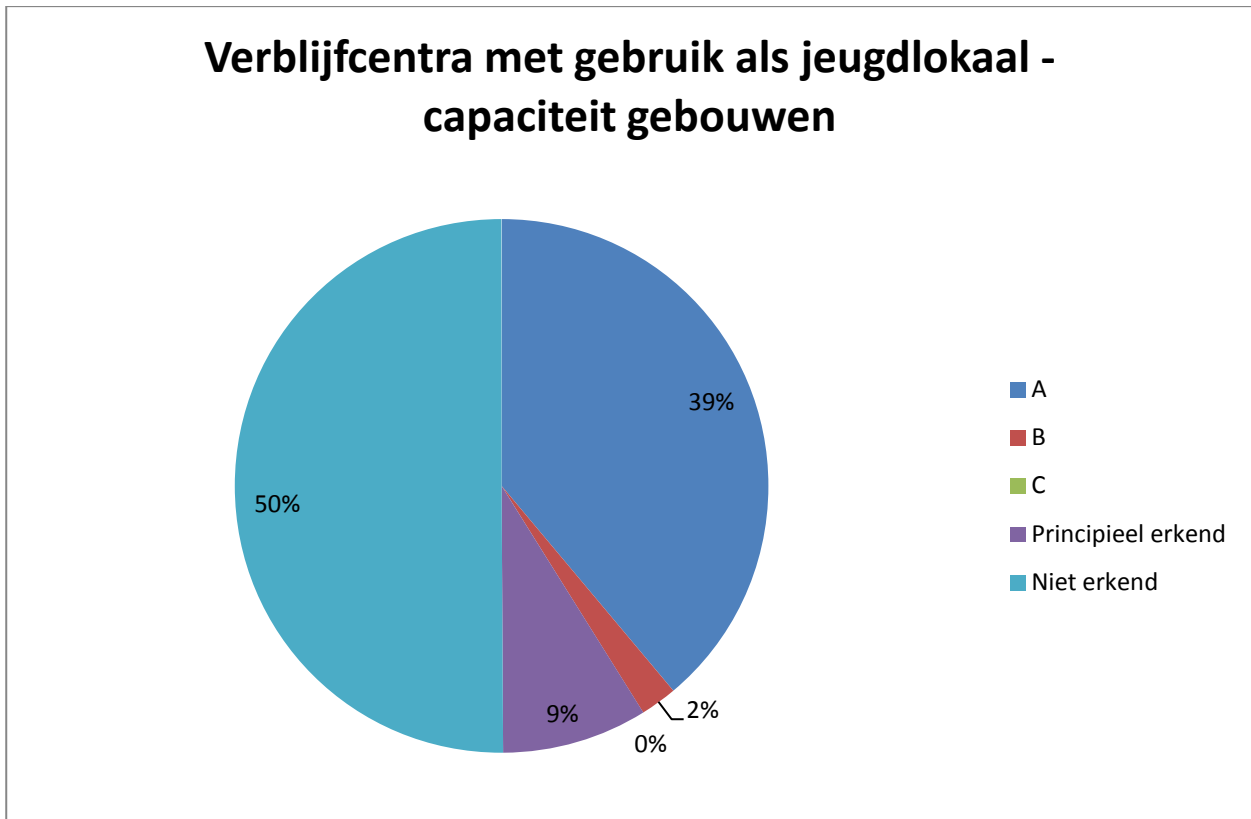
5.3.1 Jeugdlokalen

Van de 94 jeugdverblijfcentra in Oost-Vlaanderen, zijn er 55 eveneens gebruikt als jeugdlokaal. Dit omvat zowel jeugdlokalen die als nevenfunctie de verhuur uitoefenen, als jeugdverblijfcentra die de infrastructuur ter beschikking stellen van de lokale jeugdbeweging.

Van alle niet erkende jeugdverblijfcentra zijn er slechts 3 niet in gebruik als jeugdlokaal. De jeugdlokalen vormen eveneens het merendeel van de centra van het type A. Het voorzien van bedden binnen een jeugdlokaal vormt een dusdanige kost en inname van ruimte dat dit meestal niet te vertalen valt met de functie als jeugdlokaal.

Jeugdverblijfcentra ook gebruikt als jeugdlokaal:

<i>Erkenning</i>	<i>Aantal centra</i>	<i>Capaciteit gebouwen</i>	<i>Capaciteit kamperen</i>	<i>Totale capaciteit</i>
A	20	1.060	495	1.555
B	1	60	60	120
C	0	0	0	0
<i>Principieel erkend</i>	5	240	54	294
<i>Niet erkend</i>	30	1.365	410	1.775
<i>Totaal</i>	56	2.725	1.019	3.744

We merken dat deze groep ca. 55% van de capaciteit aan jeugdverblijven binnen de provincie betekent. Het aanbod aan jeugdverblijven wordt met andere woorden voornamelijk door het georganiseerde jeugdwerk voorzien. Het zijn voornamelijk centra met lagere capaciteit binnen de gebouwen. Er is slechts één domein hieronder dat een capaciteit van 100 bevat in de gebouwen. Gecombineerd met tentruimte zijn er 10 domeinen met een capaciteit ≥ 100 waarvan 5 ook ≥ 150 tot een max. van 200.

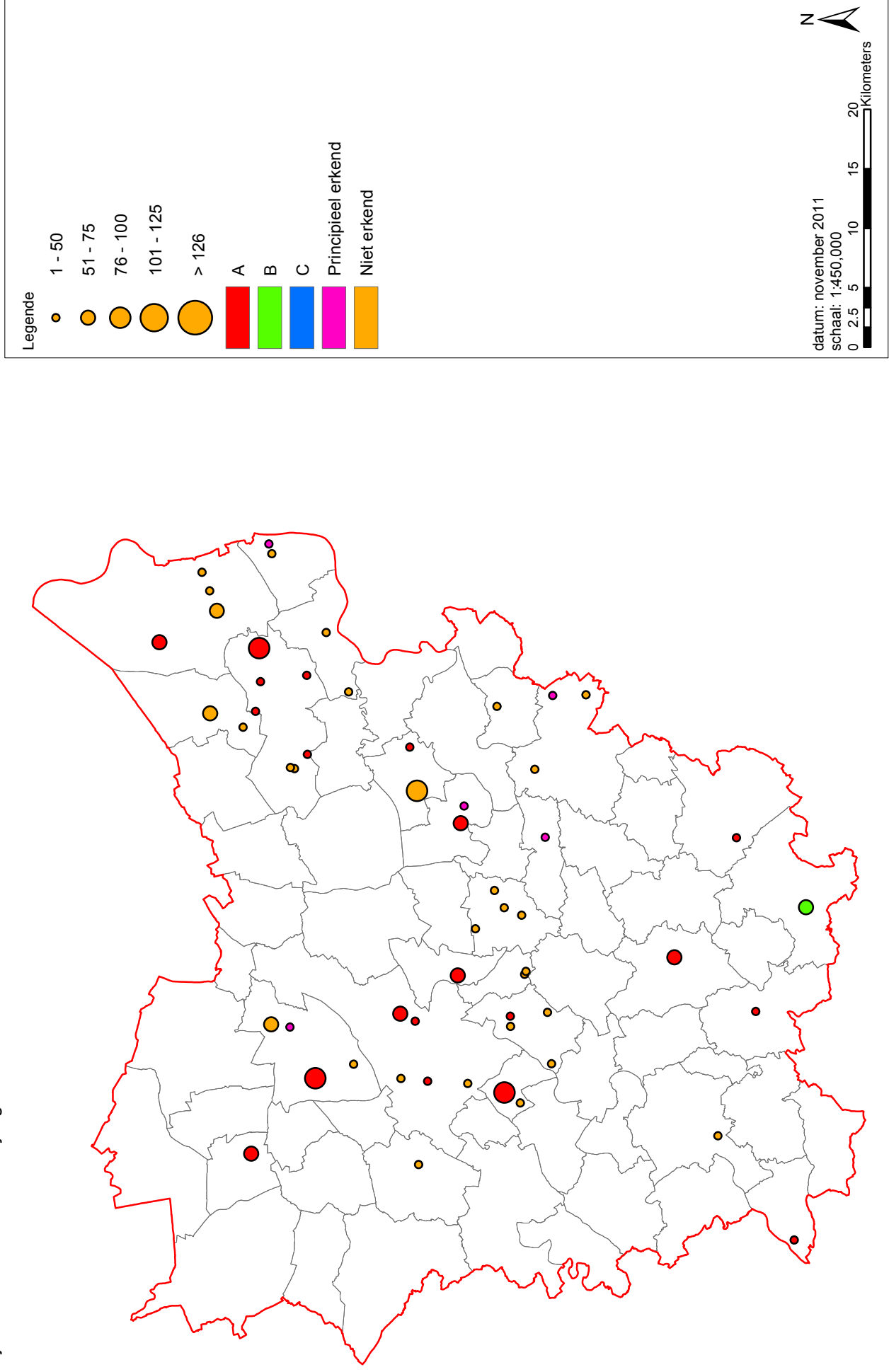
Binnen de jeugdverblijfcentra met een gebruik als jeugdlokaal, is het aangewezen om maatstaven te vinden die een onderscheid aangeven tussen het occasioneel verhuren als jeugdverblijf of het volwaardig verhuren.

Bij de eerste analyse waren er nog enkele centra van het type C opgenomen als jeugdlokaal, indien we echter kijken naar de kenmerken van de beheerders dan zien we dat deze verblijven van type C eigenlijk hoofdzakelijk jeugdverblijfcentra zijn die de infrastructuur aan een lokale beweging openstellen, maar hoofdzakelijk gericht zijn op de verhuur. Gezien het hoofdgebruik hier de verblijfsfunctie betreft, zijn deze centra eerder bij de overige jeugdverblijfcentra gerekend. In de categorie hoofdgebruik jeugdlokaal komen met andere woorden geen verblijven van het C-type voor.

Een andere maatstaf voor de mate van gebruik is het aantal bezettingsdagen op een jaar. Voor verblijven die de cijfers doorgeven aan het CJT zijn deze gegevens beschikbaar voor ca. 40. De verblijven die de gegevens doorgeven aan Toerisme Vlaanderen rechtstreeks, geven enkel de totale overnachtingcijfers. Een groep van 50 personen die twee nachten verblijft, wordt dus gerekend als 100, terwijl er effectief slechts drie bezettingsdagen zijn. Bij de niet erkende zijn de bezettingsgegevens veelal onbestaande of een grove inschatting van de beheerder.

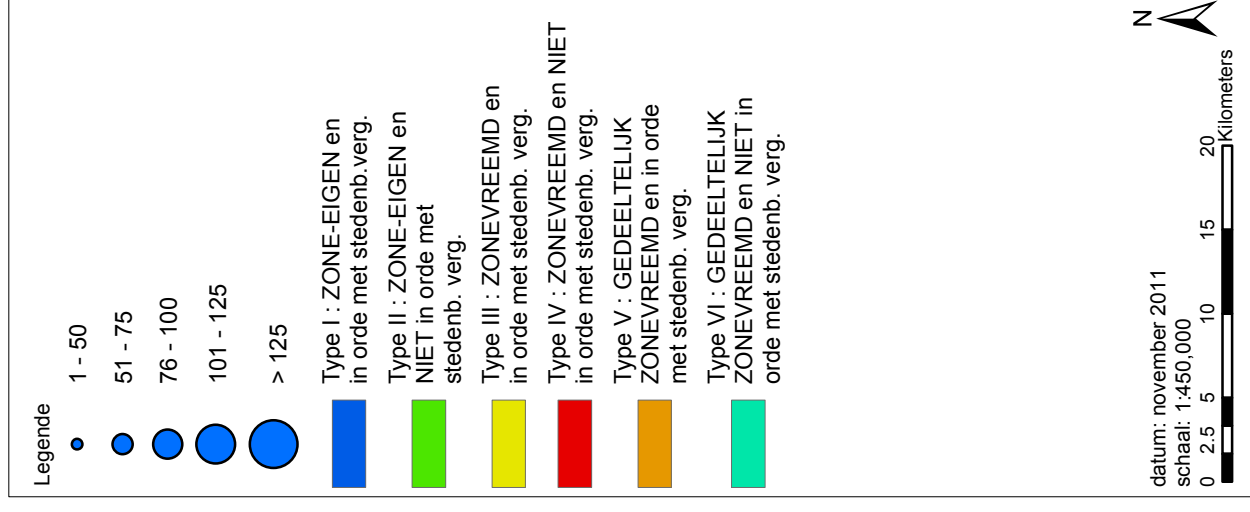
Jeugdverblijfcentra in Oost-Vlaanderen

Kaart 10 - jeugdverblijfcentra met hoofdfunctie jeugdlokaal

Jeugdverblijfcentra in Oost-Vlaanderen

Kaart 11 - jeugdverblijfcentra met hoofdfunctie jeugdlokaal

Op basis van de cijfers van het CJT kunnen we evenwel een inschatting maken van de bezetting binnen bepaalde typologieën. Hieronder is de gemiddelde bezetting per type weergegeven behalve voor de niet erkende en principieel erkende centra. Bij deze laatste zijn er onvoldoende gegevens beschikbaar om conclusies te kunnen trekken.

Type	# centra in Oost-Vlaanderen	#centra waarvan gegevens bekend	# bezettingsdagen (gemiddelde)
A	17	13	92
B	12	8	142
C	20	14	219
Principieel Erkend	7	3	/
Niet erkend	38	2	/

Uit bovenstaande tabel kunnen we afleiden dat de bezettingsgraad toeneemt naargelang het uitrustingsniveau. We merken evenwel dat de gemiddelde bezettingsgraad van het type A > 90 dagen bedraagt op jaarbasis. Slechts drie centra van het type A hebben een lagere bezetting dan 60 dagen, waarbij in rekening dient worden gebracht dat van één van deze centra de meting onvolledig is omdat het verblijf zijn erkenning heeft verloren. Dit is belangrijk aangezien de meeste niet erkende jeugdverblijfcentra van vergelijkbaar comfortniveau zijn én dus een vergelijkbare bezetting kunnen omvatten.

Er vinden heel wat jeugdtoeristische activiteiten plaats in gebouwen die een andere hoofdfunctie hebben dan verblijfsrecreatie. Vaak verblijft men in jeugdlokalen, maar soms ook in schoolgebouwen of parochiezalen. De recente aanpassing in de regelgeving ruimtelijke ordening creëert hiervoor extra mogelijkheden. Een stedenbouwkundige vergunning is namelijk niet langer nodig voor een **tijdelijke** gebruikswijziging van een bestaand hoofdzakelijk vergund gebouw. De gebruikswijziging mag in dit geval **maximum 90 dagen per jaar** duren.

Aandachtspunten:

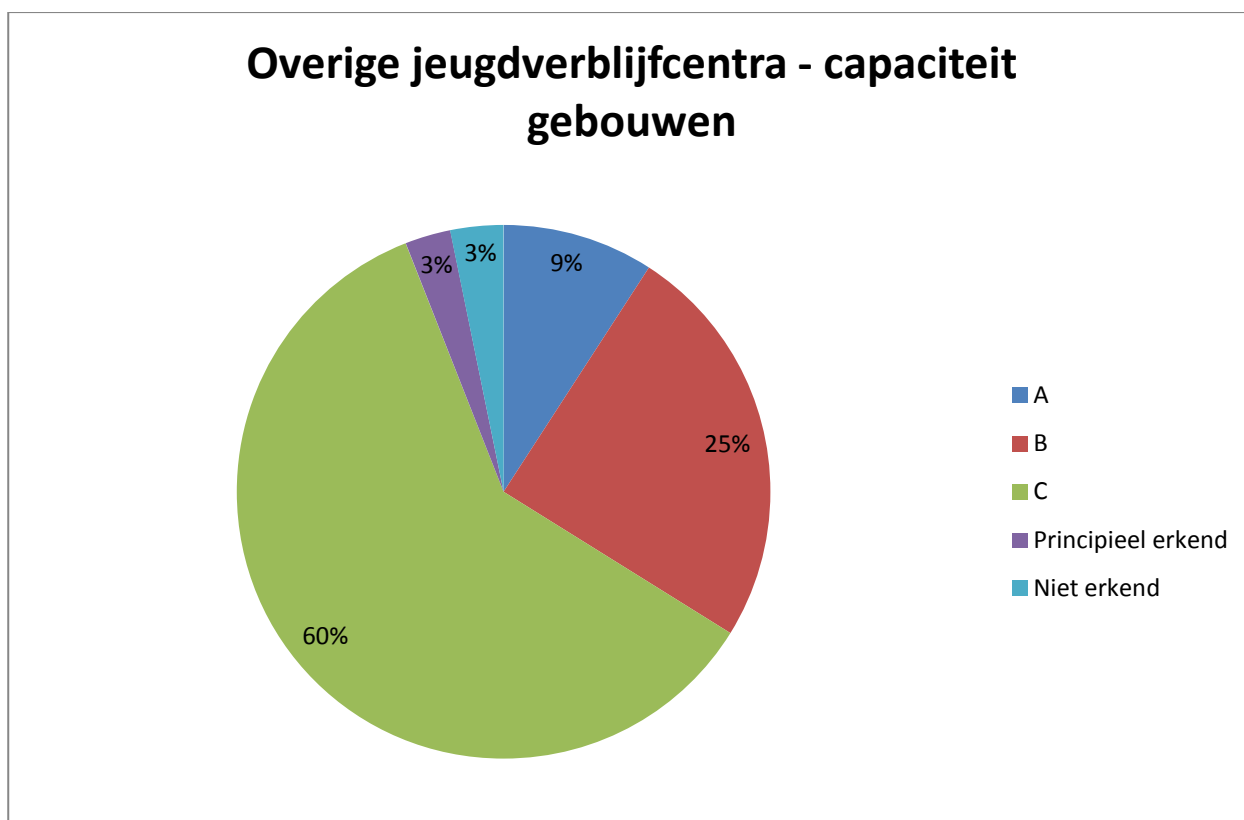
- Elke volledige of onvolledige dag waarop groepen het jeugdverblijf huren, zit vervat in die 90 dagen. Als er bijvoorbeeld een groep van vrijdagavond tot zondagvoormiddag blijft, dan telt dit verblijf 3 dagen.
- Wordt het jeugdverblijf **minder dan 90 dagen per jaar** verhuurd, hoeft er geen functiewijziging aangevraagd te worden. Let wel, verhuur je de jeugdlokalen **meer dan 60 dagen per jaar**, dan val je onder de erkenningsplicht van het Logiesdecreet.

5.3.2 Overige jeugdverblijfcentra

De overige jeugdverblijven in de database zijn hoofdzakelijk gericht op de jeugdverblijffunctie. Een vijftal hebben echter nog belangrijke nevenfuncties zoals kinderboerderij, kinderopvang, of revalidatieoord en vormingscentrum. Bij de onderstaande tabel zijn drie centra van het type C die als nevengebruik de infrastructuur openstellen voor de lokale jeugdbeweging eveneens opgenomen.

De nevenfunctie stelt bijkomende randvoorwaarden voor de locatie van het jeugdverblijfcentrum. Zo zal een kinderboerderij eerder in de open ruimte worden gesitueerd. Een vormingscentrum zal daarentegen meer een centrumlocatie opzoeken dat sterk verbonden is met overige voorzieningen zoals openbaar vervoer.

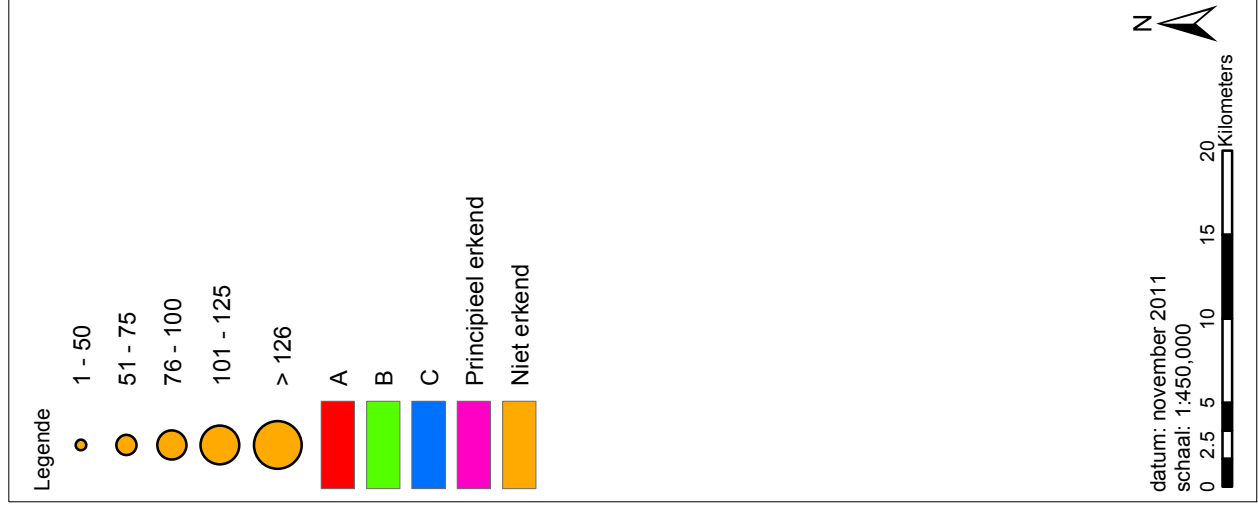
<i>Erkenning</i>	<i>Aantal centra</i>	<i>Capaciteit gebouwen</i>	<i>Capaciteit kamperen</i>	<i>Totale capaciteit</i>
A	3	205	300	505
B	10	554	300	854
C	22	1.348	267	1.615
Principieel erkend	1	62	0	62
Niet erkend	2	72	0	72
Totaal	38	2.241	867	3.108

Hoewel er minder volwaardige jeugdverblijfcentra zijn, zijn deze nagenoeg alle erkend. Ze zijn tevens gekenmerkt door een hoger uitrustingsniveau. Binnen deze categorie zijn alle jeugdverblijfdomeinen die meer dan één centrum per domein bezitten gelegen. Zodoende komen we tot slechts 30 jeugdverblijfdomeinen. De gemiddelde capaciteit per domein is 75 binnen de gebouwen en 104 indien gecombineerd met kampeerruimte. Er zijn 8 domeinen met een capaciteit ≥ 100 tot max. 150. Gecombineerd met kampeerruimte stijgt dit tot 11 domeinen waarvan 6 een capaciteit ≥ 150 bevatten tot max. 400.

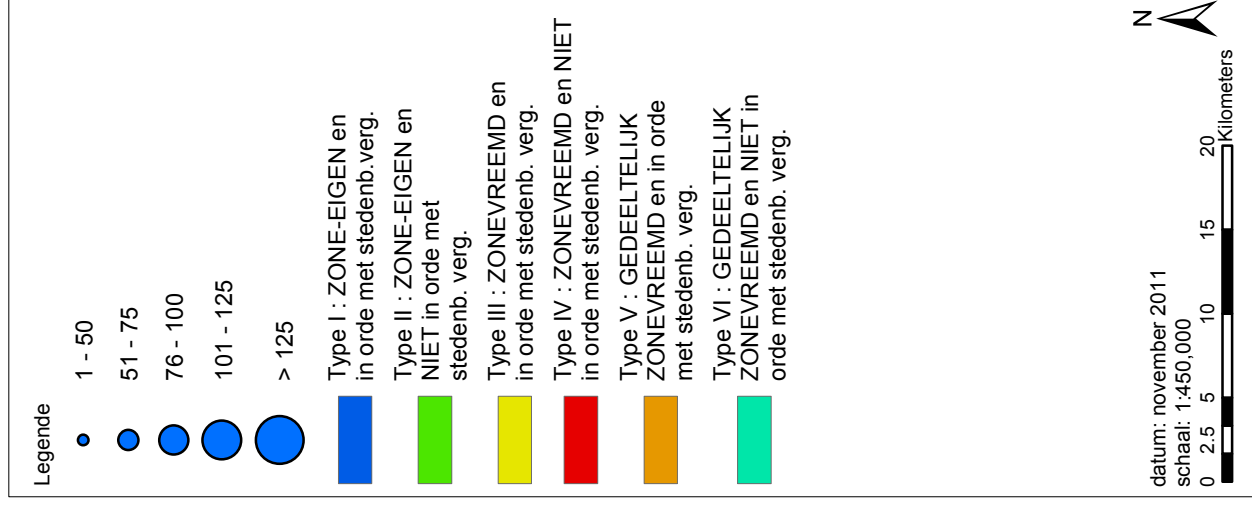
Jeugdverblijfcentra in Oost-Vlaanderen

Kaart 12 - jeugdverblijfcentra met hoofdfunctie jeugdverblijf

Jeugdverblijfcentra in Oost-Vlaanderen

Kaart 13 - jeugdverblijfcentra met hoofdfunctie jeugdverblijf

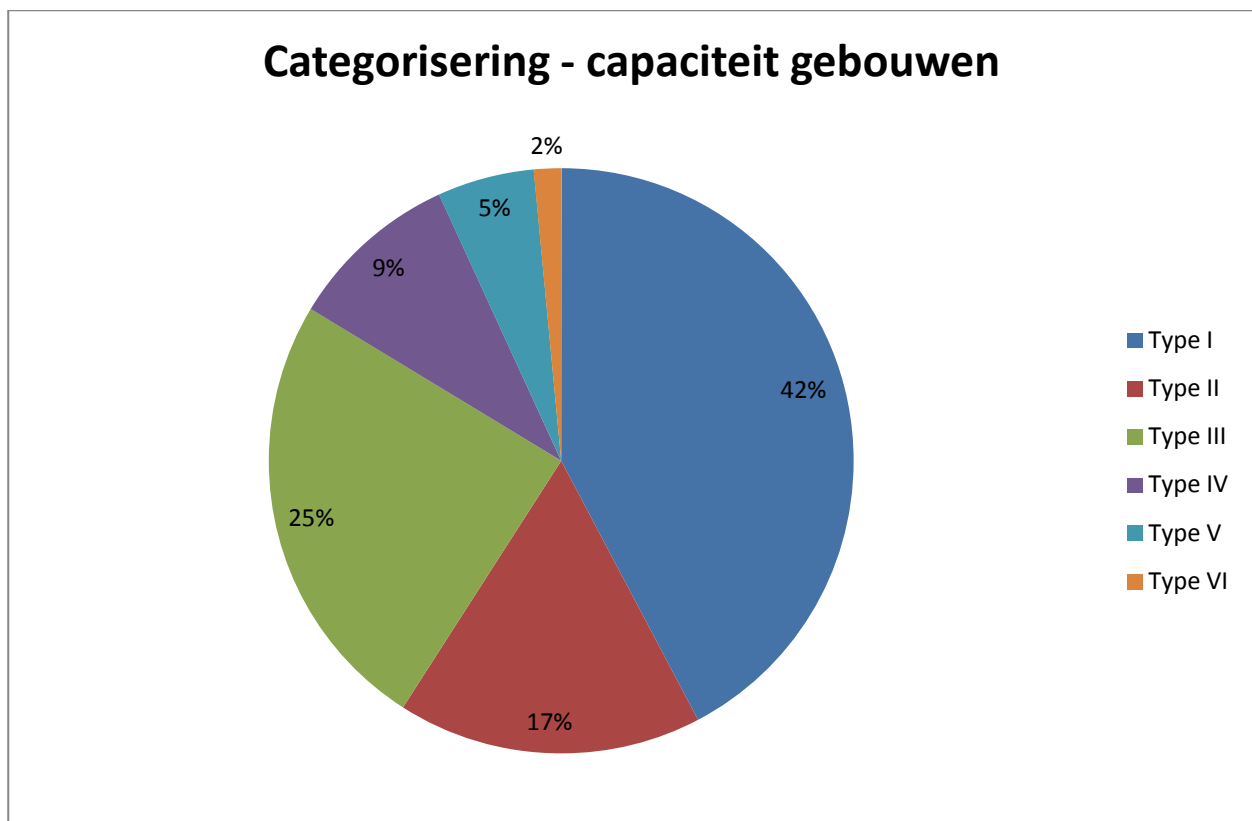
5.4 CATEGORISERING

Binnen de inventarisatie van de jeugdverblijven is een categorisering doorgevoerd op basis van de zonevreemdheid en de vergunningstoestand. Volgende categorieën zijn opgenomen:

- Type I: Zone-eigen en in orde met stedenbouwkundige vergunning
- Type II: Zone-eigen en niet in orde met stedenbouwkundige vergunning
- Type III: Zonevreemd en in orde met stedenbouwkundige vergunning
- Type IV: Zonevreemd en niet in orde met stedenbouwkundige vergunning
- Type V: Gedeeltelijk zonevreemd en in orde met stedenbouwkundige vergunning
- Type VI: Gedeeltelijk zonevreemd en niet in orde met stedenbouwkundige vergunning

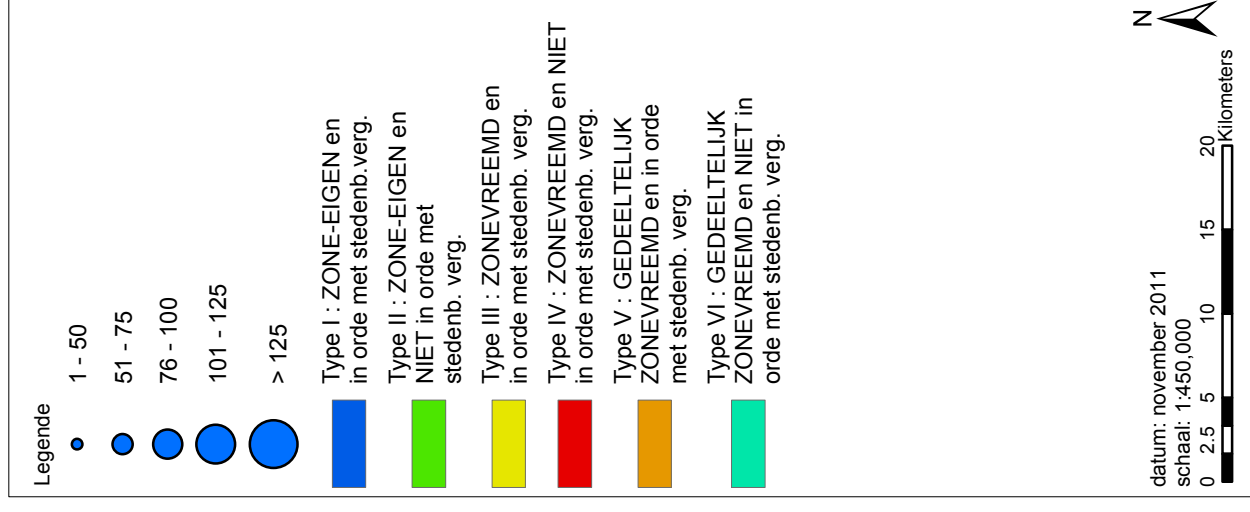
Binnen deze categorisering is gewerkt per jeugdverblijfcentrum en niet per jeugdverblijfdomein omdat de stedenbouwkundige toestand van gebouw tot gebouw kan verschillen.

<i>Categorisering</i>	<i>Aantal centra</i>	<i>Capaciteit gebouwen</i>	<i>Capaciteit kamperen</i>	<i>Totale capaciteit</i>
Type I	41	2.099	656	2.755
Type II	15	835	350	1.185
Type III	22	1.221	595	1.816
Type IV	10	471	175	646
Type V	5	265	60	325
Type VI	1	75	50	125
Totaal	94	4.966	1.886	6.852

Jeugdverblijfcentra in Oost-Vlaanderen

Kaart 14 - spreiding jeugdverblijfcentra naar categorisering en capaciteit in gebouwen

Op basis van deze gegevens kunnen we een globaal beeld schetsen van het aantal zonevreemde jeugdverblijfcentra en het aantal jeugdverblijfcentra die niet in orde zijn met de stedenbouwkundige vergunningen.

	<i>Aantal centra</i>	<i>Capaciteit gebouwen</i>	<i>Capaciteit kamperen</i>	<i>Totale capaciteit</i>
Zone-eigen	56	2.934	1.006	3.940
Zonevreemd	38	2.032	880	2.912
In orde met sted. verg.	68	3.585	1.311	4.896
Niet in orde met sted. verg.	26	1.381	575	1.956

	<i>Capaciteit gebouw ≥ 100</i>	<i>Capaciteit gebouwen ≥ 150</i>	<i>Totale capaciteit ≥ 100</i>	<i>Totale capaciteit ≥ 150</i>
Zone-eigen	7	0	12	7
Zonevreemd	2	1	9	4

5.5 POTENTIES VAN DE BESTAANDE VERBLIJVEN

De analyse van de eigenschappen van het bestaand aanbod verblijven is in vele gevallen beperkt tot deze van de erkende jeugdverblijfcentra. De eigenschappen van deze verblijven zijn namelijk medegedeeld in de aanvragen tot erkenning. De inventarisatie van de jeugdverblijven is beperkt tot de ruimtelijke elementen van het domein. Hierbij is enkel voor de zonevreemde centra een concrete invulling van het terreingebruik binnen het domein en de 100m van de omgeving aangeduid. De eigenschappen van de centra zelf zijn beperkt tot het erkenningniveau, de capaciteit en de aanwezigheid van een brandveiligheidsattest.

Voor de erkende jeugdverblijfcentra kan in beperkte mate bijkomende data verkregen worden door het raadplegen van de website www.jeugdverblijven.be. Zo zijn gegevens gekend met betrekking tot de mogelijkheden van zelfkook en/of volpension, het aantal daglokalen, mogelijkheid tot kampvuur en de nabijheid van bos. Bijkomend kan hier afgeleid worden welke verblijven voldoen aan de labels voor onder meer de toegankelijkheid voor personen met een handicap of van milieuvriendelijk toerisme.

Omdat de gegevens niet voor alle jeugdverblijfcentra gekend zijn, is deze kwalitatieve analyse beperkt tot de erkende jeugdverblijfcentra waarvan de gegevens zijn aangevuld. Dit zijn 59 jeugdverblijfcentra, verspreid over 51 jeugdverblijfdomeinen.

5.5.1 Zelfkook of volpension

Slechts 19 centra (op 16 domeinen) bieden de mogelijkheid van volpension. In vijf gevallen betekent dit evenwel dat er dan geen mogelijkheid is tot zelfkook. Alle andere centra laten zelfkook toe.

De mogelijkheid van volpension is voornamelijk interessant voor scholen of andere groepen die vormingen voorzien. Veelal beschikken die niet over een kookploeg. De capaciteit van deze centra is veelal middelgroot tot groot, tenminste als de domeinen op hun geheel worden bekeken. Gezien de keukens niet berekend zijn op de capaciteit die op kampeerruimte kan verblijven, is enkel rekening

gehouden met de capaciteit binnen de gebouwen. Hiervan zijn er 5 domeinen met een capaciteit > 100. Daarnaast zijn er nog 4 domeinen met een capaciteit groter dan 70.

Zelfkook is voornamelijk interessant voor de groepen met beperkte budgetten zoals jeugdbewegingen. Jammer genoeg kan hier geen afweging gemaakt worden van het niveau van uitrusting van de keuken. Ten einde optimaal gebruik te kunnen maken van zelfkook, is een groep vaak aangewezen op het eigen keukenmateriaal, voornamelijk in de kleinere centra.

5.5.2 Daglokalen en toegankelijkheid

Daglokalen laten voornamelijk een intensiever gebruik toe buiten de zomermaanden. Voor het bieden van vormingen zijn ze onontbeerlijk. Voor een minimale efficiënte werking is er minstens 1 daglokaal per 30 huurders nodig. Van de 59 jeugdverblijfcentra voldoen er 27 aan dit criterium.

De toegankelijkheid voor personen met een beperking is binnen deze analyse bepaald aan de hand van het label 'Toegankelijk Vlaanderen'. Dit label is relatief recent en dient door de uitbaters zelf worden aangevraagd. Dit verklaart onder meer dat er slechts vijf centra vandaag reeds dit label hebben gehaald.

5.5.3 Kampvuur

De mogelijkheid tot het houden van een kampvuur is voornamelijk van belang voor jeugdbewegingen. De regelgeving hieromtrent wordt steeds strikter toegepast waardoor de plaatsen met de mogelijkheid tot kampvuur in de loop van de jaren is afgenomen. Van de 59 centra zijn er 38 die aangeven dat er een mogelijkheid is tot kampvuur (op 33 domeinen). Dit betekent echter niet dat een kampvuur volgens de vigerende wetgeving effectief is toegelaten. Vaak is dit een gedoogbeleid gedragen door de uitbater.

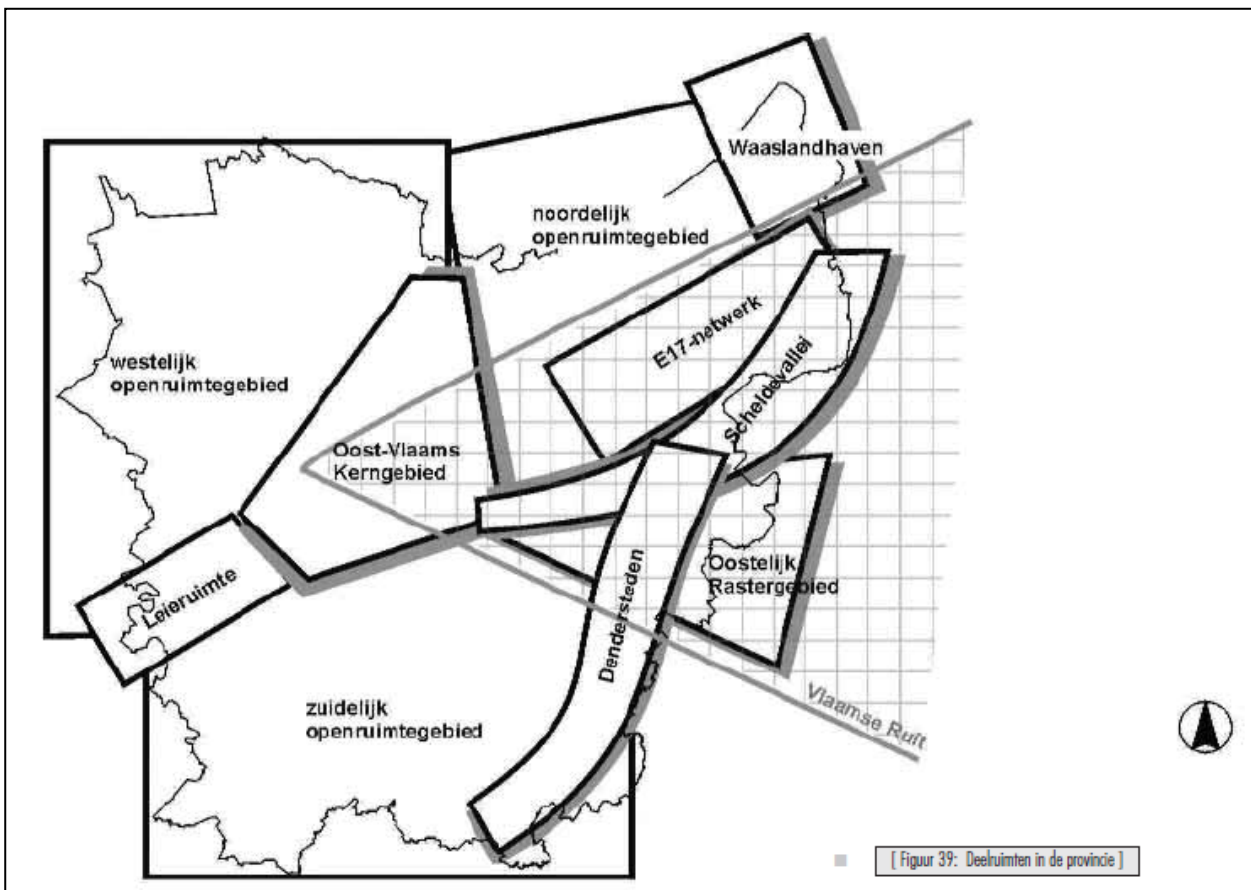
6 RUIMTELIJKE ANALYSE

6.1 SPREIDING

Allereerst wordt de ruimtelijke spreiding geanalyseerd van de jeugdverblijven binnen Oost-Vlaanderen. Hiermee detecteren we concentraties binnen de provincie en het voorkomen van lacunes.

De spreiding wordt eveneens afgetoetst ten opzichte van de deelruimten en de belangrijkste deelstructuren van de open ruimte. Bij de analyse van de spreiding wordt gewerkt op het niveau van de jeugdverblijfdomeinen. Het opdelen van de capaciteit naar type erkenning per deelruimte is echter op het niveau van de individuele jeugdverblijfcentra opgemaakt, daar een domein verschillende centra met een verschillende erkenning kan bevatten.

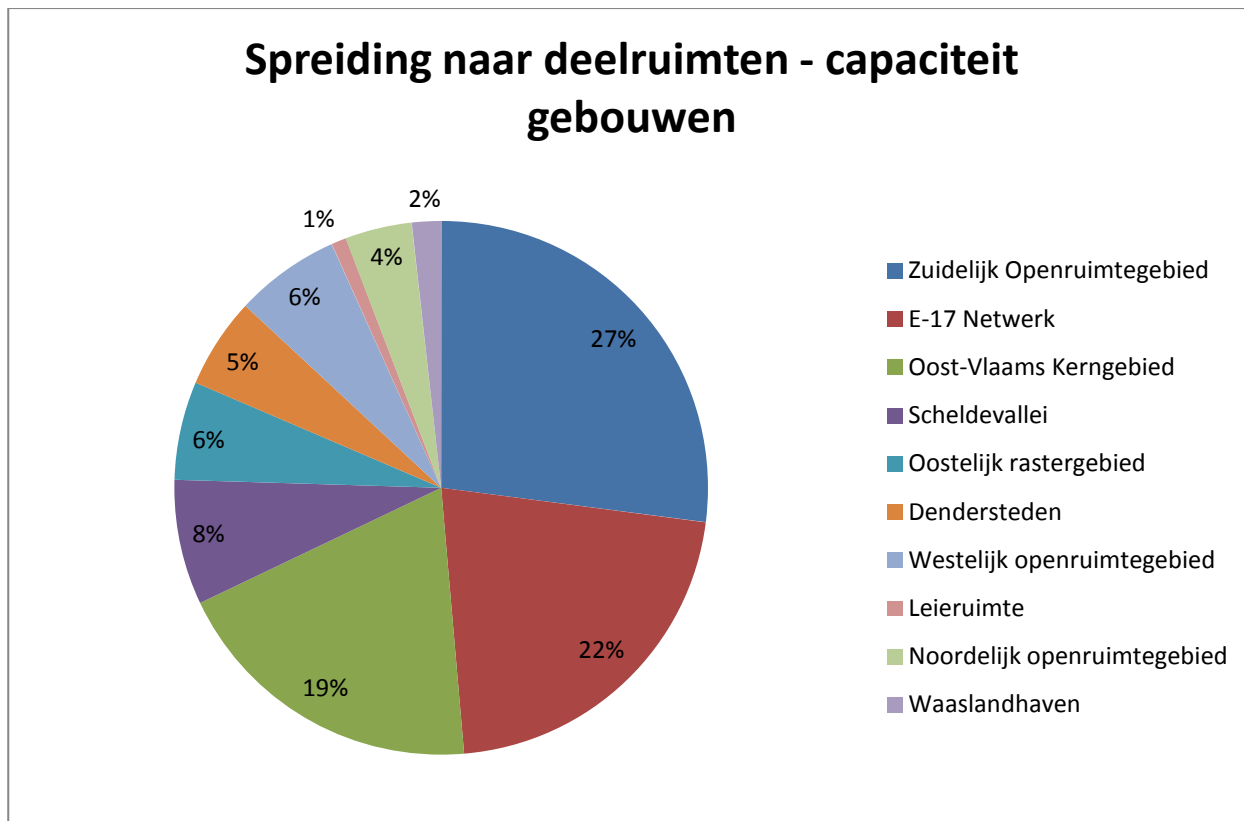
6.1.1 Ligging in de deelruimten

Figuur 1: Indeling Oost-Vlaanderen in deelruimten (bron: Provinciaal Ruimtelijk Structuurplan Oost-Vlaanderen)

De ligging van de jeugdverblijfdomeinen is voornamelijk geconcentreerd in drie deelruimten, namelijk het Zuidelijk Openruimtegebied (23 domeinen), het E-17 Netwerk (18 domeinen) en het Oost-Vlaams kerngebied (16 domeinen).

Indien we het Oostelijk Rastergebied (6 domeinen) en de Scheldevallei (8 domeinen) samenrekenen, dan zien we dat hier eveneens een grotere concentratie is gelegen. De concentratie van jeugdverblijven situeert zich grotendeels in het kernstedelijk gebied en de band gevormd door de E-17 en de Benedenschelde. In mindere mate is er een concentratie in de Zuidelijke Openruimte rond de Vlaamse Ardennen.

Zuidelijk Openruimtegebied (opdeling in centra)

Erkenning	Aantal centra	Capaciteit gebouwen	Capaciteit kamperen	Totale capaciteit
A	4	290	290	580
B	4	275	150	425
C	7	445	190	635
Principieel erkend	1	62	0	62
Niet erkend	7	264	30	294
Totaal	23	1.336	660	1.996

E-17 Netwerk (opdeling in centra)

Erkenning	Aantal centra	Capaciteit gebouwen	Capaciteit kamperen	Totale capaciteit
A	7	310	250	560
B	1	44	0	44
C	7	389	22	411
Principieel erkend	0	0	0	0
Niet erkend	7	325	100	425
Totaal	22	1.068	372	1.440

Oost-Vlaams Kerngebied (opdeling in centra)

<i>Erkenning</i>	<i>Aantal centra</i>	<i>Capaciteit gebouwen</i>	<i>Capaciteit kamperen</i>	<i>Totale capaciteit</i>
A	7	345	25	370
B	0	0	0	0
C	5	307	55	362
Principieel erkend	1	50	0	50
Niet erkend	6	250	130	380
Totaal	19	952	210	1.162

Scheldevallei (opdeling in centra)

<i>Erkenning</i>	<i>Aantal centra</i>	<i>Capaciteit gebouwen</i>	<i>Capaciteit kamperen</i>	<i>Totale capaciteit</i>
A	1	75	75	150
B	0	0	0	0
C	0	0	0	0
Principieel erkend	2	100	30	130
Niet erkend	4	200	0	200
Totaal	7	375	105	480

Oostelijk rastergebied (opdeling in centra)

<i>Erkenning</i>	<i>Aantal centra</i>	<i>Capaciteit gebouwen</i>	<i>Capaciteit kamperen</i>	<i>Totale capaciteit</i>
A	0	0	0	0
B	3	160	150	310
C	0	0	0	0
Principieel erkend	2	90	24	114
Niet erkend	1	45	0	45
Totaal	6	295	174	469

Dendersteden (opdeling in centra)

<i>Erkenning</i>	<i>Aantal centra</i>	<i>Capaciteit gebouwen</i>	<i>Capaciteit kamperen</i>	<i>Totale capaciteit</i>
A	1	40	20	60
B	1	60	60	120
C	1	102	0	102
Principieel erkend	0	0	0	0
Niet erkend	2	70	50	120
Totaal	5	272	130	402

(Het jeugdverblijfcentrum type C is gelegen ter hoogte van de deelruimte Scheldevallei, de twee niet erkende jeugdverblijfcentra zijn gelegen ter hoogte van de deelruimte Oostelijk Rastergebied.)

Westelijk openruimtegebied (opdeling in centra)

<i>Erkenning</i>	<i>Aantal centra</i>	<i>Capaciteit gebouwen</i>	<i>Capaciteit kamperen</i>	<i>Totale capaciteit</i>
A	2	145	75	220
B	0	0	0	0
C	1	60	0	60
Principieel erkend	0	0	0	0
Niet erkend	2	110	50	160
Totaal	5	315	125	440

Leieruimte (opdeling in centra)

<i>Erkenning</i>	<i>Aantal centra</i>	<i>Capaciteit gebouwen</i>	<i>Capaciteit kamperen</i>	<i>Totale capaciteit</i>
A	0	0	0	0
B	0	0	0	0
C	1	45	0	45
Principieel erkend	0	0	0	0
Niet erkend	0	0	0	0
Totaal	1	45	0	45

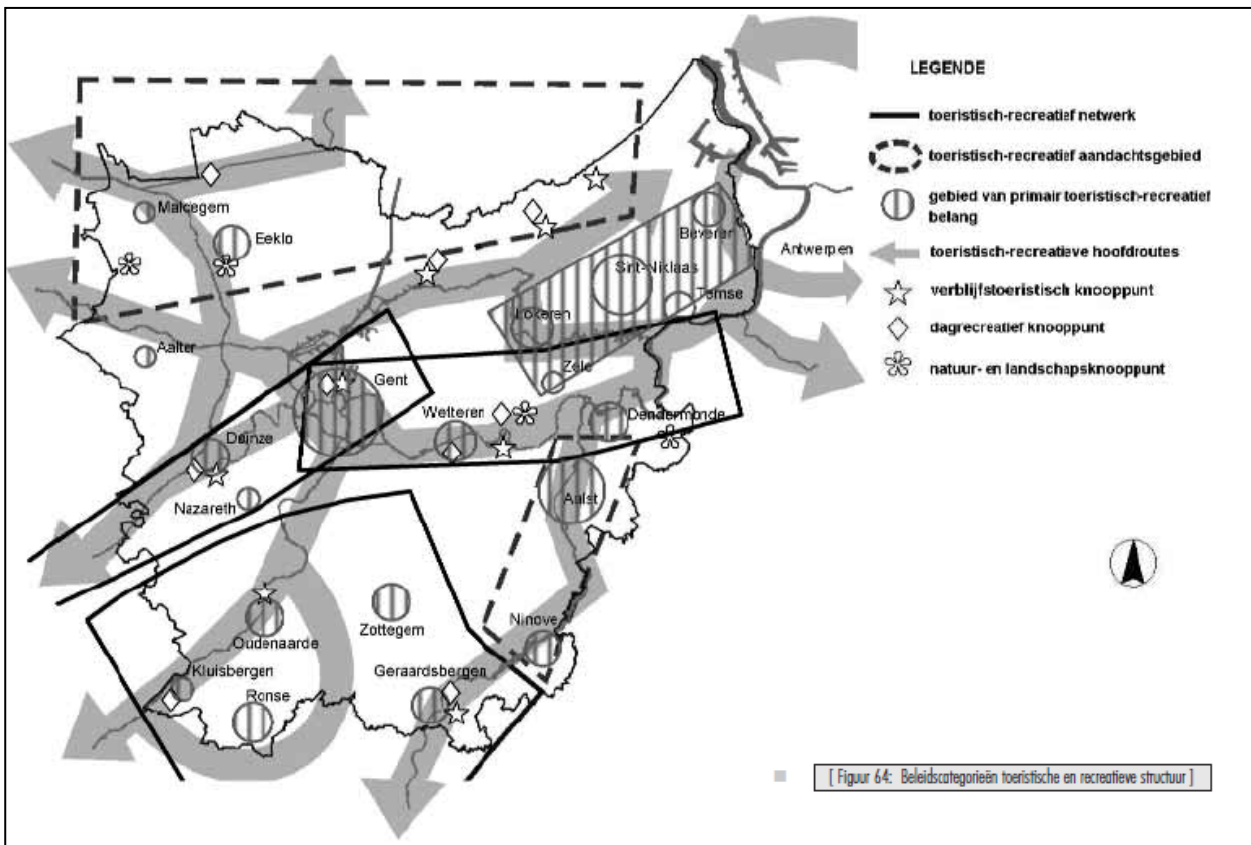
Noordelijk openruimtegebied (opdeling in centra)

<i>Erkenning</i>	<i>Aantal centra</i>	<i>Capaciteit gebouwen</i>	<i>Capaciteit kamperen</i>	<i>Totale capaciteit</i>
A	0	0	0	0
B	2	75	0	75
C	0	0	0	0
Principieel erkend	0	0	0	0
Niet erkend	2	125	50	175
Totaal	4	200	50	250

Waaslandhaven (opdeling in centra)

<i>Erkenning</i>	<i>Aantal centra</i>	<i>Capaciteit gebouwen</i>	<i>Capaciteit kamperen</i>	<i>Totale capaciteit</i>
A	1	60	60	120
B	0	0	0	0
C	0	0	0	0
Principieel erkend	0	0	0	0
Niet erkend	1	48	0	48
Totaal	2	108	60	168

6.1.2 Spreiding ten opzichte van de gewenste toeristisch-recreatieve structuur

Figuur 2: Gewenste toeristisch-recreatieve structuur (bron: Provinciaal Ruimtelijk Structuurplan Oost-Vlaanderen)

6.1.2.1 Gebieden van primair toeristisch belang

Binnen deze categorie wordt enkel het gebied gevormd door het E17-netwerk bekeken. Gezien niet alle afbakeningsprocessen van de stedelijke gebieden is afgerond, kan het aanbod in deze niet consequent bepaald worden.

Binnen het gebied van primair toeristisch belang – E17-netwerk zijn 20 jeugdverblijfdomeinen gelegen waarvan drie met een capaciteit ≥ 100 binnen de gebouwen. Rekening houdend met het aanbod op kampeerterrain zijn er vijf domeinen met een capaciteit ≥ 100 , waaronder twee ≥ 150 . Naar jeugdverblijfcetra geeft dit volgende opdeling:

<i>Erkenning</i>	<i>Aantal centra</i>	<i>Capaciteit gebouwen</i>	<i>Capaciteit kamperen</i>	<i>Totale capaciteit</i>
A	6	270	220	490
B	1	44	0	44
C	7	389	22	411
<i>Principieel erkend</i>	1	50	0	50
<i>Niet erkend</i>	9	425	100	525
<i>Totaal</i>	24	1.178	342	1.520

6.1.2.2 Toeristisch-recreatieve netwerken

Binnen de toeristisch-recreatieve netwerken is Gent dubbel gerekend. Ten einde de analyse eenduidig te kunnen voeren, zijn de jeugdverblijven die in de beide netwerken te Gent zijn gelegen, afzonderlijk weergegeven.

Gent

Binnen het gedeelde gebied van Gent zijn vier jeugdverblijfdomeinen gelegen waarvan één met een capaciteit ≥ 100 binnen de gebouwen. Rekening houdend met het aanbod op kampeerterrein vormt dit domein zelfs een capaciteit ≥ 150 . Naar jeugdverblijfcentra geeft dit volgende opdeling:

<i>Erkenning</i>	<i>Aantal centra</i>	<i>Capaciteit gebouwen</i>	<i>Capaciteit kamperen</i>	<i>Totale capaciteit</i>
A	3	155	0	155
B	0	0	0	0
C	2	136	25	161
Principieel erkend	0	0	0	0
Niet erkend	0	0	0	0
Totaal	5	291	25	316

Gent-Leiestreek

Binnen dit netwerk zijn (zonder Gent) 7 jeugdverblijfdomeinen gelegen waarvan één met een capaciteit ≥ 100 binnen de gebouwen. Rekening houdend met het aanbod op kampeerterrein vormt dit domein zelfs een capaciteit van 150.

Opdeling in jeugdverblijfcentra

<i>Erkenning</i>	<i>Aantal centra</i>	<i>Capaciteit gebouwen</i>	<i>Capaciteit kamperen</i>	<i>Totale capaciteit</i>
A	3	145	25	170
B	0	0	0	0
C	3	140	30	170
Principieel erkend	0	0	0	0
Niet erkend	3	120	0	120
Totaal	9	405	55	460

Gent-Scheldestreek

De jeugdverblijfdomeinen gelegen binnen het gebied van primair toeristisch-recreatief belang E17-netwerk zijn hier niet mee opgenomen. Binnen dit netwerk zijn (zonder Gent) 14 jeugdverblijfdomeinen gelegen waarvan één met een capaciteit ≥ 100 binnen de gebouwen. Rekening houdend met het aanbod op kampeerterrein zijn er vier domeinen met een capaciteit ≥ 100 waarvan drie zelfs ≥ 150 .

Opdeling in jeugdverblijfcentra

<i>Erkenning</i>	<i>Aantal centra</i>	<i>Capaciteit gebouwen</i>	<i>Capaciteit kamperen</i>	<i>Totale capaciteit</i>
A	3	160	105	265
B	5	235	150	385
C	2	178	0	178
Principieel erkend	1	50	30	80
Niet erkend	4	190	100	290
Totaal	15	813	385	1.198

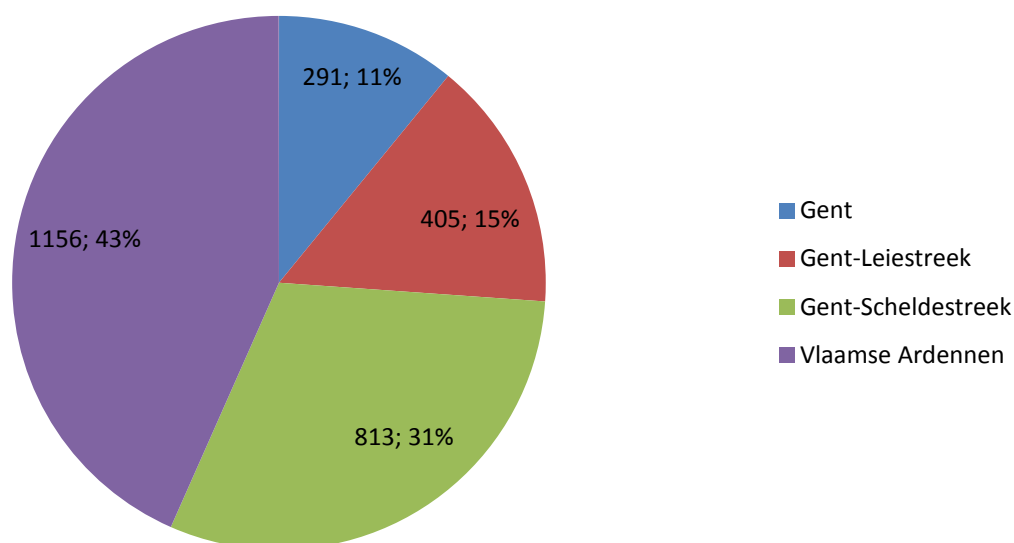
Vlaamse Ardennen

Binnen dit netwerk zijn 18 jeugdverblijfdomeinen gelegen waarvan drie met een capaciteit ≥ 100 binnen de gebouwen waaronder één met een capaciteit ≥ 150 . Rekening houdend met het aanbod op kampeerterrein zijn er zes domeinen met een capaciteit ≥ 100 waarvan drie zelfs ≥ 150 .

Opdeling in jeugdverblijfcentra

<i>Erkenning</i>	<i>Aantal centra</i>	<i>Capaciteit gebouwen</i>	<i>Capaciteit kamperen</i>	<i>Totale capaciteit</i>
A	4	290	290	580
B	4	295	210	505
C	7	445	190	635
Principieel erkend	1	62	0	62
Niet erkend	2	64	0	64
Totaal	18	1.156	690	1.846

Spreiding binnen toeristisch-recreatieve netwerken - capaciteit binnen gebouwen

6.1.2.3 Toeristisch-recreatief aandachtsgebied

Vlaams Kreeken- en Poldergebied

Binnen dit netwerk zijn 4 jeugdverblijfdomeinen gelegen waarvan geen enkel met een capaciteit ≥ 100 binnen de gebouwen. Rekening houdend met het aanbod op kampeerterrein zijn er twee domeinen met een capaciteit ≥ 100 .

Opdeling in jeugdverblijfcentra

<i>Erkenning</i>	<i>Aantal centra</i>	<i>Capaciteit gebouwen</i>	<i>Capaciteit kamperen</i>	<i>Totale capaciteit</i>
A	1	55	15	70
B	0	0	0	0
C	1	60	0	60
Principieel erkend	0	0	0	0
Niet erkend	2	135	100	235
Totaal	4	250	115	365

Denderende Steden

Binnen dit netwerk zijn 4 jeugdverblijfdomeinen gelegen waarvan geen enkel met een capaciteit ≥ 100 binnen de gebouwen, ook niet rekening houdend met het aanbod op kampeerterrein.

Opdeling in jeugdverblijfcentra

<i>Erkenning</i>	<i>Aantal centra</i>	<i>Capaciteit gebouwen</i>	<i>Capaciteit kamperen</i>	<i>Totale capaciteit</i>
A	1	40	20	60
B	0	0	0	0
C	0	0	0	0
Principieel erkend	1	45	0	45
Niet erkend	2	70	50	120
Totaal	4	155	70	225

6.1.2.4 Overige

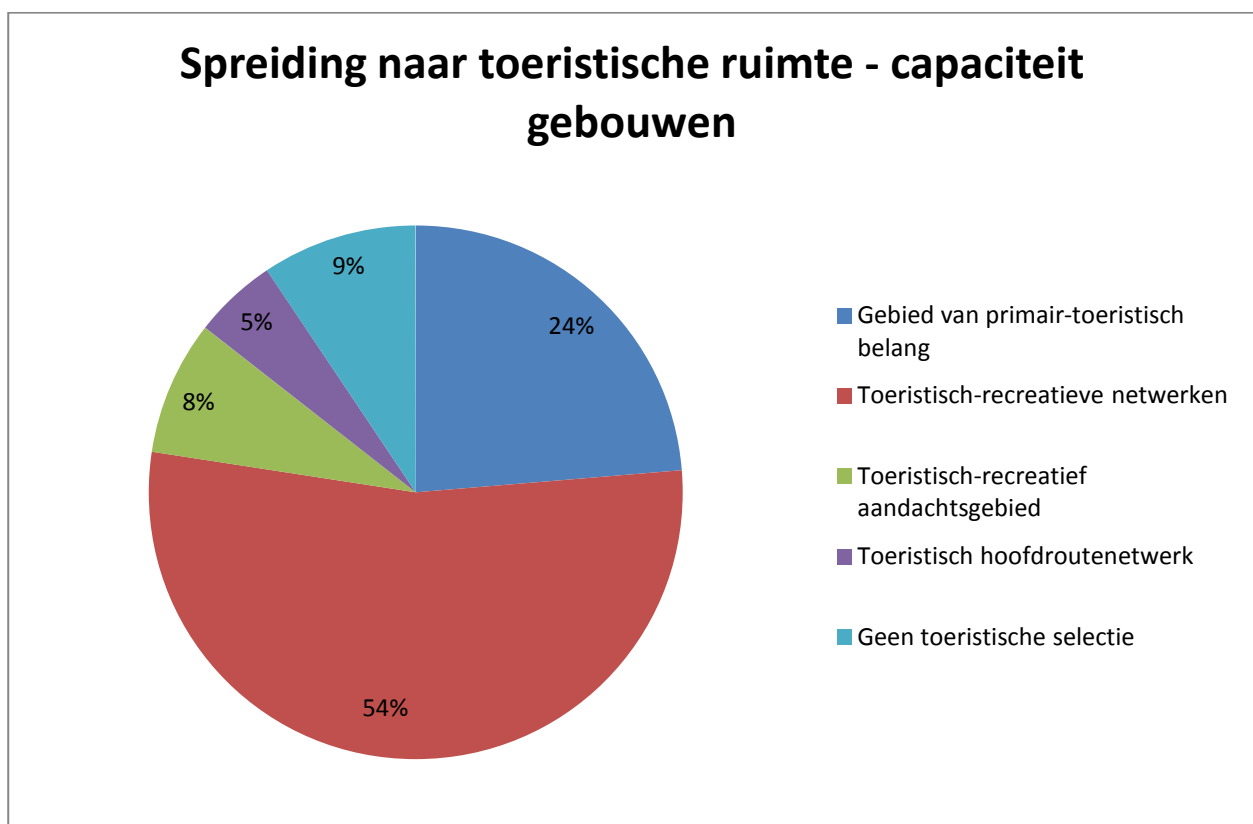
Deze laatste jeugdverblijfdomeinen maken niet specifiek deel uit van de toeristisch-recreatieve structuur. Het betreft 15 jeugdverblijfdomeinen waarvan geen enkel met een capaciteit ≥ 100 binnen de gebouwen, rekening houdend met het aanbod op kampeerterrein zijn er twee domeinen met een capaciteit ≥ 100 waaronder één met een capaciteit ≥ 150 .

Opdeling in jeugdverblijfcentra

<i>Erkenning</i>	<i>Aantal centra</i>	<i>Capaciteit gebouwen</i>	<i>Capaciteit kamperen</i>	<i>Totale capaciteit</i>
A	2	150	120	270
B	1	40	0	40
C	0	0	0	0
Principieel erkend	2	95	24	119
Niet erkend	10	433	60	493
Totaal	15	718	204	922

Van deze jeugdverblijfdomeinen zijn 5 gelegen binnen het toeristisch hoofdroutenetwerk, maar niet in een gebied van primair toeristisch-recreatief belang of binnen een toeristisch-recreatief netwerk of aandachtsgebied. Hiervan heeft één een capaciteit ≥ 100 mits rekening houdend met het aanbod op kampeerterrein.

<i>Erkenning</i>	<i>Aantal centra</i>	<i>Capaciteit gebouwen</i>	<i>Capaciteit kamperen</i>	<i>Totale capaciteit</i>
A	1	60	60	120
B	0	0	0	0
C	0	0	0	0
Principieel erkend	0	0	0	0
Niet erkend	4	190	30	220
Totaal	5	250	90	340

6.2 LIGGING TEN OPZICHTE VAN KWETSBARE GEBIEDEN

De ligging wordt afgewogen ten opzichte van de verschillende soorten kwetsbare gebieden. Deze zijn niet alleen de ruimtelijk kwetsbare gebieden cfr. de VCRO, maar ook de ligging ten opzichte van de speciale beschermingszones, de erkende natuurreservaten, de overstromingsgevoelige gebieden en de definitieve ankerplaatsen.

6.2.1 Ruimtelijk kwetsbaar gebied

Onder ruimtelijk kwetsbaar gebied wordt begrepen de gebieden gedefinieerd in art. 1.1.2, 10° van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening. Hierbij wordt gekeken of de jeugdverblijfsgebouwen op zich gelegen zijn binnen ruimtelijk kwetsbaar gebied gezien voor de gebouwen voornamelijk een stedenbouwkundige aanvraag wordt ingediend. Zodoende komen we tot 10 jeugdverblijfcentra gelegen binnen ruimtelijk kwetsbaar gebied.

Van deze 10 jeugdverblijfcentra zijn er drie gelegen binnen parkgebied. Deze zijn alle drie erkend door Toerisme Vlaanderen, waardoor er mogelijkheden tot vergunning voor uitbreiding bestaan in de VCRO⁶.

<i>Erkenning</i>	<i>Aantal centra</i>	<i>Capaciteit gebouwen</i>	<i>Capaciteit kamperen</i>	<i>Totale capaciteit</i>
A	4	170	165	335
B	2	104	60	164
C	2	128	0	128
<i>Principieel erkend</i>	1	50	0	50
<i>Niet erkend</i>	1	30	50	80
<i>Totaal</i>	10	482	275	757

Deze jeugdverblijven hebben voornamelijk een kleinere capaciteit binnen de gebouwen (tot max. 75), doch zijn er twee verblijven die door het voorzien van kampeerruimte een capaciteit ≥ 100 kunnen bieden waarvan één een capaciteit van 150.

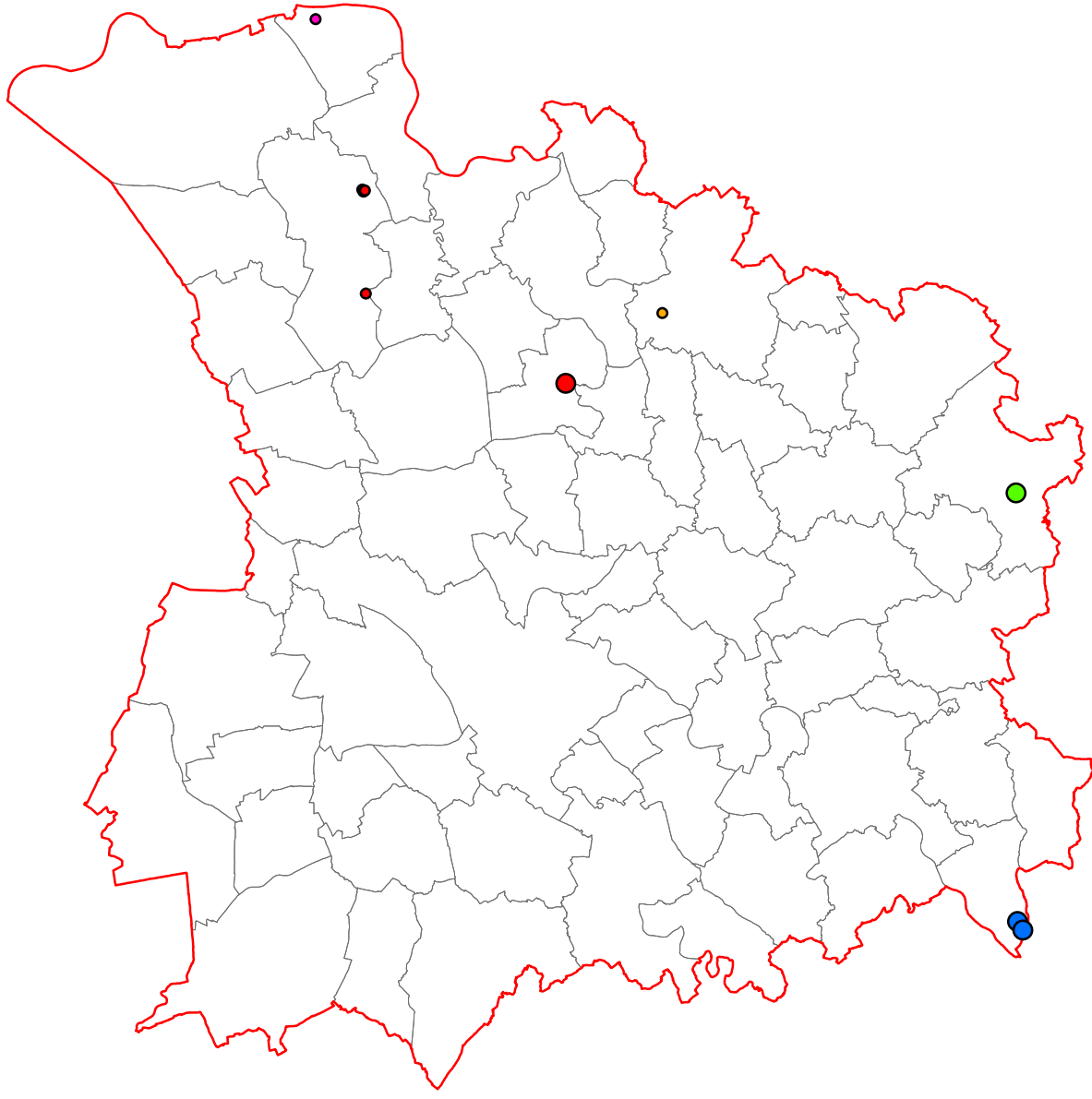
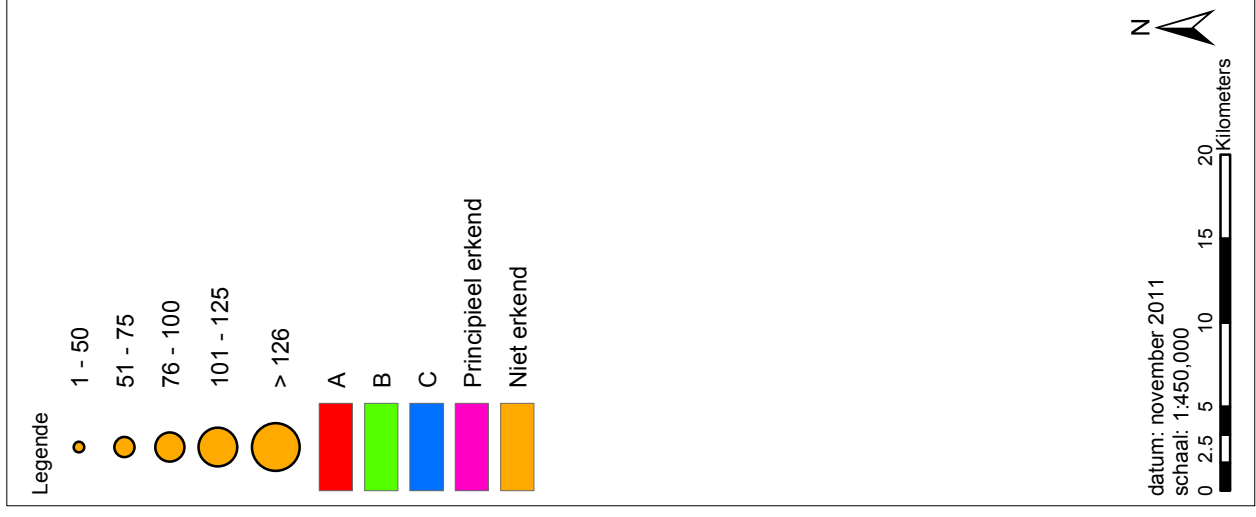
Er zijn geen jeugdverblijfcentra waarvan de gebouwen gelegen zijn binnen VEN-gebieden of RAMSAR-gebieden.

⁶ **Art. 4.4.19. §1, 5° van de VCRO** bepaalt dat uitbreiden van een bestaande zonevreemde constructie, niet zijnde woningbouw (bv. een jeugdverblijf) kan, op voorwaarde dat de uitbreiding noodzakelijk is omwille van: *“[infrastructurele behoeften ingevolge de uitbreiding van de werking van erkende, gesubsidieerde of gefinancierde onderwijsinstellingen of van een erkende jeugdvereniging in de zin van het decreet van 14 februari 2003 houdende de ondersteuning en de stimulering van het gemeentelijk, het intergemeentelijk en het provinciaal jeugd- en jeugdwerkbeleid en het decreet van 18 juli 2008 houdende het voeren van een Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleid of van een erkend jeugdverblijfcentrum overeenkomstig het decreet van 18 juli 2003 betreffende de verblijven en verenigingen die een werking uitoefenen in het kader van ‘Toerisme voor Allen’]”*

Hierbij is het niet duidelijk of een onvergonde verblijfsfunctie binnen een bestaand lokaal van een erkende jeugdvereniging alsnog in aanmerking komt voor uitbreidingen in functie van de verhuur.

Jeugdverblijfcentra in Oost-Vlaanderen

Kaart 15 - jeugdverblijfcentra gelegen in ruimtelijk kwetsbaar gebied

6.2.2 Speciale Beschermingszone en Ramsar

Onder Speciale Beschermingszones (SBZ) worden de Habitat- en Vogelrichtlijngebieden begrepen. Net zoals bij de voorgaande analyse, is hier enkel rekening gehouden met de jeugdverblijfcentra waarvan de hoofdgebouwen gelegen zijn in een SBZ. Binnen Oost-Vlaanderen zijn er vijf jeugdverblijfcentra gelegen binnen een SBZ. Hiervan is slechts één gelegen binnen niet ruimtelijk kwetsbaar gebied. Vandaag is geen enkel jeugdverblijfcentrum in Oost-Vlaanderen gelegen in Ramsar-gebied.

<i>Erkenning</i>	<i>Aantal centra</i>	<i>Capaciteit gebouwen</i>	<i>Capaciteit kamperen</i>	<i>Totale capaciteit</i>
A	1	75	75	150
B	0	0	0	0
C	2	128	0	128
Principieel erkend	1	50	0	50
Niet erkend	1	50	0	50
Totaal	5	303	75	378

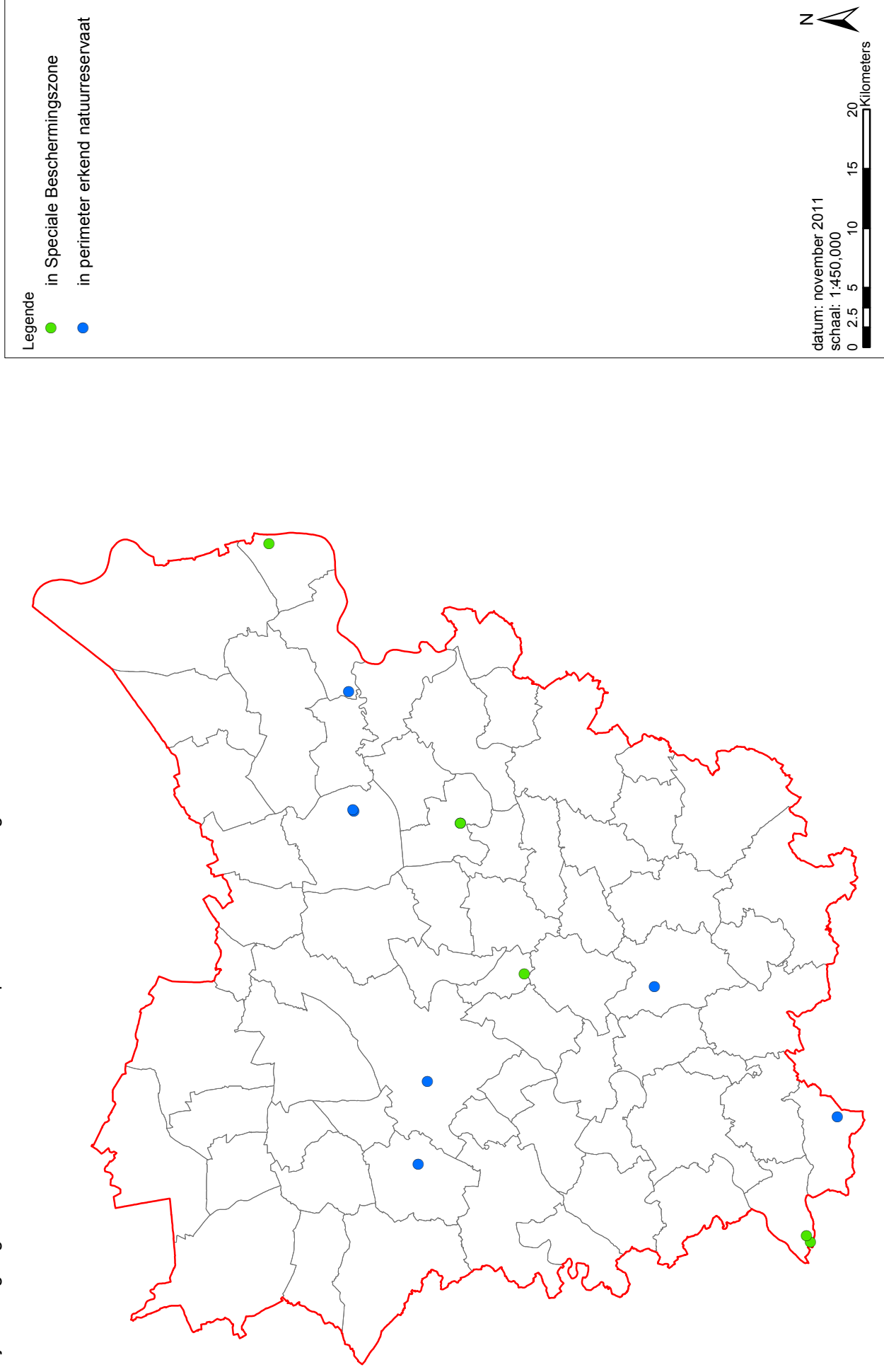
6.2.3 Natuurreservaten

Deze gebieden zijn bepaald door de perimeters waarbinnen een visie is ontwikkeld rond het beheer van deze gebieden, indien er aankopen kunnen gebeuren. Ze vormen de grens van het interessegebied om de natuurreservaten in uit te breiden. Indien we enkel naar de gebouwen kijken zijn slechts twee jeugdverblijfcentra gelegen binnen de perimeter van een erkend natuurreservaat. Breiden we dit uit tot het domein, dan komen we aan 8 jeugdverblijfcentra verspreid over 7 domeinen. Van deze domeinen zijn er twee met een capaciteit ≥ 100 in de gebouwen. Indien de capaciteit op kampeerruimte wordt meegerekend, zijn er vier domeinen met een capaciteit ≥ 100 waaronder twee met een capaciteit ≥ 150 .

<i>Erkenning</i>	<i>Aantal centra</i>	<i>Capaciteit gebouwen</i>	<i>Capaciteit kamperen</i>	<i>Totale capaciteit</i>
A	2	115	100	215
B	2	170	150	320
C	2	122	22	144
Principieel erkend	0	0	0	0
Niet erkend	2	90	0	90
Totaal	8	497	272	769

Jeugdverblijfcentra in Oost-Vlaanderen

Kaart 16 - jeugdverblijfcentra gelegen in natuurreservaten en/of speciale beschermingszones

6.2.4 Overstromingsgevoelige gebieden

De kwetsbaarheid voor overstromingen is bepaald op basis van twee databestanden. Enerzijds is de kaart met de overstromingsgevoelige gebieden aangewend (waarin enkel de effectief overstromingsgevoelige gebieden worden gerekend) en anderzijds de kaart met de recent overstroomde gebieden. Op basis van deze gegevens komen we tot vijf jeugdverblijfcentra gelegen binnen gebieden kwetsbaar voor overstromingen. Het betreffen alle kleinere jeugdverblijfcentra met een max. capaciteit van 75 (eventuele kampeergrond inbegrepen).

<i>Erkenning</i>	<i>Aantal centra</i>	<i>Capaciteit gebouwen</i>	<i>Capaciteit kamperen</i>	<i>Totale capaciteit</i>
A	3	135	20	155
B	0	0	0	0
C	1	25	50	75
Principieel erkend	1	50	0	50
Niet erkend	0	0	0	0
Totaal	5	210	70	280

Indien we verder kijken naar de centra gelegen in een mogelijks overstromingsgevoelig gebied, dan komen we aan 15 bijkomende jeugdverblijfcentra.

<i>Erkenning</i>	<i>Aantal centra</i>	<i>Capaciteit gebouwen</i>	<i>Capaciteit kamperen</i>	<i>Totale capaciteit</i>
A	3	175	160	335
B	1	60	60	120
C	4	366	162	528
Principieel erkend	0	0	0	0
Niet erkend	7	343	130	473
Totaal	15	944	512	1456

Voor deze laatste 15 jeugdverblijfcentra is er geen acuut probleem wat betreft overstromingen, maar bijkomende aandacht voor de watertoets is hier van belang.

6.2.5 Ankerplaatsen en beschermde landschappen

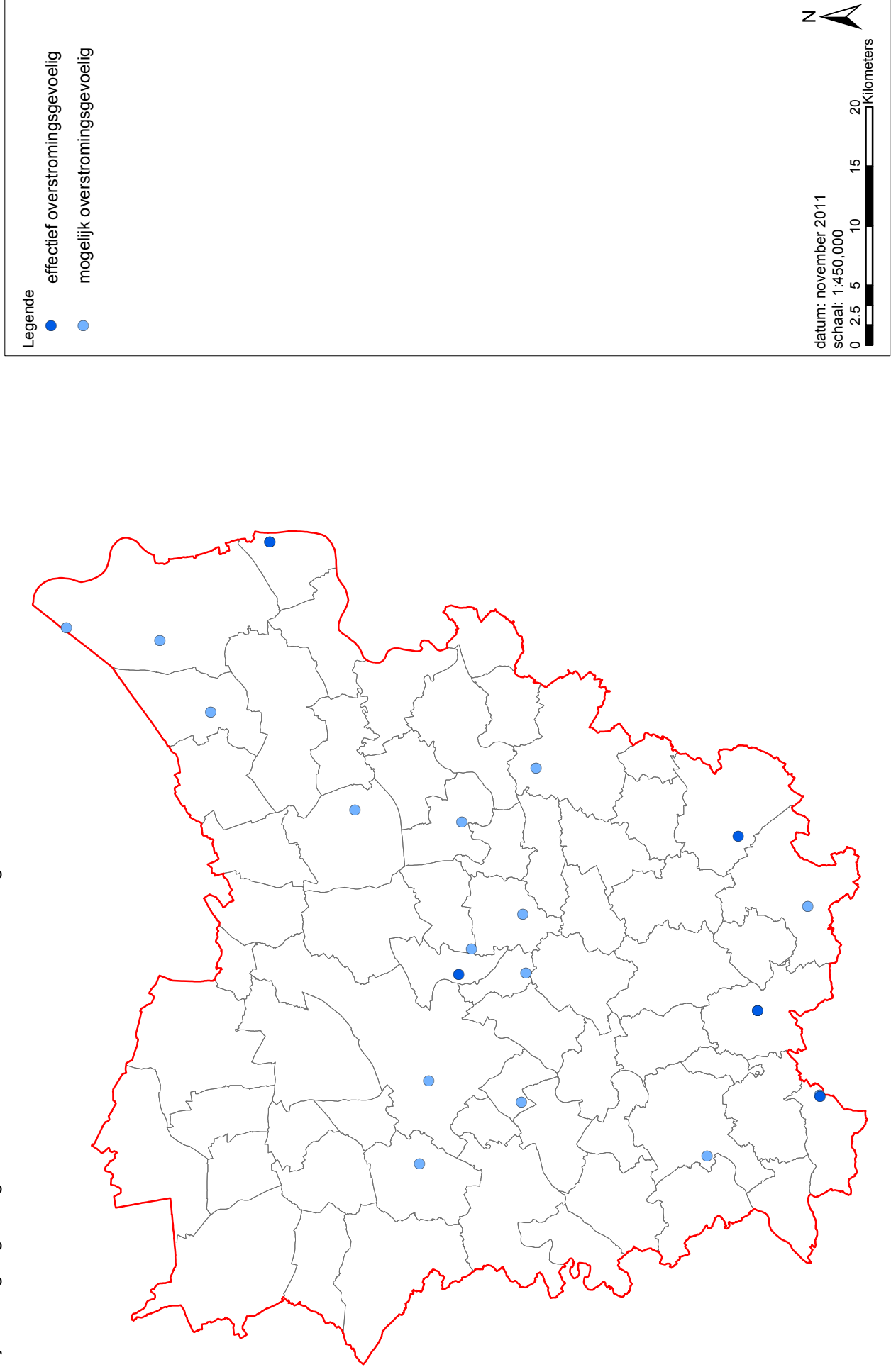
De kwetsbaarheid naar het landschap toe is van kleiner belang voor jeugdverblijfcentra. De functie is namelijk gemakkelijk integreerbaar in het landschap en kan als opportuniteit dienen als nieuwe functie voor het behoud van waardevolle gebouwen. De landschappelijk belangrijkste gebieden zijn in het verleden opgenomen als beschermde landschappen.

Binnen de beschermde landschappen zijn er 6 jeugdverblijfcentra gelegen.

<i>Erkenning</i>	<i>Aantal centra</i>	<i>Capaciteit gebouwen</i>	<i>Capaciteit kamperen</i>	<i>Totale capaciteit</i>
A	1	40	20	60
B	0	0	0	0
C	2	122	22	144
Principieel erkend	0	0	0	0
Niet erkend	3	130	0	130
Totaal	6	292	42	334

Jeugdverblijfcentra in Oost-Vlaanderen

Kaart 17 - jeugdverblijfcentra gelegen in gebieden kwetsbaar voor overstromingen

In recentere fase is het Vlaamse Gewest gestart met het definitief vaststellen van ankerplaatsen die gedefinieerd zijn in de landschapsatlas. Aan de hand hiervan zullen in latere fase erfgoedlandschappen worden afgebakend. Slechts één jeugdverblijfdomein is gedeeltelijk gelegen binnen een definitief vastgestelde ankerplaats, dit heeft echter geen betrekking op de gebouwen van dit jeugdverblijfcentrum. Indien we het zoekveld verruimen naar de ankerplaatsen beschreven in de landschapsatlas, dan komen we tot 8 domeinen die geheel of gedeeltelijk zijn gelegen in een ankerplaats. Hiervan zijn echter slechts 5 domeinen waarvan het jeugdverblijfcentrum op zich gelegen is in de ankerplaats.

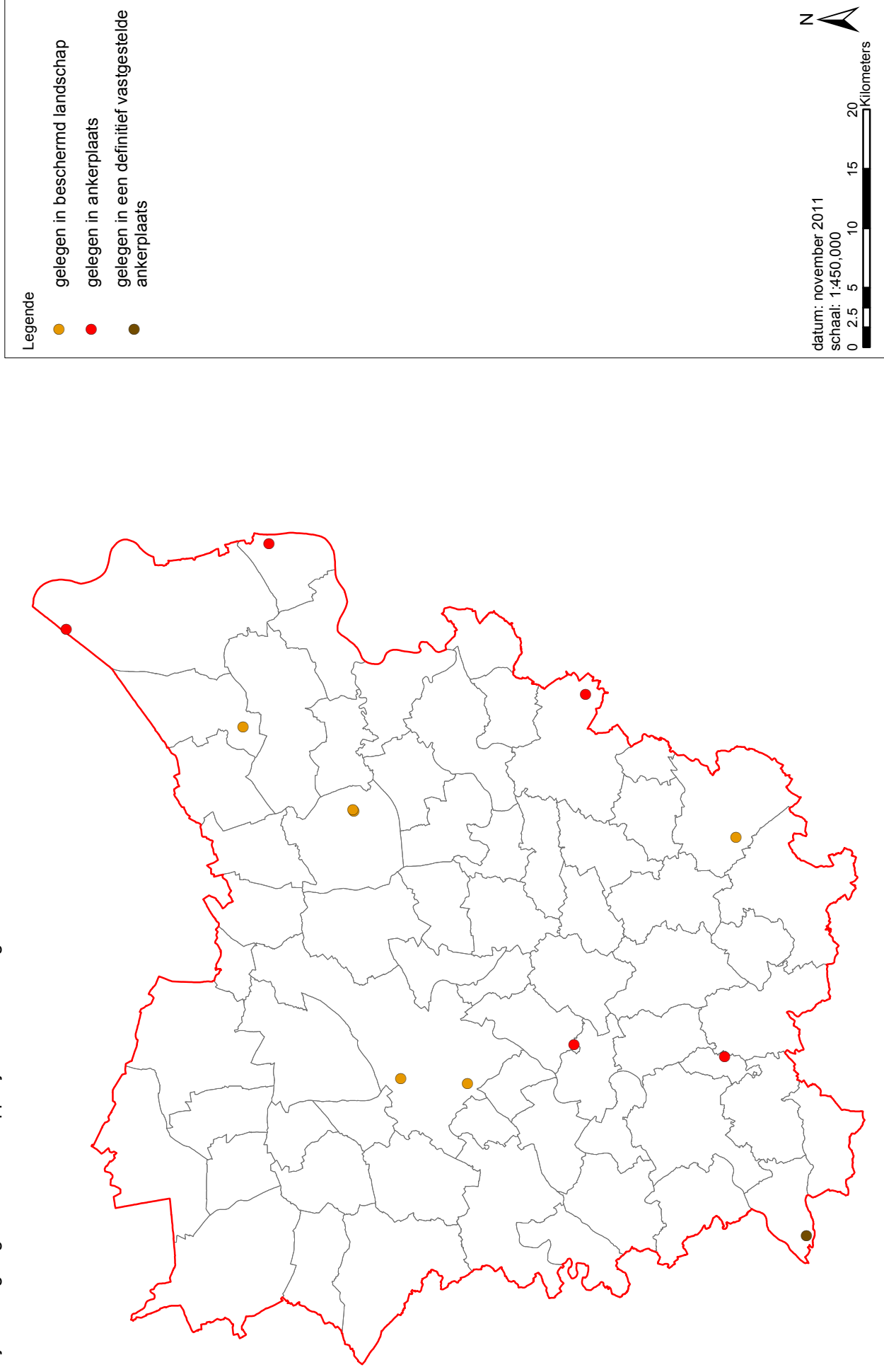
<i>Erkenning</i>	<i>Aantal centra</i>	<i>Capaciteit gebouwen</i>	<i>Capaciteit kamperen</i>	<i>Totale capaciteit</i>
A	1	150	250	400
B	1	65	0	65
C	0	0	0	0
<i>Principieel erkend</i>	1	50	0	50
<i>Niet erkend</i>	2	93	0	93
<i>Totaal</i>	5	358	250	608

6.2.6 Samenvattend

In voorgaande opdeling is het aantal jeugdverblijfcentra per categorie van kwetsbaarheid weergegeven. Sommige jeugdverblijfcentra zijn echter in meerdere categorieën van kwetsbaarheid gelegen. Om een correct beeld te verkrijgen van de jeugdverblijfcentra in kwetsbare gebieden te verkrijgen, worden de diverse categorieën gescreend naar dubbeltellingen. Zodoende komen we tot 37 unieke jeugdverblijfcentra, verspreid over 35 jeugdverblijfdomeinen die gelegen zijn in één of meer categorieën van kwetsbaarheid.

Jeugdverblijfcentra in Oost-Vlaanderen

Kaart 18 - jeugdverblijfcentra gelegen in landschappelijk waardevolle gebieden

6.3 POTENTIE VAN DE OMGEVING

Binnen deze analyse wordt het recreatief potentieel van de omgeving afgetoetst. Dit vertaalt zich onder meer in de ligging van speelbossen in de omgeving van het jeugdverblijf. Andere factoren is de aanwezigheid van belangrijke recreatieve structuren in de omgeving.

6.3.1 Ligging ten opzichte van speelbossen

Niet elk bos is geschikt om in te spelen. Zo is de natuurwaarde in veel bossen te groot om spelen in toe te laten. Daarom duidt het Agentschap Natuur en Bos (ANB) in overleg met betrokken actoren speelzones aan in bossen. Deze zones zijn in de volksmond gekend als speelbossen. Een speelbos is pas functioneel voor een jeugdverblijf indien deze binnen een respectabele wandelafstand tot het verblijf is gelegen. Rekening houdend met een wandeltempo van 6 km/u en dat jeugdgroepen niet langer dan 20 min willen wandelen naar een speelbos, zijn alle jeugdverblijfcentra geselecteerd die gelegen zijn binnen een buffer van 1,5⁷ km van een speelbos.

Binnen Oost-Vlaanderen zijn zodoende slechts 13 jeugdverblijfcentra (binnen 13 domeinen) gelegen in een functionele afstand van een door ANB erkende speelzone. Hiervan hebben twee een capaciteit ≥ 100 binnen de gebouwen. Rekening houdend met de capaciteit op kampeerruimte zijn er 5 met een capaciteit ≥ 100 waarvan 2 ≥ 150 .

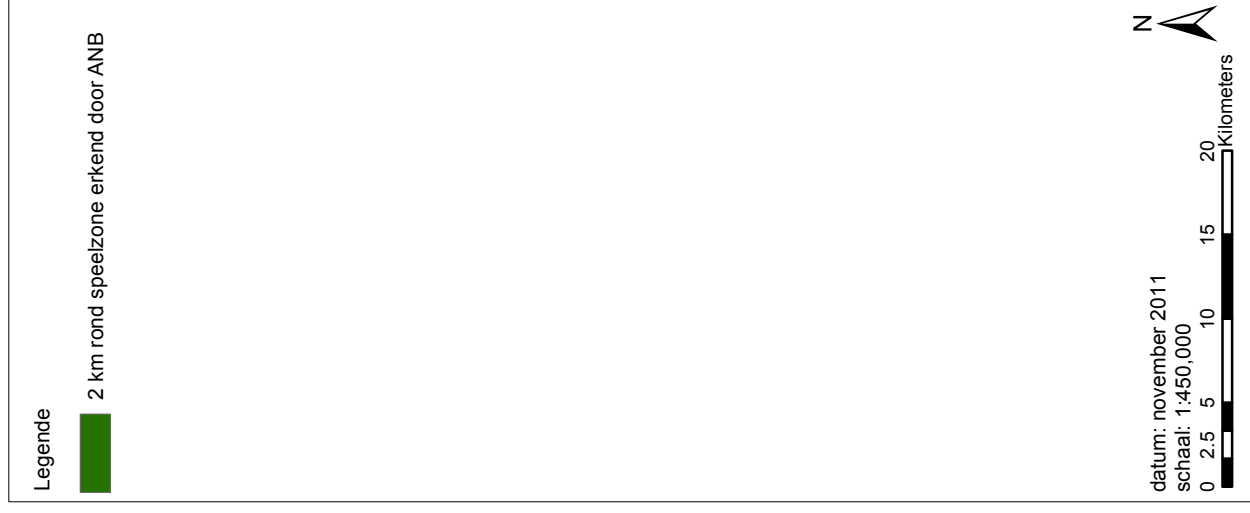
<i>Erkenning</i>	<i>Aantal centra</i>	<i>Capaciteit gebouwen</i>	<i>Capaciteit kamperen</i>	<i>Totale capaciteit</i>
A	4	215	155	370
B	1	60	60	120
C	6	450	190	640
Principieel erkend	0	0	0	0
Niet erkend	2	90	0	90
Totaal	13	815	405	1.220

Van de erkende jeugdverblijfcentra waarvan de gegevens zijn aangevuld op basis van www.jeugdverblijven.be kan een genuanceerder beeld worden vooropgesteld. Niet alle centra maken immers gebruik van de door ANB erkende speelzones in bossen. De uitbaters hebben hier de wandelafstand meegegeven tot een bos waarin gespeeld kan worden of dat er een bos aanwezig is op eigen domein. Gezien deze cijfers gebaseerd zijn op de wandelafstand, is hier de grens van 2 km aangehouden als werkbare wandelafstand. Zodoende merken we dat van de 59 centra waarvan gegevens bekend zijn, er 51 gelegen zijn binnen de 2 km tot een bos waaronder 23 met bos op eigen domein. Het begrip bos is hier echter een rekbaar begrip, zo kan een stadspark eveneens aangegeven worden als speelbos. In een aantal gevallen zal het bos ook van bedenkelijk niveau zijn voor het gebruik als speelbos. De promotionele motieven van de uitbater spelen hierin een rol.

⁷ De afstand van 2 km is gecorrigeerd naar 1,5 omdat de wandelafstand zelden gelijk zal zijn aan de afstand in vogelvlucht van het jeugdverblijfcentrum naar het speelbos.

Jeugdverblijfcentra in Oost-Vlaanderen

Kaart 19 - radius van 2 km rond erkende speelzones ANB in bos

7 BEHOEFTE

Op Vlaams niveau is binnen de taskforce een analyse gemaakt van de grootste knelpunten met betrekking tot de behoeftes aan jeugdverblijfcentra binnen Vlaanderen. Deze hiaten in het aanbod zijn evenzeer van toepassing binnen de provincie Oost-Vlaanderen:

- Een tekort aan grote kampplaatsen (> 100 plaatsen) eventueel in combinatie met kampeerruimte
- Vormingscentra met zelfkook en met voldoende daglokalen
- Een tekort aan toegankelijke jeugdverblijven, met zelfkook en kleine capaciteit (Oost-Vlaanderen heeft voornamelijk kleinere jeugdverblijven).

7.1 DOELGROEPENONDERZOEK

In maart 2010 hebben het Centrum voor Jeugdtoerisme en Steunpunt Jeugd een grootschalig en wetenschappelijk onderbouwd onderzoek uitgevoerd bij Vlaamse jeugdgroepen. Enerzijds is het toeristisch gedrag van jeugdgroepen in 2009 geanalyseerd. Anderzijds zijn ook de locatiecriteria die worden afgewogen afgetoetst. Dit onderzoek is gevoerd over het ganse aanbod in Vlaanderen. Dit onderzoek is echter voldoende representatief om conclusies af te leiden die ook in Oost-Vlaanderen van toepassing zijn.

De doelgroepen zijn onderverdeeld in volgende categorieën:

- Lokaal jeugdwerk
- Provinciaal/landelijk jeugdwerk
- Onderwijs
- Sportclubs met jeugdwerking
- Bijzondere jeugdzorg
- MPI's

De meeste jeugdbewegingen zijn terug te vinden onder lokaal jeugdwerk. Deze groep omvat echter ook jeugdhuizen, speelpleinwerkingen en amateuristische kunsten. Het zijn echter vooral de jeugdbewegingen die binnen deze doelgroep meerdaagse verblijven organiseren. Het provinciaal en landelijk jeugdwerk betreft veelal de overkoepelende organisaties die cursussen en vormingen organiseren voor begeleiders. De MPI's zijn organisaties die volwassenen en kinderen met een (mentale) beperking opvangen.

Bestand aanbod

Binnen dit onderzoek is het bestaande aanbod geëvalueerd. De meeste jeugdgroepen geven een positieve evaluatie af voor hun verblijf. In het onderzoek zijn ook elementen gedetecteerd die van minder belang zijn voor de jeugdbewegingen zoals de toegankelijkheid voor rolstoelen of voor bus en vrachtwagen, een educatief aanbod of sportvoorzieningen. De omgeving en speelruimte krijgen

globaal de beste beoordeling, maar bij de jeugdverblijven type A wordt gemiddeld slechter gescoord op speelruimte. Het betreft hier vaak over jeugdlokalen in de dorpskern.

Behoeftes

De specifieke behoeftes per doelgroep worden verder in het beleidskader toegelicht. Naar algemene behoeftes aan jeugdverblijven kunnen volgende conclusies worden afgeleid.

- De beschikbaarheid aan grotere kampdomeinen (> 100 personen) voornamelijk voor de zomerkampen in de periode 10 juli – 10 augustus.
- Betere toegankelijkheid voor personen met een fysieke beperking
- Vraag aan behoud van jeugdverblijven in een groen en rustige (en verkeersarme) omgeving
- Bij de bevestigingen van de scholen bleek dat slechts 8% problemen heeft ondervonden bij het vinden van een geschikte locatie. Dit betekent dat er vandaag reeds voldoende aanbod voor het onderwijs aanwezig is. Er dient evenwel worden opgemerkt dat de vraag gedaald is door de opkomst van de maximumfactuur in het onderwijs. Hierdoor is de vraag naar verblijven met mogelijkheid tot zelfkook eveneens toegenomen (1/3 vraagt zelfkook vandaag).

8 LOKAAL/BOVENLOKAAL

Het onderscheid lokaal/bovenlokaal dient als een ruimtelijk element worden aanzien. Binnen de principes van de subsidiariteit in de ruimtelijke planning wordt een onderscheid gemaakt tussen jeugdverblijfcentra die door de lokale gemeentelijke overheid geregeld kunnen worden en de jeugdverblijfcentra met een hoger belang (door intensiteit van gebruik/capaciteit/locatie) die onder de provinciale planningsbevoegdheid vallen.

Het feit dat een jeugdverblijf van lokaal of bovenlokaal belang is, kan bepaald worden door verscheidene criteria. Deze criteria zijn kwantitatief zoals de capaciteit of het aantal overnachtingen op jaarbasis, maar zijn evenzeer ruimtelijk. De basis voor het onderscheid lokaal/bovenlokaal wordt gevormd door de capaciteit en het aantal overnachtingen. Een verblijf is namelijk op zich een bovenlokaal verschijnsel omdat de bezoekers zelden uit de eigen gemeente of buurgemeente afkomstig zijn.

Het bovenlokale karakter wordt echter geuit in de aantrekkingskracht van het verblijf en de intensiteit van gebruik. De capaciteit is hierbij sturend daar boven een bepaalde capaciteit het aanbod schaars wordt en deze verblijven bezoekers zullen aantrekken uit het ganse gewest. De capaciteit is echter niet alleen sturend, evenzeer zijn de overnachtingscijfers⁸ op jaarbasis een goede indicator. Zo kunnen grote verblijven die zelden verhuurd worden niet als bovenlokaal worden aanzien. Evenzeer kunnen kleinere jeugdverblijfcentra met een sterke bezettingsgraad een bovenlokale uitstraling uitoefenen die de lokale draagkracht overschrijdt. Daarom wordt naast de capaciteit, ook het aantal overnachtingen geanalyseerd.

De ruimtelijke factoren van de omgeving en/of het jeugdverblijfdomein zelf kunnen echter een corrigerende factor vormen. Bepaalde verblijven vervullen namelijk een specifieke nood of behoefte in, dat zij eveneens een bovenlokale uitstraling bevatten.

8.1 JEUGDLOKALEN

De jeugdverblijven die een nevenfunctie zijn op de werking van jeugdlokale van een erkende jeugdbeweging zijn op het eerste zicht als lokale jeugdverblijven te beschouwen. De locatieafweging voor deze lokale is namelijk gericht op de lokale werking van een jeugdbeweging. Hierbij spelen andere elementen een primaire rol, namelijk de aansluiting op de woonstructuur die de jeugdbeweging bedient. Het betreffen veelal verblijven van het type A (zonder bedden) of zonder erkenning met kleinere capaciteiten. De functie jeugdlokaal werkt op zich altijd lokaal.

We merken echter dat een aantal van deze jeugdverblijfcentra, een grote capaciteit bieden (eventueel door de bijkomende ruimte op kampeergrond) of een groot aantal bezettingsdagen bevatten. De

⁸ De overnachtingscijfers zijn bepaald door het aantal bezoekers x het aantal nachten dat deze in het jeugdverblijfcentrum verblijven. Een centrum met 70 bezoekers die 2 nachten verblijven heeft eenzelfde gebruikintensiteit als een centrum met 20 bezoekers die 7 nachten verblijven. Deze cijfers zijn enkel bekend voor de erkende jeugdverblijfcentra.

bezettingsgraad van deze jeugdverblijfcentra dient echter niet altijd op een bovenlokale te wijzen. Het is wellicht het gevolg van een beperkt aanbod binnen de provincie waardoor het beschikbare aanbod overbelast wordt. Dit beperkt aanbod in Oost-Vlaanderen is reeds vastgesteld op Vlaams niveau binnen het Actieplan Jeugdverblijfcentra. Het ontbreken van de bezettingsgegevens voor alle jeugdverblijfcentra maakt het moeilijk om eenduidige criteria te bepalen.

Onder bepaalde criteria is een jeugdlokaal evenzeer als een bovenlokaal jeugdverblijfcentrum te beschouwen. Indien een jeugdverblijfcentrum dat fungeert als jeugdlokaal aan één van onderstaande voorwaarden voldoet, wordt het aanzien als een bovenlokaal jeugdverblijfcentrum.

- Het centrum heeft een capaciteit van 80 of hoger binnen de gebouwen.
- Het centrum heeft een totale capaciteit van 100 of hoger.

Dit zijn voornamelijk de centra die grote groepen kunnen opvangen en deels instaan voor het aanbod op Vlaams niveau voor de grote jeugdgroepen. Deze grotere centra kennen een grote bezettingsgraad in de zomer en maken een structureel onderdeel uit van het aanbod in de provincie. De huurders zijn voornamelijk jeugdbewegingen.

Binnen Oost-Vlaanderen voldoen volgende jeugdverblijfcentra met hoofdfunctie jeugdlokaal aan deze voorwaarden:

- Capaciteit in gebouwen ≥ 80 :
 - o Bivakhuis De Havik in De Pinte
 - o Scouts en Gidsen Zele in Zele
 - o Lovendonk in Lovendonk
 - o De Schakel in Evergem
- Totale capaciteit ≥ 100 :
 - o Scouts en Gidsen Zele in Zele
 - o Lovendonk in Lovendonk
 - o De Schakel in Evergem
 - o Chiroheem Ertvelde in Evergem
 - o Scoutslokaal De Kim in Zottegem
 - o Kamphuis Judocus in Beveren-Waas
 - o Chiroheem Korendries in Geraardsbergen
 - o Den Tybaert in Sint-Gillis-Waas
 - o De Scheve Villa in Berlare
 - o De Leeuwerik in Wetteren

In totaal komen 11 jeugdverblijfcentra gelegen in 11 domeinen met hoofdfunctie jeugdlokaal in aanmerking als bovenlokaal jeugdverblijf.

8.2 OVERIGE JEUGDVERBLIJFCENTRA

De overige jeugdverblijfcentra zijn hoofdzakelijk ingericht in functie van het verblijf van jeugdgroepen. Dit wordt soms gekoppeld aan een complementaire functie zoals kinderboerderij, vormingscentrum of revalidatiecentrum. Deze kunnen evenwel niet altijd als een bovenlokaal werkend jeugdverblijfcentrum worden aanzien. Voornamelijk bij de kleinere verblijven zal de impact beperkt blijven.

Deze verblijven worden doorlopend verhuurd door niet alleen jeugdbewegingen. Andere belangrijke doelgroepen zijn scholen, sportkampen voor jeugd, aangepaste kampen voor jongeren met een beperking, Daarom kan een verblijf met een lagere capaciteit eveneens een bovenlokale uitstraling bevatten. Gezien de correlatie van de bezetting met het erkenningniveau, wordt een differentiatie doorgevoerd van de nodige capaciteit.

- Het domein heeft een capaciteit van 80 of hoger binnen de gebouwen.
- Het domein heeft een totale capaciteit van 100 of hoger.

Binnen Oost-Vlaanderen voldoen volgende jeugdverblijfcentra aan deze voorwaarden:

- Capaciteit in gebouwen ≥ 80 :
 - o De Valk in Laarne
 - o Hoogland – De Beuk en Wingerd in Lokeren
 - o Provinciaal Vormingscentrum De Abdijschool in Dendermonde
 - o Jeugdheem De Populier in Zottegem
 - o Heidepark te Waasmunster
 - o Moerkensheide in De Pinte
 - o Verloren Bos – Koetshuis en Kasteel in Lokeren
 - o Ten Berg – De Stobbe en De Tilk in Merelbeke
 - o De Fiertel in Ronse
 - o Buikberghoeve in Horebeke
- Totale capaciteit ≥ 100 :
 - o Provinciaal Vormingscentrum De Abdijschool in Dendermonde
 - o Jeugdheem De Populier in Zottegem
 - o Heidepark te Waasmunster
 - o Moerkensheide in De Pinte
 - o Verloren Bos – Koetshuis en Kasteel in Lokeren
 - o Ten Berg – De Stobbe en De Tilk in Merelbeke
 - o De Fiertel in Ronse
 - o Buikberghoeve in Horebeke
 - o Bivakhoeve Schoonaarde in Dendermonde
 - o Puytvoet Blokhut en Zeveling in Sint-Niklaas
 - o Bivakhoeve Hof Ter Guchten in Ronse

In totaal komen 19 jeugdverblijfcentra gelegen op 13 jeugdverblijfdomeinen in aanmerking als bovenlokaal.

8.3 RUIMTELIJKE EN KWALITATIEVE CORRECTIE

De eerste selectie van bovenlokale jeugdverblijfcentra is gevormd op basis van de capaciteit in de gebouwen of de totale capaciteit. Binnen deze selectie worden de afzonderlijke verblijven elk afzonderlijk geanalyseerd op volgende punten (indien de gegevens gekend zijn):

- Capaciteit: waar ligt het zwaartepunt, binnen de gebouwen of eerder de kampeerruimte? Jeugdverblijfdomeinen waarvan de capaciteit ≤ 60 in de gebouwen zijn meer gericht op de kampeerruimte. Het verblijfcentrum op zich is van minder belang in deze gevallen.
- Erkenning: welke voorzieningen zijn aanwezig?
- Bezettingsdagen/openingsperiode: hoe vaak wordt het verblijf effectief aangewend? De intensiteit wordt hierbij afgewogen op basis van de overnachtingscijfers. Vanaf 5.000 overnachtingen op jaarbasis wordt het jeugdverblijfdomein als bovenlokaal aanzien⁹. Verblijven waarvan de overnachtingscijfers > 4.500 zijn worden geval per geval afgewogen. Daarnaast wordt het aantal overnachtingen gedeeld door de max. capaciteit ten einde een inschatting¹⁰ te maken van het aantal nachten dat het verblijf effectief bezet is. Een ingeschatte bezetting van 110 nachten (≈ 140 bezettingsdagen¹¹) wordt als grensmaat aanzien, maar geldt niet absoluut wegens de foutmarges in deze cijfers. Zodoende kan op basis van bovenstaande methodes en de beschikbare gegevens een correctie worden doorgevoerd in de selectie op basis van gebruiksintensiteit.
- Hoofdfunctie/nevenfunctie: hoe belangrijk is de verblijfcomponent op het domein? Is het verblijf een wezenlijk onderdeel van de werking van de site? Bevat het domein een specifieke koppeling met een andere voorziening ten einde specifieke doelgroepen te kunnen benaderen?
- Kwalitatieve beschrijving van de site: zijn er elementen aanwezig die de aantrekkingskracht verhogen? Naast het comfortniveau wordt gekeken naar de aanwezige structuren zoals speelplein en/of -bos, mogelijkheid tot kampvuur, volpension of zelfkook, toegankelijkheid, extra voorzieningen, ...

De drie laatste punten worden eveneens geanalyseerd voor de 'overige jeugdverblijven' die op basis van de capaciteit niet in aanmerking komen. Indien de nevenfunctie die er aanwezig is een bovenregionale aantrekkingskracht kan uitoefenen, kan dit verblijf als bovenlokaal worden aanzien. Een verblijf met een lagere capaciteit kan door middel van de inrichting of de omgeving dusdanige potenties bevatten dat ook hier de aantrekkingskracht een bovenlokaal karakter verkrijgt.

⁹ Dit komt overeen met een groep van 80 personen die minstens 63 nachten verblijft of een groep van 40 personen die 125 nachten verblijft. Er zijn gegevens bekend van 49 erkende jeugdverblijfdomeinen in 2009. (bron gegevens: Toerisme Vlaanderen)

¹⁰ Het is een inschatting daar het exacte aantal gasten per nacht ongekend is. Een maatstaf op basis van deze cijfers kan dan ook niet louter op zich aangewend worden om een jeugdverblijf als bovenlokaal te aanzien.

¹¹ 140 bezettingsdagen \approx 50 vakantiedagen + 30 weekends (twee nachten per weekend of drie dagen per weekend)

8.3.1 Analyse jeugdverblijfcentra met hoofdfunctie jeugdlokaal

- Bivakhuis De Havik in De Pinte
Het bivakhuis heeft een belangrijke capaciteit binnen het gebouw. De onmiddellijke omgeving bevat voldoende speelruimte, maar geen mogelijkheid tot kampvuur. De moderne inrichting laat het gebruik voor vormingen toe. Minpunt is dat het verblijf zelf maar 30 veldbedden kan voorzien. Het verblijf voorziet enkel in zelfkook. Bij analyse van de intensiteit worden slechts 3.614 overnachtingen geregistreerd of een inschatting van 45 nachten op jaarbasis.
- Scouts en Gidsen Zele in Zele
Het jeugdlokaal wordt enkel in juli verhuurd. Gezien het beperkt gebruik is dit jeugdverblijf niet als een bovenlokaal jeugdverblijfcentrum te aanzien, ondanks de capaciteit.
- Lovendonk in Lovendonk
Het centrum is een erkend jeugdverblijf type A. Het jeugdverblijf is in de weekends en de grote vakantie te huur. Het centrum beschikt over een grote capaciteit, maar bevat geen daglokalen buiten de zomervakantie. Kampvuur is mogelijk. Er is voldoende speelruimte op eigen terrein maar geen bos in een straal van 10 km. Dit vertaalt zich in een lage bezetting (33 dagen in 2010). Het centrum kan aldus niet als bovenlokaal worden aanzien.
- De Schakel in Sint-Niklaas
Het domein sluit nauw aan op het provinciaal domein de Ster (800m) en bevat mogelijkheid tot kampvuur en zelfkook met voldoende speelplein op eigen terrein. In de nabije omgeving is voldoende speelbos aanwezig. De capaciteit laat toe grote groepen te ontvangen. Minpunt is het gebrek aan kookmateriaal en het ontbreken van bedden.
- Chiroheem Ertvelde in Evergem
Het lokaal heeft slechts een capaciteit van 60 binnen de gebouwen en wordt niet in de zomermaanden verhuurd. Dit betekent dat de kampeercapaciteit niet benut kan worden in de belangrijkste periode. Het centrum kan dan ook niet als bovenlokaal worden aanzien.
- Scoutslokaal De Kim in Zottegem
Het gebouw op zich heeft slechts een capaciteit van 60. De kampeerruimte verhindert het spelen op eigen domein. Het lokaal wordt dan ook niet als bovenlokaal aanzien. Naar gebruiksintensiteit voldoet het verblijf niet aan de gestelde voorwaarden.
- Kamphuis Judocus in Beveren-Waas
De helft van de totale capaciteit is voorzien op kampeerruimte. Het domein bevat voldoende ruimte hiertoe om dit naast de speelruimte te voorzien, maar de beperkte capaciteit binnen en de beperkte beschikbaarheid (enkel in de zomer te huur) laten niet toe om dit centrum als bovenlokaal te aanzien.
- Chiroheem Korendries in Geraardsbergen
Alhoewel de 60 beschikbare plaatsen in het gebouw alle bedden bevatten, is de capaciteit in het gebouw te laag om het centrum als bovenlokaal te aanzien. De ruimte voor kamperen neemt een te belangrijk aandeel van de beschikbare speelruimte in. Het verblijf kent wel een belangrijke bezetting (3.992 overnachtingen in 2009 of 67 geschatte bezette nachten) maar deze is te laag om alsnog een opname als bovenlokaal te verantwoorden.
- Den Tybaert in Sint-Gillis-Waas
Het jeugdverblijf bevindt zich in een schemerzone. Alhoewel een capaciteit van 75 personen in het gebouw aanwezig is, kan de kampeerruimte de aanwezige speelruimte gevoelig beperken. Binnen de 2 km bevinden zich echter verscheidene toegankelijke sport- en

speelpleinen, alsook een speelbos. De uitrusting van het verblijf zelf is echter gerekend op 45 personen. Het verblijf wordt dan ook niet als bovenlokaal aanzien.

- De Scheve Villa in Berlare
Net als de Tybaert heeft dit verblijf een capaciteit van 75 personen. Het verblijf is hier echter volledig op berekend en bevat ruime capaciteit voor kamperen zonder de werking van het domein benadeeld wordt. Hierdoor kunnen groepen tot 150 personen op het domein worden opgevangen. Het domein heeft mogelijkheid tot kampvuur en een speelbos. Dit (erkend) verblijf kan in tegenstelling tot de Tybaert als bovenlokaal worden aanzien. De reden tot opname wordt gesterkt door de 5.081 overnachtingen in 2009.
- De Leeuwerik in Wetteren
De capaciteit binnen de gebouwen is op zich beperkt tot 50 personen. Bovendien is de verhuur momenteel opgeschort zodat het jeugdverblijf niet als bovenlokaal wordt aanzien.

Binnen de jeugdverblijfcentra met hoofdfunctie jeugdlokaal worden enkel volgende centra weerhouden als bovenlokaal:

- De Schakel in Sint-Niklaas
- De Scheve Villa in Berlare

Indien we de cijfers voor gebruiksintensiteit (aantal overnachtingen) toepassen op de overige jeugdlokalen, dan komt één jeugdlokaal in de kijker alhoewel ze slechts een capaciteit heeft van 40 plaatsen: "de Scheve Chalet" te Gent. Deze bevat namelijk een effectieve bezetting gedurende 178 dagen op een jaar. Door deze sterke gebruiksintensiteit als nevenactiviteit op de dagelijkse werking van een jeugdlokaal en de ligging in Gent gekoppeld aan een openbaar vervoersknooppunt én aan voldoende groene speelruimte, wordt dit verblijf alsnog als bovenlokaal opgenomen.

8.3.2 Analyse overige jeugdverblijfcentra

Binnen de reeds geselecteerd jeugdverblijfdomeinen zijn er twee die een capaciteit ≥ 80 binnen de gebouwen bevatten, maar geen ruimte voor kamperen.

In de selectie van de jeugdverblijfdomeinen met een totale capaciteit ≥ 100 zijn er drie opgenomen die niet in de selectie op basis van de capaciteit in gebouwen zijn opgenomen.

Deze vijf domeinen worden eerst geanalyseerd of deze effectief als bovenlokaal te aanzien zijn. Erna worden de niet geselecteerde overige jeugdverblijfdomeinen gescreend op bovenlokale potenties.

- De Valk in Laarne
Dit is een jeugdherberg in beheer van de nationale scoutsfederatie. Het domein bevat alle nodige voorzieningen voor grotere jeugdkampen. Het domein is beschikbaar voor vormingen en bevat de mogelijkheid tot volpension. Dit domein is als bovenlokaal te aanzien.
- Hoogland De Wingerd en De Beuk in Lokeren
Het domein is op te delen in twee deelverblijven met de mogelijkheid tot volpension of zelfkook. Het domein heeft een hoge bezettingsgraad (respectievelijk 224 en 220 dagen in 2010). De ligging laat geen kampvuur toe, maar bevat voldoende speelruimte op eigen domein en bossen in de nabije omgeving. Het domein is effectief als bovenlokaal te aanzien.
- Puytvoet Blokhut en Zeveling in Sint-Niklaas
Het domein is in twee delen op te delen en bevat een gedeelte kampeerruimte bestaande uit vijf kampeerterreinen. Het is een domein van 7,5 ha met voldoende speelruimte en –bossen.

Het verblijf is als bovenlokaal te aanzien wegens de uitgestrekte vorm en intensief kampeergebruik. Het gebruik van de verblijfsgebouwen zelf is echter niet gebruiksintensief. De opname als bovenlokaal is dan ook puur op ruimtelijke afwegingsfactoren gebaseerd.

- Bivakhoeve Schoonaarde in Dendermonde
Het verblijf is een voormalige boerderij die aangewend wordt voor jeugdtoerisme. De capaciteit binnen het gebouw zelf is beperkt tot 60. De capaciteit op kampeergrond is 120. Het verblijf is met andere woorden meer als kampeerterrein te aanzien die voornamelijk in de zomer zijn capaciteit kan benutten. Het domein bevat voldoende speelruimte en beperkt bos. Het verblijf wordt echter niet weerhouden als bovenlokaal. Het verblijf had dan ook slechts 3.652 overnachtingen in 2009.
- Bivakhoeve Hof Ter Guchten in Ronse
Naast een capaciteit van 60 in de gebouwen (officieus 70 met bedden), heeft het verblijf een capaciteit van 50 op kampeerruimte. Het verblijf is geschikt voor vorming zoals landbouwklassen, maar geen volpension. In de nabije omgeving heeft het verblijf een eigen privaat speelbos van 3 ha ter beschikking. De hoge potenties van het domein laten een selectie van bovenlokaal verblijf toe. Het verblijf had 6.730 overnachtingen in 2009.

Uit de eerste selectie wordt enkel de Bivakhoeve Schoonaarde niet langer als bovenlokaal weerhouden.

Bij de overige jeugdverblijfdomeinen die niet in de eerste selectie waren opgenomen, wordt gekeken naar specifieke domeinvoorzieningen, doelgroepenbenadering of omgevingsfactoren die een bovenlokale selectie kunnen verantwoorden. In deze fase zijn de potentieel bovenlokale jeugdverblijven (de drie hostels die niet in de database aanwezig zijn én de aangemelde jeugdverblijven naar aanleiding van het infomoment van 20.09.2011) elk afzonderlijk besproken. Volgende domeinen worden vooralsnog geselecteerd als zijnde bovenlokaal:

- Het Moerashuis in Oudenaarde
Het domein is gelegen binnen een groter recreatief geheel. Het bevat de mogelijkheid tot volpension en is uitgerust voor de opvang van mensen met een beperking. Het centrum is opdeelbaar met een totale capaciteit van 72 in de gebouwen. Het centrum had in 2010 een gebruik van 239 bezettingsdagen.
- De Ceder in Deinze
Alhoewel dit verblijf slechts 45 personen kan huisvesten, is het specifiek gericht op de opvang van mensen met beperkingen. Het domein bezit een eigen overdekt zwembad, sporthal en ruimte voor vormingen en seminaries. Het domein voldoet aan alle vereisten voor toegankelijkheid en biedt volpension aan. Het domein heeft alle nodige speelruimte met inbegrip van speeltoestellen om de omgeving niet te belasten. Gekoppeld aan het jeugdverblijf is een hotelfunctie voorzien voor specifieke doelgroepen.
- Verblijfcentrum Villa Vogelsanck in Kluisbergen
Dit centrum heeft eveneens een capaciteit van 72 in de gebouwen. Het verblijf voorziet de keuze tussen zelfkook en volpension. Het centrum is hierdoor geschikt voor bosklassen, onder meer gecombineerd met het aanliggend Kluisbos. Het aanliggend Sport- en Recreatieoord Kluisbos is eveneens beschikbaar voor de verblijvende groepen.
- Verblijfcentrum Villa Kluisberg in Kluisbergen
Dit centrum heeft eveneens een capaciteit van 56 in de gebouwen. De omgevingsfactoren zijn dezelfde als deze van voorgaand verblijf, maar wordt niet als een geheel behandeld door de

- verdere ligging. De effectieve bezetting van 218 dagen in 2010 motiveert bijkomend de opname als bovenlokaal verblijf.
- De Gratiebossen en Den Bookhamer in Zele
Deze twee verblijven zijn naast elkaar gelegen en worden aldus als één geheel behandeld. Gezamenlijk hebben ze een capaciteit van 75 in de gebouwen en 7.371 overnachtingen in 2009. De locatie kent met andere woorden een sterke gebruiksintensiteit en werkt als een bovenlokale pool van jeugdverblijfcentra.
 - Diggie VZW in Brakel
Alhoewel er slechts 40 plaatsen beschikbaar zijn, heeft dit jeugdverblijfcentrum een gebruiksintensiteit van 220 dagen in 2010. Dit komt onder meer door een sterk aanbod aan boerderijactiviteiten die het verblijf ook aantrekkelijk maakt voor scholen (plattelandsklassen).
 - Jeugdherberg 't Schipken in Geraardsbergen (Onkerzele)
Deze hostel heeft een capaciteit van 104 in gebouwen + 60 in tenten en is gelegen op het provinciaal domein 'De Gavers' te Geraardsbergen. Naast individuele jeugdtoeristen wordt de hostel vaak afgehuurd door groepen in functie van de beschikbare recreatieve faciliteiten op het provinciaal domein en o.a. mogelijkheid tot natuurklassen, schoolspordagen, avontuursportdagen, Door de combinatie met deze complementaire recreatieve voorzieningen heeft het jeugdverblijfcentrum een bovenlokaal belang.
 - Jeugdherberg 'Die Loyale' in Maldegem
Deze hostel heeft een capaciteit van 74 en kan gehuurd worden door jeugdgroepen. Naast individuele jeugdtoeristen wordt de hostel vaak afgehuurd door groepen in functie van de beschikbare vormingsfaciliteiten en de mogelijkheid tot volpension. De hostel wordt dan ook vaak aangewend voor het organiseren van natuur- en zeeklassen. Het domein bevat grote speelweides. Het domein vult een specifieke behoefte in en kan aldus als bovenlokaal worden aanzien.
 - Jeugdherberg 'De Draecke' in Gent
Deze hostel heeft een capaciteit van 106 bedden en is gelegen in het centrum van Gent. Gezien de capaciteit en de intensiteit van gebruik wordt de hostel meegenomen als bovenlokaal jeugdverblijfcentrum.

Bovenlokale verblijven aangemeld naar aanleiding van het infomoment van 20.09.2011:

- Krikovilla op het domein Puytvoet te Sint-Niklaas: nieuw centrum binnen reeds geselecteerd bovenlokaal jeugdverblijfdomein.
- 't Brielhof in Deinze: potentie tot bovenlokaal, in oprichting. Voorziene capaciteit met kamperen in zomer: 100. Openingsperiode: 150 dagen. Selectie op basis van de capaciteit en verwacht aantal overnachtingen (45.00/jaar).

Onderstaande jeugdverblijven zijn twijfelgevallen waarbij de kwalificatie lokaal/bovenlokaal niet altijd eenduidig is. Voorlopig zijn ze alsnog als bovenlokaal opgenomen.

- Sporthome Eeklo in Eeklo
Dit jeugdverblijfcentrum heeft een capaciteit van slechts 60 plaatsen, maar voorziet in de mogelijkheid tot volpension. De ligging aan het zwembad van Eeklo, gecombineerd met een ruim aanbod aan speelruimte in de omgeving vertaalt zich in een sterke gebruiksintensiteit. In 2009 zijn er 5.205 overnachtingen geteld en 176 bezettingsdagen in 2010.

- Kamphuis High Chapparal in Buggenhout
Deze kampplaats met 60 plaatsen is gelegen nabij een veelvoud aan groene speelruimte. Het verblijf telt een sterke gebruiksintensiteit met 172 bezettingsdagen in 2010 en 5.573 overnachtingen in 2009.
- De Kafhoek in Maarkedal
Dit verblijfcentrum bevat 40 bedden, maar heeft een gebruiksintensiteit van 186 dagen in 2010. Het centrum heeft voldoende groene speelruimte op eigen domein en in de omgeving én bevat de mogelijkheid tot volpension naast zelfkook. Het verblijfcentrum bevat tevens een toegankelijkheidslabel en is dan ook in trek voor bosklassen.

8.4 BOVENLOKALE JEUGDVERBLIJVEN

Na de correctie op basis van de elementen aangegeven in het voorgaande onderdeel worden binnen de provincie Oost-Vlaanderen volgende jeugdverblijfcentra geselecteerd als bovenlokaal:

- A. Centra met hoofdfunctie jeugdlokaal:
1. De Scheve Chalet in Gent
 2. De Schakel in Sint-Niklaas
 3. De Scheve Villa in Berlare
- B. Overige jeugdverblijfcentra:
1. De Valk in Laarne
 2. Hoogland – De Beuk en Wingerd in Lokeren
 3. Provinciaal Vormingscentrum De Abdijsschool in Dendermonde
 4. Jeugdheem De Populier in Zottegem
 5. Heidepark te Waasmunster
 6. Moerkensheide in De Pinte
 7. Verloren Bos – Koetshuis en Kasteel in Lokeren
 8. Ten Berg – De Stobbe en De Tilk in Merelbeke
 9. De Fiertel in Ronse
 10. Buikberghoeve in Horebeke
 11. Puytvoet Blokhut, Zeveling en Krikovilla* in Sint-Niklaas
 12. Bivakhoeve Hof Ter Guchten in Ronse
 13. Het Moerashuis in Oudenaarde
 14. De Ceder in Deinze
 15. Verblijfcentrum Villa Vogelsanck in Kluisbergen
 16. Verblijfcentrum Villa Kluisberg in Kluisbergen
 17. De Gratiebossen en Den Bookhamer in Zele
 18. Diggie VZW in Brakel
 19. Jeugdherberg 't Schipken in Geraardsbergen (Onkerzele)*
 20. Jeugdherberg 'Die Loyale' in Maldegem*
 21. Jeugdherberg 'De Draecke' in Gent*
 22. 't Brielhof in Deinze*
 23. Sporthome Eeklo in Eeklo
 24. Kamphuis High Chapparal in Buggenhout
 25. De Kafhoek in Maarkedal

In totaal zijn dit 28 jeugdverblijfdomeinen (36 verschillende centra) met volgende verdeling*:

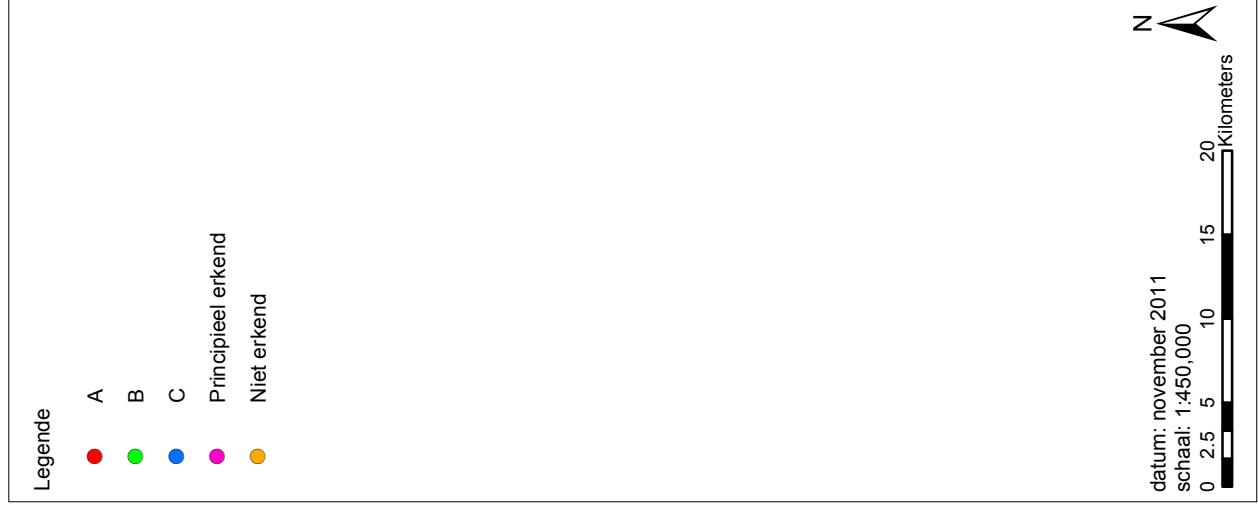
<i>Erkenning</i>	<i>Aantal centra</i>	<i>Capaciteit gebouwen</i>	<i>Capaciteit kamperen</i>	<i>Totale capaciteit</i>
A	3	250	325	575
B	6	345	150	495
C	18	1.234	217	1.451
<i>Principieel erkend</i>	2	84	0	84
<i>Niet erkend</i>	2	130	150	280
Totaal	31	2.043	842	2.885

*: omdat deze vijf centra niet opgenomen zijn in de database van Toerisme Vlaanderen, zijn deze gegevens niet mee opgenomen in de tabel.

Indien we kijken naar de spreiding van deze bovenlokale domeinen, dan zien we dat deze voornamelijk gelegen zijn in drie regio's: het E17-netwerk, de Scheldevallei tussen Gent en Dendermonde en de Vlaamse Ardennen. Het aanbod aan bovenlokale centra in het Westelijk en Noordelijk openruimtegebied, de Leieruimte en de Dendersteden is beperkt.

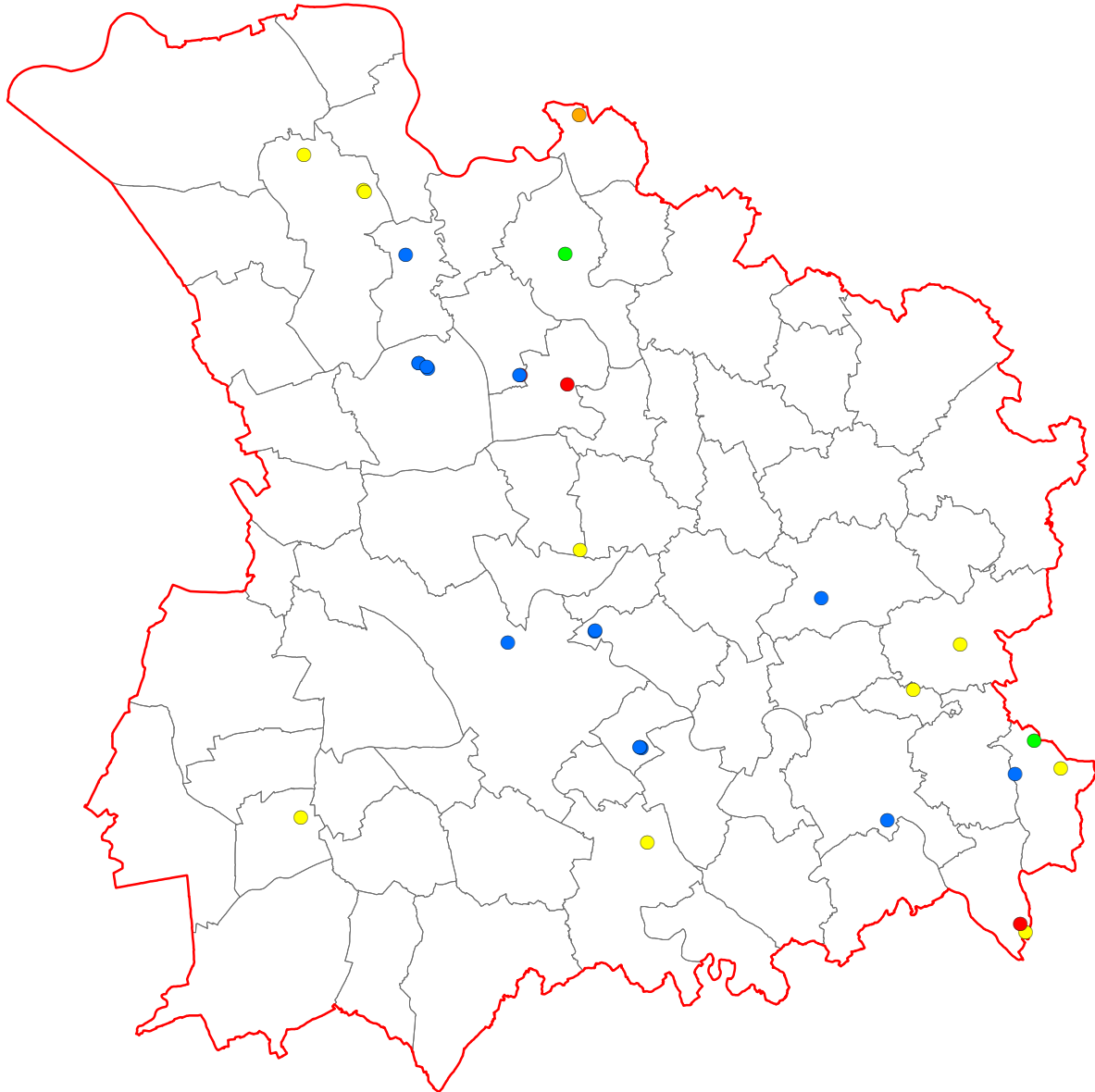
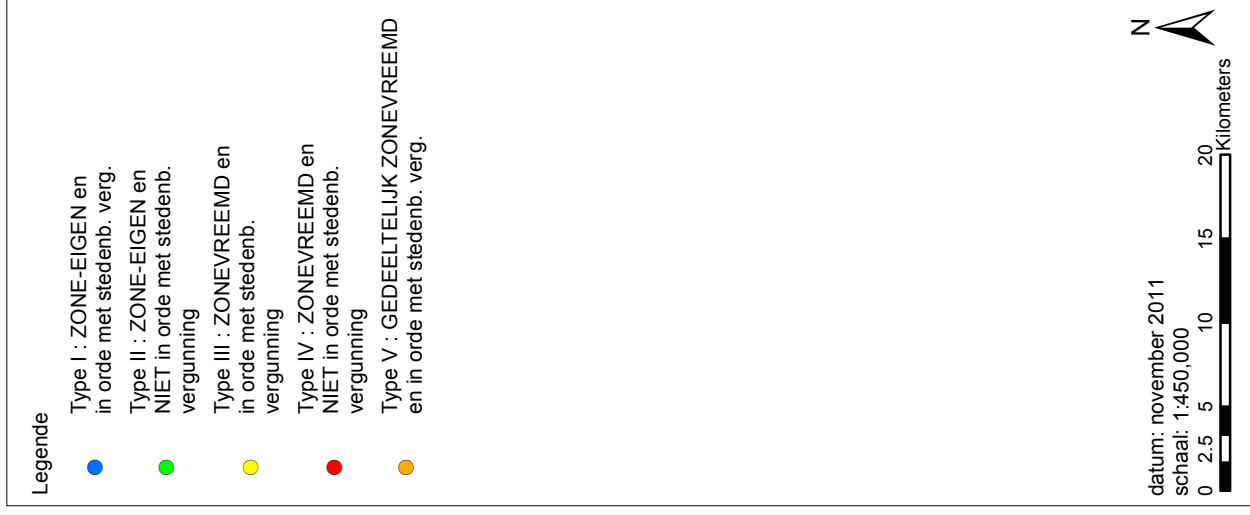
Jeugdverblijfcentra in Oost-Vlaanderen

Kaart 20 - Bovenlokale jeugdverblijfcentra - erkenning

Jeugdverblijfcentra in Oost-Vlaanderen

Kaart 21 - bovenlokale jeugdverblijfcentra - categorisering

9 SWOT

Op basis van de analyse gevoerd in de voorgaande onderdelen kunnen we een SWOT-analyse opstellen met betrekking tot de jeugdverblijfcentra in Oost-Vlaanderen.

9.1 STRENGTHS

- Vele kleine verblijven die dienst doen als jeugdlokaal:
Binnen Oost-Vlaanderen is er een aanzienlijke verweving tussen het georganiseerd jeugdwerk en de jeugdverblijfcentra. Dit vertaalt zich in een belangrijk aanbod kleinere centra die geschikt zijn voor kleinere jeugdgroepen en weekends.
- Sterke concentratie in de toeristisch-recreatieve netwerken en voornamelijk in de Scheldestreek en het E17-netwerk.
- Het merendeel van de grote jeugdverblijfcentra is zone-eigen gelegen.
- De meeste jeugdverblijfcentra hebben een (speel)bos ter beschikking binnen 2 km wandelafstand.
- Slechts 10% van de capaciteit binnen de gebouwen is gelegen binnen ruimtelijk kwetsbaar gebied. Het aantal centra gelegen in een SBZ is beperkt tot 5.

9.2 WEAKNESSES

- Het aanbod aan grotere verblijfcentra (capaciteit > 100 binnen gebouwen) is beperkt.
- De kleine verblijven zijn veelal niet erkende centra in beheer van het georganiseerd jeugdwerk. Deze staan niet altijd ter beschikking voor alle doelgroepen van het jeugdtoerisme.
- Slechts de helft van de centra zijn in orde met de stedenbouwkundige vergunningen.
- Weinig centra hebben een keurlabel voor toegankelijkheid van personen met een beperking.
- Slechts een beperkt aanbod in het noordelijk en westelijk openruimtegebied, alsook in de Leieruimte.
- Er zijn weinig centra gericht op specifieke doelgroepen zoals jongeren met een beperking, vormingscentra, koppeling aan sportcentra, ...

9.3 OPPORTUNITIES

- De zone-eigen centra kunnen hun stedenbouwkundige vergunningstoestand in orde brengen. Informatie rond de stedenbouwkundige mogelijkheden kan hier een sterke rol spelen.
- Er zijn hiaten binnen de spreiding van het bestaande aanbod waarin een nieuw aanbod van grote centra kan worden gerealiseerd. Deze hiaten bevatten voldoende attractieve elementen (groenstructuren, afzondering van woonconcentraties) om vanuit de vraagzijde gedragen te worden. Voorbeelden van dergelijke hiaten zijn de Leieruimte en het Meetjesland (Westelijk Openruimtegebied).

- Via aanmoediging van het lokale jeugdwerk kan het aanbod kleinere centra verhoogd worden.
- De schaalvergroting van de landbouw geeft aanleiding tot een toename van gedesaffekteerde landbouwbedrijven geleid. Deze die niet geschikt zijn als modern landbouwbedrijf kunnen heroriënteerd worden tot een jeugdverblijf. Deze optie geldt eveneens voor verscheidene erfgoedkundig waardevolle gebouwen.

9.4 THREATS

- De jeugdlokale die aangewend worden als jeugdverblijfscentrum worden vandaag veelal dusdanig veel bezet, dat het gebruik op vlak van ruimtelijke ordening niet meer als recreatief medegebruik kan worden aanzien. Hierdoor zijn deze centra vandaag in overtreding, niet alleen op stedenbouwkundig vlak, maar eveneens met betrekking tot het Logiesdecreet.
- Indien de centra beheerd door het lokaal jeugdwerk wegvallen, halveert het aanbod in de provincie. Een begeleiding en informatieverstrekking over de stedenbouwkundige toestand en mogelijkheden is belangrijk aangezien het lokaal jeugdwerk zelden grondige kennis heeft van de eigen situatie.
- De toename in regelgeving op vlak van milieu, volksgezondheid, toegankelijkheid, maakt het voor diverse jeugdverblijfscentra moeilijk om een erkenning te behouden. Voornamelijk voor deze in ruimtelijk kwetsbaar gebied is het behalen van de stedenbouwkundige vergunning voor de nodige aanpassingswerken problematisch.
- Hoewel veel centra stellen dat er binnen de 2 km een bos aanwezig is, is het onduidelijk of dit bos effectief als speelbos kan aangewend worden. Het officiële aanbod aan door het ANB erkende speelzones in bossen is vandaag ontoereikend voor de meeste verblijven.
- Het maatschappelijk draagvlak voor jeugdverblijfscentra binnen bestaand woonweefsel is laag, dit bedreigt op termijn de verdere ontwikkeling van jeugdlokale als verblijfscentrum, alsook de creatie van nieuwe centra binnen het woonweefsel.

10 VISIEBEPALENDE ELEMENTEN

Op basis van de SWOT-analyse zijn de sterktes en zwaktes van de jeugdverblijfcentra in Oost-Vlaanderen aan het licht gebracht. Ten einde een structureel en kwalitatief aanbod aan jeugdverblijfcentra in Oost-Vlaanderen te kunnen bieden, dient een ruimtelijke visie op de inplanting van deze centra worden ontwikkeld.

Binnen deze visie wordt niet louter gekeken vanuit het perspectief van de jeugdverblijfcentra zelf, maar wordt voornamelijk een ruimtelijke insteek geboden op het niveau van de provincie. De kapstok van deze ruimtelijke component wordt geboden door de beleidselementen van het Provinciaal Ruimtelijk Structuurplan. De basiscomponenten hiervan worden gevormd door de gewenste toeristisch-recreatieve structuur, de gewenste nederzettingsstructuur en de gewenste open ruimte structuur (natuur en landbouw).

De visie dient een afweging te maken tussen de specifieke noden van een jeugdverblijfcentrum en de gewenste structuren waarbij een evenwicht dient worden gevonden tussen medegebruik en draagkracht. Vooraleer de visie daadwerkelijk wordt uitgewerkt worden de bepalende elementen die de visie sturen uiteengezet. Deze zijn opsplitsbaar in enerzijds ruimtelijk beleidselementen die de ruimtelijke component vormen en anderzijds de doelgroepen die jeugdverblijfcentra gebruiken en daarmee de jeugdtoeristische criteria voor de verblijven vormen en sturen.

10.1 SUBSIDIARITEIT EN BEVOEGDHEIDSVERDELING

10.1.1 Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen

Het beleidskader dat wordt opgesteld is een provinciaal ruimtelijk beleidskader. Conform het subsidiariteitsbeginsel dient dit beleidskader zich in te passen in de bestaande beleidsdocumenten van de ruimtelijke ordening en de richtlijnen van de hogere overheid (beschreven in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen), te respecteren met name het principe van de 'gedeconcentreerde bundeling'.

"De bundeling streeft een selectieve concentratie na van de groei van het wonen, het werken en van de andere maatschappelijke functies in de steden en in de kernen van het buitengebied, steeds met respect voor de draagkracht van de stedelijke gebieden. Verweving van activiteiten en functies staat daarbij voorop. De deconcentratie houdt rekening met het bestaande (gedeconcentreerde) spreidingspatroon en met de dynamiek van de functies in Vlaanderen.

Gedeconcentreerde bundeling gaat in tegen ongebreidelde suburbanisatie en versnippering en vermindert zo de druk op het buitengebied. Concentratie biedt mogelijkheden voor het draagvlak van de steden en de kernen van het buitengebied, voor het collectief vervoer en het behoud van de verscheidenheid van de landschappen. De bundeling kan ook schaalvoordelen opleveren."

(bron: RSV, p.189)

Een belangrijk aandeel van de jeugdverblijven zijn gelegen in het buitengebied. Volgende doelstellingen zijn er van toepassing:

- Het vrijwaren van het buitengebied voor de essentiële functies;
- Het tegengaan van de versnippering van het buitengebied;
- Het bundelen van de ontwikkeling in de kernen van het buitengebied;
- Het inbedden van landbouw, natuur en bos in goed gestructureerde gehelen;
- Het bereiken van een gebiedsgerichte ruimtelijke kwaliteit in het buitengebied;
- Het afstemmen van het ruimtelijk beleid en het milieubeleid op basis van het fysisch systeem;
- Het bufferen van de natuurfunctie in het buitengebied;
- Verweving van vrijetijdsfuncties stimuleren aan de hand van een operationele beleidsstrategie.

De ruimtelijk structurerend functies en activiteiten van het buitengebied zijn natuur, landbouw, bos, wonen en werken. De andere of meekoppelende functies en activiteiten (waaronder recreatie en toerisme) zijn niet structuurbepalend voor het buitengebied. Dit houdt in dat de andere functies van het buitengebied, rekening houdend met de maatschappelijke behoeften en de wetmatigheden van de desbetreffende functie of activiteit, in de gebieden van de natuurlijke en de agrarische structuur en in de kernen van het buitengebied zich moeten richten naar de ruimtelijke ontwikkelingsperspectieven voor de structuurbepalende functies en activiteiten van het buitengebied.

Ontwikkelingsperspectieven voor toeristisch-recreatieve infrastructuur in het buitengebied

De ontwikkeling van jeugdverblijfcentra in het buitengebied is binnen de ruimtelijke planning gekaderd in de principes van het recreatief medegebruik en de ontwikkelingsmogelijkheden van de toeristisch-recreatieve infrastructuur.

Recreatief medegebruik

De mogelijkheden die het buitengebied biedt aan toerisme en recreatie, worden erkend. Uitgangspunt bij de ontwikkeling van toeristisch-recreatieve activiteiten in het buitengebied is het recreatief medegebruik met respect voor de draagkracht van het gebied.

Argumenten die het uitgangspunt van recreatief medegebruik ondersteunen zijn:

- de nood aan duurzame ontwikkeling van de productelementen voor de toeristisch-recreatieve functie;
- de weinig geconcentreerde ruimtevraag;
- de recreatieve meerwaarde voor het buitengebied;
- de mogelijkheden voor spreiding in gebieden met de grootste draagkracht en recreatief belang;
- de geringe private en openbare investeringskosten.

Zo kunnen bijvoorbeeld waterlopen intensiever voor recreatie worden ingeschakeld en kan de recreatieve betekenis van de (gave) landschappen optimaal worden benut. Verbetering van de kwaliteit van het oppervlaktewater en een goed beheer van de kwaliteit van het buitengebied is daarbij prioritair. Kwaliteit heeft hierbij zowel betrekking op ecologische, milieuhygiënische als op ruimtelijke aspecten (o.a. de stedenbouwkundige inrichting van toeristische kernen, renovatie en restauratie van cultuurhistorisch patrimonium, ...). Enkel op basis van een integrale ruimtelijke visie op een bepaald gebied van het buitengebied kan het recreatief medegebruik worden geregeld. Bij

tijdelijke of eenmalige toeristisch-recreatieve activiteiten is het van belang dat de activiteit het ruimtelijk functioneren van de structuurbepalende functies natuur, bos en landbouw niet aantast.

Ontwikkelingsmogelijkheden voor toeristisch-recreatieve infrastructuur in het buitengebied

Indien men de structuurbepalende functies van het buitengebied wil vrijwaren, kan de toeristisch-recreatieve infrastructuur er slechts op een specifieke manier aanwezig zijn. De aard en het type van de infrastructuur zelf zijn hierbij van belang. De ontwikkelingsmogelijkheden van de toeristisch-recreatieve infrastructuur zullen immers worden bepaald door de positie ervan binnen en de impact ervan op de natuurlijke en de agrarische structuur. Teneinde de impact van bepaalde toeristisch-recreatieve infrastructuren ten opzichte van het buitengebied te kunnen inschatten, wordt er op basis van de categorieën 'toerisme en recreatie' en de subcategorieën 'verblijf' en 'dag' een onderscheid gemaakt tussen hoog-dynamische en laag-dynamische toeristisch-recreatieve infrastructuur. Dit onderscheid geeft de relatie aan die er bestaat tussen de toeristisch-recreatieve infrastructuur in kwestie en de omliggende onderdelen van het buitengebied en spreekt zich in die zin uit over de belasting van deze laatste in functie van haar draagkracht¹².

Onder **hoog-dynamische toeristisch-recreatieve infrastructuur** wordt die infrastructuur verstaan die omwille van haar intrinsieke aard, in haar onmiddellijke omgeving sterke veranderingen en dynamiek teweegbrengt in de wijze van functioneren van de bestaande ruimtelijke en sociaal-economische structuur en daardoor in belangrijke mate het bestaande ruimtegebruik wijzigt (bijvoorbeeld door een sterk geconcentreerd voorzieningenpakket of één grote voorziening op één plaats, door de aanwezigheid van een grote groep mensen per oppervlakte-eenheid,...).

Laag-dynamische toeristisch-recreatieve infrastructuur daarentegen, betreft infrastructuur die omwille van haar intrinsieke aard, in haar onmiddellijke omgeving eerder beperkte veranderingen teweegbrengt in de bestaande ruimtelijke en sociaal-economische structuur en in het bestaande ruimtegebruik.

Wat betreft bestaande hoog-dynamische toeristisch-recreatieve infrastructuur en de wildgroei van hinderlijke vormen van sport en recreatie (lawaai) in het buitengebied, gelden strikte locatie- en uitbreidingsvoorwaarden én moet de bestaande infrastructuur gelegen zijn in een gebied wat in provinciale en gemeentelijke ruimtelijke structuurplannen aangeduid wordt als toeristisch-recreatief knooppunt of netwerk van toeristisch-recreatief belang.

Nieuwe hoog-dynamische toeristisch-recreatieve infrastructuur is slechts onder strikte voorwaarden mogelijk in het buitengebied. Nieuwe hoog-dynamische infrastructuur in het buitengebied kan ingeplant worden, binnen de specifieke randvoorwaarden gesteld door de structuurbepalende functies natuur, bos, landbouw én wanneer de beoogde infrastructuur gelegen is in een gebied wat in provinciale en gemeentelijke structuurplannen aangeduid wordt als zone van primair toeristisch belang.

¹² In tegenstelling tot de gangbare opdeling intensieve en extensieve recreatie, die vooral vanuit de aard van de infrastructuur zelf vertrekt. Dit betekent dat naargelang de aard en de inrichting van de toeristisch-recreatieve activiteiten zelf, een bepaalde infrastructuur op de ene plaats laag- en op een andere eerder hoog-dynamisch kan genoemd worden. Het is bijgevolg onmogelijk algemeen geldende kwantitatieve normen te definiëren die het onderscheid kunnen maken tussen hoog- en laag-dynamische toeristisch-recreatieve infrastructuur.

De lokalisatie van bijkomende hoog-dynamische toeristisch-recreatieve infrastructuur kan onderzocht worden in de voor natuur, landbouw en bos belangrijke gebieden op voorwaarde dat:

- de reële behoefte aan de hoog-dynamische toeristisch-recreatieve infrastructuur in een ruime omgeving (in het stedelijk netwerk, in het stedelijk gebied, ...) aangetoond wordt;
- de schaal van de hoog-dynamische toeristisch-recreatieve infrastructuur aansluit bij de schaal van het landschap;
- de hoog-dynamische toeristisch-recreatieve infrastructuur een ruimtelijke meerwaarde betekent voor de natuurfunctie, de landbouwfunctie en/of de bosfunctie;
- de hoog-dynamische toeristisch-recreatieve infrastructuur de structuur en de functie van de structuurbepalende component niet aantast op gewestelijk niveau.

Het is de bedoeling de ruimtelijke kwaliteit van het buitengebied te garanderen, zonder het functioneren van de structuurbepalende functies van het buitengebied, landbouw, natuur, bos, en wonen en werken aan te tasten. Op deze wijze blijft het buitengebied gevrijwaard voor haar structuurbepalende functies en wordt de versnippering door bebouwing en toeristisch-recreatieve infrastructuren tegengegaan. Een aantal verzorgende activiteiten, zoals bijvoorbeeld een kwaliteitsvol logiesaanbod, wordt hierbij het best geconcentreerd in de kernen van het buitengebied.

10.1.2 Suggestie naar bevoegdheidsverdeling

Naar gelang de intensiteit van gebruik en de capaciteit van de jeugdverblijfcentra is de impact op de omgeving variabel. Sommige jeugdverblijven voorzien in specifieke noden door hun aanbod aan complementaire voorzieningen zoals bv. vakantielogies voor jongeren met een beperking. Hiertoe is in hoofdstuk een opdeling gemaakt van de gekende jeugdverblijfcentra in bovenlokale en lokale jeugdverblijven.

Naar het hoger beleidsniveau, het Vlaams Gewest, wordt daarop volgende bevoegdheidsverdeling vooropgesteld voor de jeugdverblijfcentra.

Niveau	Bovenlokale jeugdverblijfcentra	Lokale jeugdverblijfcentra
Vlaams Gewest	<ul style="list-style-type: none"> - mogelijkheid tot aangeven van een taakstelling - ondersteuning en advies bij opstelling provinciale visie - afstemmen van de verschillende provinciale visies - goedkeuring van provinciale ruimtelijke uitvoeringsplannen - verlenen van stedenbouwkundige vergunningen (jeugdverblijven van publieksrechterlijke rechtspersonen) - uitvoeren van de provinciale visie bij gewestelijke planningsprocessen in VEN-gebieden¹³ 	
Provincie	<ul style="list-style-type: none"> - opmaak provinciale visie met afwegingskader jeugdverblijfcentra - opmaak provinciale ruimtelijke uitvoeringsplannen - coördinatie initiatieven op gemeentelijk niveau - goedkeuring gemeentelijke planinitiatieven 	<ul style="list-style-type: none"> - aangeven van richtlijnen aan de gemeenten
Gemeenten	<ul style="list-style-type: none"> - opmaak gemeentelijke RUP's (in afspraak met de provincie) - verlenen van stedenbouwkundige vergunningen (private aanvragen) 	<ul style="list-style-type: none"> - uitwerken van een gemeentelijk beleid - verlenen van stedenbouwkundige vergunningen

¹³ Cfr. art. 17 van het decreet betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu kan een opheffing van GEN of GENO binnen een speciale beschermingszone enkel worden uitgevoerd door een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan. De provincie kan door middel van delegatieregeling in de VCRO, het gewest de bevoegdheid geven tot opname van het bovenlokaal jeugdverblijfcentrum.

10.2 RUIMTELIJKE BELEIDSELEMENTEN

De ruimtelijke beleidselementen zijn verspreid terug te vinden in het PRS Oost-Vlaanderen, meer bepaald in de gewenste structuren van nederzetting, recreatie en open ruimte. Per deelstructuur worden hieronder de belangrijkste principes vooropgesteld:

10.2.1 Gewenste toeristisch-recreatieve structuur

De visie van jeugdverblijfcentra dient binnen de toeristisch-recreatieve structuur te kaderen. Het beleid is hier gericht op het bundelen en concentreren van de toeristisch-recreatieve infrastructuur. Dit betekent dat:

- Bijkomende hoogdynamische toeristisch-recreatieve infrastructuur gesitueerd wordt in gebieden van primair toeristisch belang;
- Bijkomende laagdynamische infrastructuur met beperkte omvang wordt gesitueerd nabij de kernen in het buitengebied, in toeristisch-recreatieve netwerken, langs en in functie van het toeristisch-recreatief hoofdrouthenetwerk.

De reden tot bundeling van deze voorzieningen zijn:

- de functionele meerwaarde die ontstaat door de wisselwerking tussen het toerisme en de andere voorzieningen in de nederzettingkernen;
- het belang van de recreatieve voorzieningen in de directe nabijheid, voor een aangename, leefbare omgeving;
- het voorkomen van de morfologische en functionele aantasting van openruimtegebieden.

Delen van de open ruimte zijn van groot belang op regionaal niveau voor toerisme en recreatie. Hiertoe is een kwaliteitsvol recreatief medegebruik van de open ruimte primordiaal, voor zover de ruimtelijke draagkracht dit toelaat.

Hier dient echter een onderscheid gemaakt te worden binnen de jeugdverblijfcentra. Niet elk centrum is namelijk gericht op een dezelfde component van toerisme. Zo zal binnen de cultuursteden eerder een aanbod gericht op individueel jeugdtoerisme gewenst zijn, zal het jeugdtoerisme van erkende jeugdbewegingen veeleer de open ruimte opzoeken, terwijl het jeugdverblijf in functie van vorming de nabijheid van andere infrastructuren zal opzoeken (bv. scholen, sportcomplexen, verzorgingsmogelijkheden, ...). Deze differentiatie vertaalt zich naar een differentiatie van het recreatieve medegebruik dat per gebied wordt gevraagd.

De verschillende selecties en categorisering binnen de ruimtelijke toeristisch-recreatieve structuur zijn:

- Gebieden van primair toeristisch-recreatief belang:
Gebieden waar verder ondersteuning wenselijk is. Ze bieden mogelijkheden voor de ontwikkeling en/of bundeling van bijkomende toeristisch-recreatieve infrastructuur. Het zijn alle stedelijke gebieden, het E17-netwerk, de specifiek economische knooppunten en het provinciaal domein Puyenbroek met de omgeving in Wachtebeke-Lochristie-Lokeren.
- Toeristisch-recreatieve netwerken:
Gebieden met voldoende toeristisch-recreatieve aantrekkings-elementen (landschappelijk, cultuurhistorisch, lijnelementen) om een regio-overstijgende toeristisch-recreatieve uitstraling

te hebben. Het zijn gebieden die een zekere samenhang vertonen, o.a. door ruimtelijke en landschappelijke kenmerken. De toeristisch-recreatieve netwerken in Oost-Vlaanderen zijn: het netwerk Vlaamse Ardennen, het netwerk Gent en de Leiestreek en het netwerk Gent en de Scheldestreek.

- Toeristisch-recreatieve aandachtsgebieden:
Aandachtsgebieden zijn gelegen buiten een toeristisch-recreatief netwerk, maar heeft als gebied of streek een zekere toeristisch-recreatieve aantrekkingskracht. In deze gebieden zijn elementen te situeren die voor een beperkte toeristisch-recreatieve aantrekkingskracht zorgen. Wegens het (kwetsbare) landschappelijk of natuurlijk waardevol karakter van deze gebieden wordt de ruimtelijke draagkracht beperkt ingeschat t.a.v. de ontwikkeling van de toeristisch-recreatieve infrastructuur.
- Toeristisch-recreatief hoofdrouthenetwerk en transferia:
Toeristisch-recreatieve hoofdroutes vormen de drager van toeristisch-recreatieve (lange-afstands)bewegingen. Het zijn goed uitgeruste verbindingssassen, bedoeld voor het optimaliseren van toeristische non-stop verplaatsingen over lange afstand. Deze hoofdroutes vormen de kapstok om er de kleinere lokale netwerken en routes en toeristisch-recreatieve elementen aan op te hangen en/of te koppelen. De toeristisch-recreatieve transferia zijn plaatsen die door hun ligging en uitrusting (toeristisch-recreatief) ondersteunende infrastructuur bevatten. Zij zijn gelegen op of nabij de toeristisch-recreatieve hoofdroutes.
- Toeristisch-recreatieve knooppunten van provinciaal belang:
Dit zijn accommodaties, faciliteiten of attracties met een permanente infrastructuur of natuurlijke elementen, die een bovenlokale aantrekkingskracht uitoefenen en een grote ruimtelijke impact op hun omgeving hebben. Binnen het beleid wordt een onderscheid gemaakt tussen dagrecreatieve knooppunten, verblijfsrecreatieve knooppunten en natuur- en landschapsknooppunten.

10.2.2 Gewenste nederzettingsstructuur

De basis van de gewenste nederzettingsstructuur vormt de kernselectie binnen het PRS. Hoe hoger het niveau van de kern, hoe hoger het niveau van de voorzieningen die er kunnen gesitueerd worden. De kernselectie maakt een onderscheid tussen stedelijke gebieden en kernen van het buitengebied.

De stedelijke gebieden zijn op te delen in:

- De zwaartepunten van de nederzettingsstructuur in de provincie worden gevormd door: het grootstedelijk gebied Gent, de stedelijke polen in het E17-netwerk en het geheel van de Dendersteden¹⁴.
- De overige kleinstedelijke gebieden vormen een ondersteunende centrumrol voor de open ruimtegebieden.

De kernen van het buitengebied zijn op te delen in:

- Hoofddorpen: de groeipolen van de nederzettingsstructuur in het buitengebied.
- Woonkernen: hebben voornamelijk een woonfunctie. Het voorzieningenniveau is er gericht op de ondersteuning van de woonfunctie.

¹⁴ Het zijn: het grootstedelijk gebied Gent, de regionaalstedelijke gebieden Aalst en Sint-Niklaas, aangevuld door de kleinstedelijke gebieden Lokeren, Beveren, Temse, Dendermonde, Ninove en Geraardsbergen.

10.2.3 Gewenste open ruimtestructuur

De open ruimtestructuur bepaalt de beleidskeuzes voor natuur en landbouw. De beleidskeuzes in de open ruimtestructuur zijn gericht op het zoveel mogelijk behouden en beschermen van de open ruimte alsook het versterken van de landschappelijke waardes.

Binnen de openruimtestructuur zijn hiertoe gebiedsgerichte selecties gemaakt van de structuurbepalende landschapselementen en –componenten van provinciaal belang. Hierin worden de landschapsbepalende elementen maximaal gevrijwaard. Deze zijn verder aangevuld met een selectie van openruimte-corridors waarin nieuwe bebouwing wordt geweerd.

Van de natuurlijke structuur is de selectie van VEN-gebieden op Vlaams niveau verder aangevuld met de provinciale selectie van natuurverbindingengebieden en ecologische infrastructuur van bovenlokaal belang. Deze gebieden ondergaan een beleid gericht op het behoud en verder versterken van de natuurwaarden en de bevordering van de biologische diversiteit. Naast deze gebieden wenst de provincie eveneens enkele stiltegebieden af te bakenen, waar de ‘afwezigheid van verstorende, omgevingsvreemde geluiden’ wordt beoogd.

De selectie van agrarische gebieden wordt niet gemaakt binnen het PRS. Het plan beperkt zich hier tot een aantal ruimtelijke principes met als doelstelling dat de landbouw de beheerder is van de open ruimte.

Met betrekking tot het recreatief medegebruik van de open ruimte, blijft het PRS vaag naar de mogelijkheden. Het PRS stelt dat deze dienen worden gevrijwaard, maar laat na om het medegebruik verder te specificeren.

10.3 DOELGROEPEN

De beleidselementen van het PRS zijn voornamelijk gericht op het voorzien van de grootschalige bovenlokale voorzieningen in de stedelijke gebieden of hoofddorpen. Deze locaties zijn voornamelijk geschikt voor de jeugdverblijfcentra gericht op individueel toerisme zoals jeugdherbergen of voor de jeugdverblijven die gericht zijn op aanvullende infrastructuren zoals vormingscentra of sportcomplexen.

De jeugdbewegingen die veelal gebruik maken van jeugdverblijfcentra zijn echter in minder mate geïnteresseerd in een ligging binnen stedelijk gebied of hoofddorp. Deze doelgroep zoekt veelal de open ruimte op met open speelweiden of speelbossen. De meer afgelegen ligging vermijdt ook de overlast voor omwonenden. Het draagvlak voor spelende jeugd is immers lager indien het niet de eigen jeugd uit de omgeving betreft. Elke zomer zijn de klachten van omwonenden in verband met geluidsoverlast of het zoveelste dorpspel legio.

De vraag dient zich echter ook worden gesteld of deze open ruimte op zich een beter draagvlak kan bieden voor het geluid van een zomerkamp en het intensiever gebruik als speelruimte. Het spreekt voor zich dat de belangrijkste ecologische habitats en de grote agrarische structuren niet zomaar kunnen overspoeld worden ten einde de kernen te ‘ontlasten’.

De criteria die aan een jeugdverblijfcentrum en haar omgeving worden gesteld variëren naar gelang de doelgroep die hiervan gebruik wenst te maken. Het bepalen van deze jeugdtoeristische criteria wordt dan ook per doelgroep behandeld. Bij de analyse van de doelgroepen wordt onder meer

gebruik gemaakt van het doelgroepenonderzoek gevoerd door het CJT in 2010. Binnen het kader van dit ruimtelijk kader wordt evenwel een andere opdeling naar doelgroepen opgesteld. De conclusies van het onderzoek zijn echter ook naar deze doelgroepen te vertalen.

We onderscheiden volgende doelgroepen:

- Onderwijsinstellingen en sportclubs
- Individuele jeugdtoeristen (personen jonger dan 26 jaar)
- Jeugdbewegingen of andere organisaties van georganiseerd jeugdwerk
- Jongeren met een beperking¹⁵

Deze opdeling bevat de belangrijkste doelgroepen voor jeugdverblijfcentra. Voor deze doelgroepen zijn er slechts twee die een keuze hebben in jeugdverblijfcentra specifiek op hun doelgroep gericht, namelijk de individuele jeugdtoeristen die terecht kunnen in de jeugdherbergen (hostels) en de jeugdbewegingen die terecht kunnen in de jeugdverblijfcentra in de strikte zin.

De overige doelgroepen zijn veelal gericht op centra die in hoofdzaak op de ondersteunende infrastructuur zijn gericht en in beperkte mate verblijfsvoorzieningen hieraan koppelen. Deze ondersteunende infrastructuur is veelal grootschaliger en dus bij voorkeur terug te vinden in de hoofddorpen en stedelijke gebieden.

10.3.1 Onderwijsinstellingen en sportclubs, jongeren met een beperking

De locatiecriteriën voor de doelgroepen onderwijsinstellingen en sportclubs en jongeren met een beperking zijn voornamelijk gevormd door de ondersteunende infrastructuur die aan het verblijf moet gekoppeld zijn. De locatiecriteriën voor deze voorzieningen zijn bepaald in de kernselectie van de nederzettingsstructuur. Met andere woorden zijn deze voorzieningen voornamelijk te situeren in de hoofddorpen of stedelijke gebieden.

Het voorzien van verblijfcentra voor deze doelgroep kan in de geselecteerde kernen gerealiseerd worden door reconversie van bestaande gemeenschapsvoorzieningen of door het voorzien van een addendum met verblijfsmogelijkheden aan een bestaande complementaire voorziening (bv. aan een sportcentrum, manege, bestaande school, provinciale domeinen, ...).

Veelal kunnen deze groepen niet zelf voorzien in de bereiding van maaltijden. Ze vallen met andere woorden meestal terug op verblijven die de mogelijkheid tot volpension voorzien (bij de sportclubs en scholen voorziet slechts 1/3 in zelfkook). Het aanbod volpensionhuizen wordt met andere woorden zowel door scholen als door sportclubs bevestigd. Sedert de invoering van de maximumfactuur in het onderwijs staat het aanbod voor deze doelgroep onder druk door een verminderde vraag. Ten einde de kosten te beheersen is een verschuiving merkbaar naar kortere verblijven en meer zelfkook.

Voor de verplaatsing is voornamelijk de autocar en de trein belangrijk. Bus/tram/metro, fiets en te voet neemt slechts een beperkt aandeel in. Bij de sportclubs wordt evenwel vaker gebruik gemaakt van carpooling.

¹⁵ Onder jongeren met een beperking worden grotere groepen begrepen waarvan elke jongere specifieke zorgnoden heeft. Binnen de andere doelgroepen kunnen eveneens jongeren met een beperking voorkomen, maar deze typeert niet de doelgroep. Conform de toegankelijkheidsregels dient elk verblijf de nodige aanpassingen voor personen met een beperking te bevatten.

10.3.2 Individueel jeugdtoerisme

De omgevingsfactoren bepalen in sterke mate de locaties voor het voorzien van verblijven voor individueel jeugdtoerisme. De aanwezigheid van toeristische trekpleisters vormt een sterke aantrekkingskracht op de doelgroep. De doelgroep maakt sterk gebruik van openbaar vervoer zodat een centrumlocatie met goede aansluiting op de verschillende openbaar vervoermodi (trein, tram, bus) van primair belang is.

De meest aangewezen gebieden voor de inplanting van dergelijke zijn de gebieden van primair toeristisch-recreatief belang.

10.3.3 Het georganiseerd jeugdwerk

Deze doelgroep vormt de hoofdmoot van wat verstaan wordt onder jeugdtoerisme. De meeste jeugdverblijfcentra of kamphuizen zijn op deze doelgroep gericht of verhuren zelfs soms louter aan deze doelgroep. In deze doelgroep ligt de focus kampen en weekends. De behoeftes voor vormingsinitiatieven liggen veelal in dezelfde lijn als deze voor het onderwijs (voldoende daglokalen, goed bereikbaar, ...) met het verschil dat hier vaker in zelfkook wordt voorzien.

Van alle doelgroepen zijn de jeugdbewegingen en organisaties van georganiseerd jeugdwerk de grootste vragende partij naar een ligging in de open ruimte.¹⁶

De vraag naar aantrekkelijke ruimte wordt voornamelijk bepaald door de aanwezigheid van speelruimte, bos en waterpartijen. Volgende eisen naar speelruimte en inrichting wordt veelal gevraagd.

De belangrijkste inrichtings- en omgevingsfactoren voor deze centra zijn:

- Mogelijkheid tot zelfkook
De groepen dienen een betaalbaar verblijf te kunnen organiseren. Hiertoe wordt vaak beroep gedaan op 'kookouders' die budgetvriendelijke maaltijden klaarmaken. Een verblijf met enkel de optie volpension valt vaak te duur uit, daar de vaste kosten hiervan de huurprijs in de hoogte jagen.
- Voldoende speelruimte
De groepen wensen op het eigen terrein of in de onmiddellijke omgeving volgende speelruimte aan te treffen.
 - o Daglokalen: binnen de gebouwen zijn daglokalen gewenst. Minimaal één daglokaal per 30 bedden is aangeraden.
 - o Verhard speelplein: deze wordt veelal aansluitend of op max. 500 m van het jeugdverblijf verwacht voor het beoefenen van bepaalde balspelen. Het ontbreken van een verhard speelplein is niet onoverkomelijk voor de meeste groepen.
 - o Speelweide: deze wordt veelal aansluitend of op max. 500 m van het jeugdverblijf verwacht. Een speelweide is voor de meeste groepen onontbeerlijk. De zachte ondergrond beperkt het risico op kwetsuren bij spelen. De speelweide dient bovendien voldoende ruim en functioneel van vorm te zijn. Indien kampeerruimte erop wordt ingericht, dient er voldoende speelruimte aanwezig te blijven.

¹⁶ Het is evident dat deze niet de enige zijn met een vraag naar een open ruimte ligging, zo zijn locaties in de open ruimte eveneens gewild voor bv. het organiseren van bos- of plattelandsklassen.

- o Kampvuur: de mogelijkheid tot kampvuur wordt liefst op het eigen jeugdverblijfdomein beleefd. Het is veelal de traditionele afsluiter van een zomerkamp. De kampvuurplaats wordt best voorzien weg van de omwonenden, daar dit veelal een bron van geluidsoverlast kan vormen.
- o Speelbos: slechts weinig verblijven bevatten een speelbos op eigen domein. De groepen zijn veelal bereid om een naar een speelbos te wandelen. De wandelafstand blijft evenwel liefst beperkt tot 2 km. Het speelbos dient voldoende ruim te zijn. Algemeen wordt gesteld dat een speelbos van 5ha hectaren bos ruimte biedt voor twee groepen van een dertigtal 12-jarigen of 1 groep van een dertigtal 16-jarigen.

De verschillende soorten speelruimte dienen niet alle op de volledige capaciteit van het jeugdverblijfcentrum worden gerekend. Zelden gaat een groep van 80 personen één groot spel spelen. Het zal veeleer voorvallen dat de ene deelgroep in het bos gaat spelen terwijl de ander op de speelweide zich zal bevinden. Het normeren van de ruimte in onderdelen van 30 personen is een effectieve werkwijze.

- Wandelvriendelijke omgeving

Niet alleen voor de wandeling naar speelruimte in de omgeving, maar ook voor het organiseren van wandeltochten is een wandelvriendelijke omgeving een pluspunt. Een wandelvriendelijke omgeving is voornamelijk verkeersarm of toegerust met veilige trage wegen. De landschappelijke waarde van de omgeving verhoogt eveneens de aantrekking tot wandeltochten.

De inrichtingsnoden van deze doelgroep bepalen het sterkst de voorwaarden voor de inplanting van een jeugdverblijfcentrum. Deze groepen worden vaker als storend ervaren door de omgeving. Belangrijkste klachten zijn vaak het afspelen van versterkte muziek en het organiseren van dorpsspelen.

De ruimtelijke visie voor de inplanting van deze jeugdverblijfcentra dient een voorzichtige afweging te maken tussen de draagkracht van de open ruimte en de draagkracht van de woonomgevingen.

11 VISIE JEUGDVERBLIJFCENTRA

11.1 INLEIDING

De visie voor de locatie van jeugdverblijfcentra is in de eerste plaats gericht op de bovenlokale jeugdverblijfdomeinen. Deze jeugdverblijfdomeinen zijn geselecteerd in hoofdstuk 8. Het opstellen van een ruimtelijk afwegingskader is geen eenvoudige opdracht. De oorzaak hiervan is ingegeven door de aard van de activiteiten en de ruimtelijke context waar het toe aangetrokken wordt. Volgend voorbeeld verduidelijkt dit. Een bos vormt een aantrekkingsplaats voor jeugdverblijfdomeinen. Er is voldoende en veilige speelruimte die aantrekkelijk is voor de jeugd. Aan de andere zijde kan een bos natuurwaarden bezitten waardoor de aanwezigheid van een jeugdverblijf vanuit dit standpunt als negatief kan beschouwd worden. Omwille van dergelijke dualiteit is het onmogelijk een categorisering op te stellen op basis van duidelijke ruimtelijke criteria (zoals bv. is gedaan bij zonevreemde bedrijven).

Bovendien is binnen het ruimtelijk beleid voor de open ruimte in Vlaanderen veelal enkel aandacht aan de twee grote spelers landbouw en natuur waarbij de andere functies naar de kernen worden verwezen. Hierdoor ontbreekt vandaag een duidelijk kader omtrent de ontwikkelingsmogelijkheden voor bestaande jeugdverblijfdomeinen en voor de mogelijke inplantingslocaties van nieuwe jeugdverblijfdomeinen.

Daar dit een ruimtelijk beleidskader is, dient deze zich te kaderen in de principes van de structuurplanning in Vlaanderen en het bestaande decretale kader in de VCRO¹⁷. In het RSV is opgenomen dat hoogdynamische (recreatieve) functies in de geselecteerde kernen en stedelijke gebieden worden geconcentreerd en bij voorkeur in de toeristisch-recreatieve gebieden van primair belang. Voor een belangrijk aandeel van de jeugdverblijfcentra staat dit echter in schril contrast met de vragen vanuit de sector en de doelgroep. De sector zelf is vragende partij voor inplantingen in het buitengebied, in tegenstelling met de principes van het RSV. Dit geldt voornamelijk voor de jeugdverblijfcentra die zich richten op kampen van het georganiseerd jeugdwerk. Het kader onderzoekt de mogelijkheid tot behoud van bestaande of het voorzien van nieuwe inplantingen in het buitengebied, zonder afbreuk te maken aan de hoofdfuncties van dit buitengebied.

De evenwichtsoefening tussen de verschillende eisen van de gebruikers van de ruimte maakt dat een beleidskader voor jeugdverblijfcentra geen zwart/wit verhaal kan zijn. Dit geldt nog meer voor de bestaande jeugdverblijven die reeds een verleden met zich meedragen. In het beleidskader dat wordt vooropgesteld wordt daarom gelet om niet te focussen op exclusiecriteria, maar eerder gebruik te maken van een krijtlijnenmodel waarin de jeugdverblijfcentra elk

¹⁷ Het beleidskader dient zich te schikken naar de hogere planniveaus en beleidsdocumenten waaronder de decreten, omzendbrieven en uitvoeringsbesluiten. In het buitengebied is het beleid in de sector van de ruimtelijke ordening gericht op het vrijwaren voor de essentiële functies die in hoofdzaak bestaan uit natuur en landbouw. Alhoewel er veel zonevreemde jeugdverblijven vandaag bestaan, horen de jeugdverblijfcentra binnen de ruimtelijke ordening thuis in woongebied of recreatiegebied.

op zich kunnen worden afgewogen. Hierbij is een holistische benadering van het centrum en zijn omgeving aangewezen.

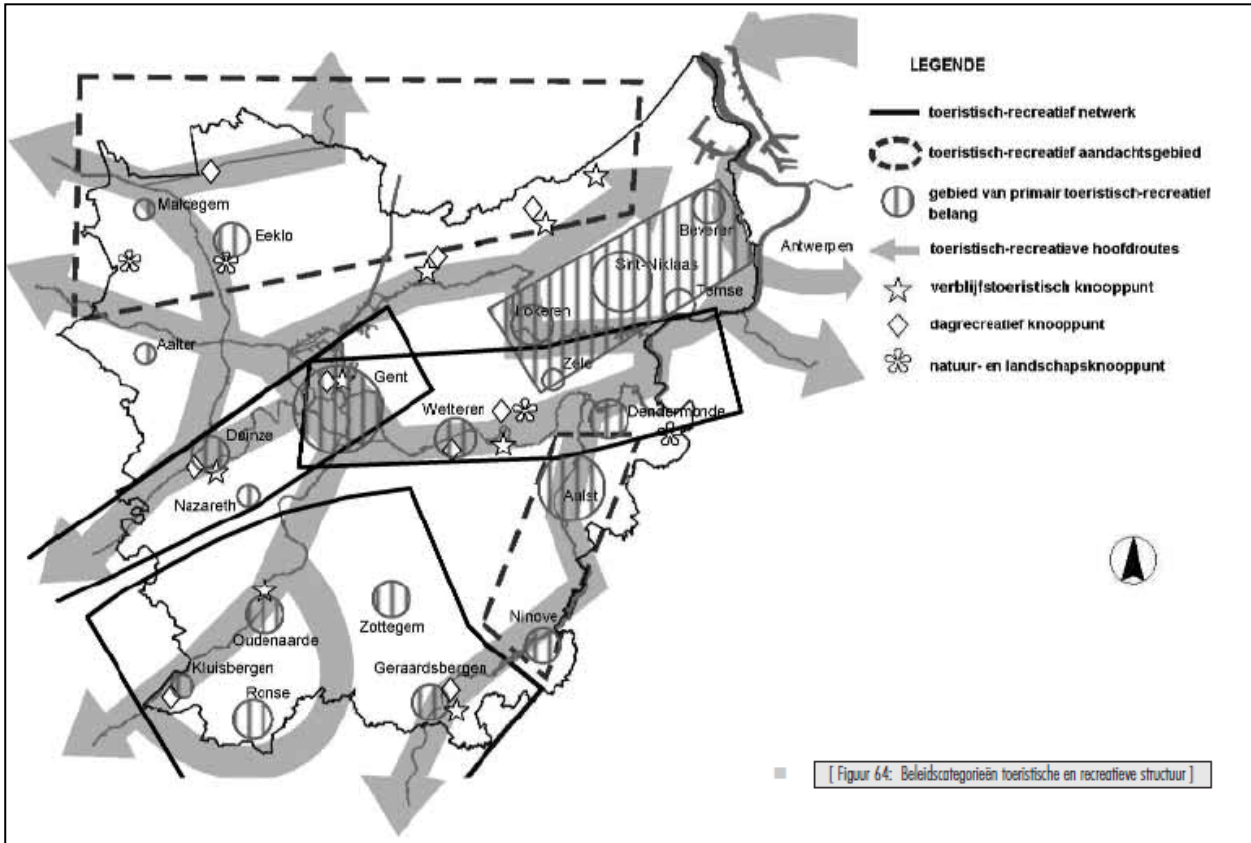
De visie voor de jeugdverblijfcentra valt op te delen in twee luiken, namelijk een afwegingskader voor de bestaande jeugdverblijfcentra en een zoekkader voor nieuwe jeugdverblijfcentra. De opdeling wordt gemaakt omdat met name bij de bestaande jeugdverblijfcentra met een bestaande (historische) context rekenschap dient worden gehouden.

De inplanting van een nieuw jeugdverblijfcentrum is niet gebonden aan een eigen historische context en kan dan ook worden gebaseerd op kwalitatieve ruimtelijke principes die een sturing vormen naar het selecteren van potentiële inplantingslocaties. De evaluatie van deze inplantingslocaties kan daarna worden gemaakt vanuit de aandachtspunten die jeugdverblijfcentra aan hun omgeving stellen.

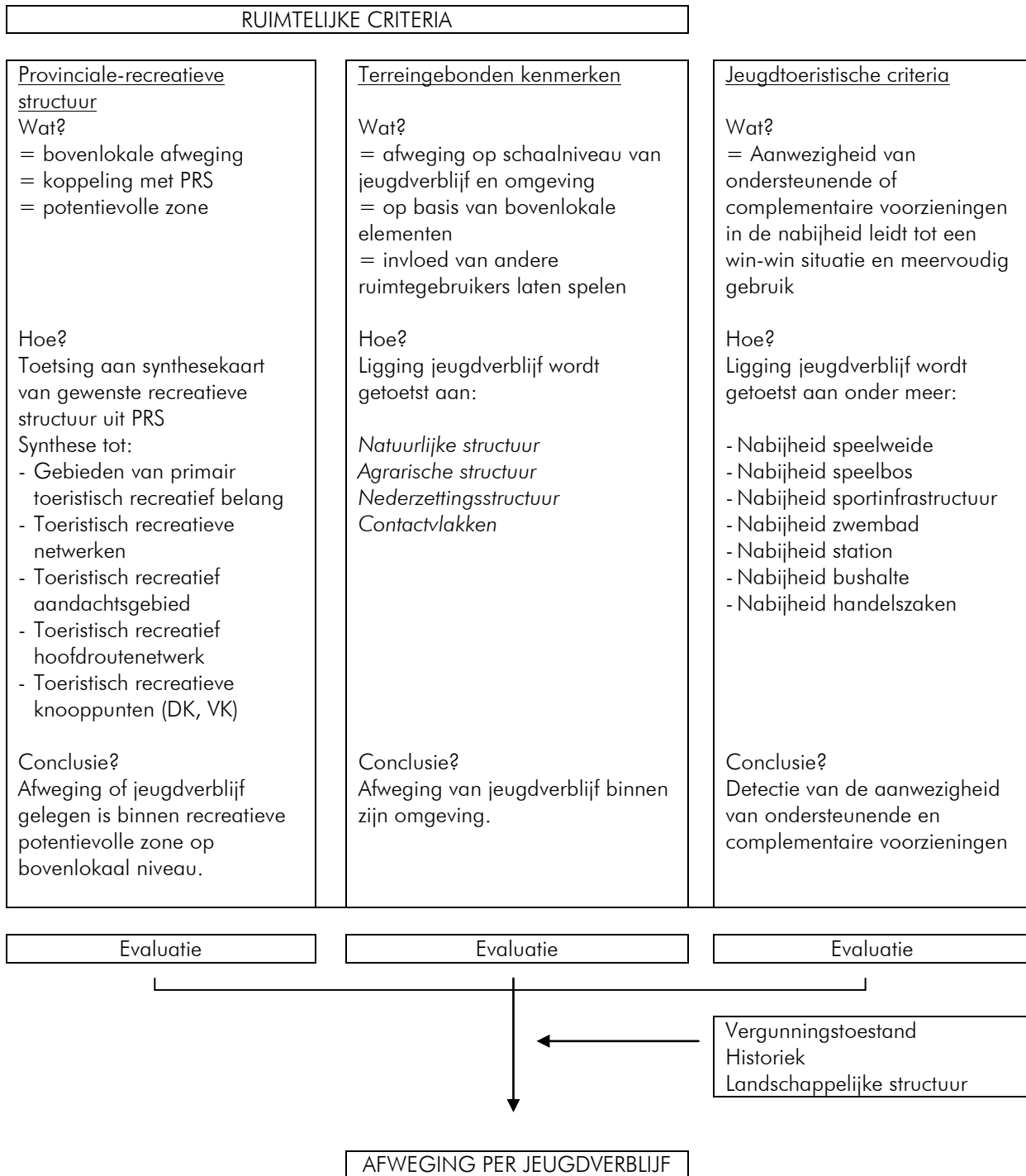
11.2 AFWEGINGSKADER BESTAANDE JEUGDVERBLIJFCENTRA

De bestaande jeugdverblijfcentra vormen een vast gegeven dat vandaag aanwezig is in de ruimtelijke structuren van de provincie. Het kader dat hiervoor wordt voorgesteld geeft naar elk specifiek centrum (en haar eigen verhaal) een eigen specifiek antwoord. In globlo valt de afweging op te delen in twee pijlers, namelijk een ruimtelijke en een jeugdtoeristische.

Binnen de ruimtelijke pijler wordt een onderscheid gemaakt tussen de gewenste provinciale recreatieve structuur en de andere structuren die de ruimte vormgeven.

Figuur 3: Gewenste toeristisch-recreatieve structuur (bron: Provinciaal Ruimtelijk Structuurplan Oost-Vlaanderen)

Hierna worden de diverse pijlers en hun onderlinge relatie meer in detail besproken.

11.2.1 Ruimtelijke criteria

De ruimtelijke criteria zijn op te delen in twee subpijlers, namelijk in enerzijds een macro-situering ten opzichte van de provinciale recreatieve structuren en anderzijds een micro-situering ten opzichte van de ruimtelijke principes van de omgeving van het jeugdverblijfcentrum. Een opsplitsing in macro en micro laat toe om zowel de rol van het jeugdverblijf binnen de globale provinciale toeristisch-recreatieve structuur te beoordelen als de ruimtelijke inpassing van het jeugdverblijfcentrum binnen zijn onmiddellijke omgeving.

Afweging op macro-niveau:

Provinciale-recreatieve structuur

Wat?

- = bovenlokale afweging
- = koppeling met PRS
- = potentievolle zone

Hoe?

Toetsing aan synthesekaart van gewenste recreatieve structuur uit PRS

Synthese tot:

- Gebieden van primair toeristisch recreatief belang
- Toeristisch recreatieve netwerken
- Toeristisch recreatief aandachtsgebied
- Toeristisch recreatief hoofdrouthenetwerk
- Toeristisch recreatieve knooppunten (DK, VK)

Conclusie?

Afweging of jeugdverblijf gelegen is binnen recreatieve potentievolle zone op bovenlokaal niveau.

De toetsing van het jeugdverblijfcentrum op macro-niveau moet nagaan wat de rol is van het bovenlokale jeugdverblijfcentrum binnen de provincie. Indien het bovenlokale jeugdverblijf bijdraagt tot of deel uitmaakt van de gewenste toeristisch-recreatieve structuur uit het PRS kan dit als positief beoordeeld worden.

De elementen die de gewenste toeristisch-recreatieve structuur opbouwen zijn besproken in hoofdstuk 10.

Een ligging binnen één van deze elementen wijst op:

- een overeenstemming met de gewenste provinciale toeristisch-recreatieve structuur;
- een bundeling en versterking van de gewenste structuur;

De versterking van bovenlokale jeugdverblijfcetra grijpt bij voorkeur plaats in deze structuur. Bij een ligging buiten deze structuur gaat het beleid van de provincie uit van een bestending van de situatie. De provincie gaat hier een uitbreiding van een bovenlokaal jeugdverblijfcentrum niet stimuleren tenzij vanuit het jeugdverblijf zelf een duidelijke behoefte kan aangetoond worden en op voorwaarde dat de afweging op micro-niveau dit toelaat.

Afweging op micro-niveau:

De afweging van ontwikkelingsmogelijkheden dient worden gemaakt door middel van een micro-situering van het jeugdverblijfcentrum ten opzichte van respectievelijk de nederzettingsstructuur, de natuurlijke structuur en de agrarische structuur. Naar gelang de ligging van het jeugdverblijfcentrum ten opzichte van deze deelstructuren kunnen verschillende ontwikkelingsperspectieven vooropgesteld worden.

Vermits het bovenlokale jeugdverblijven betreft die een zekere dynamiek teweeg brengen wordt de afweging gemaakt t.o.v. gewestelijke en provinciale beleidselementen. Lokale elementen zijn cfr. het subsidiariteitsprincipe van ondergeschikt belang.

De verschillende structuren zijn:

1. De natuurlijke structuur

De natuurlijke structuur wordt gedefinieerd door welbepaalde criteria in het beleid. Dit is dus beperkter dan de inhoud van het begrip natuur in de volksmond. Binnen de natuurlijke structuur maken we een opdeling in twee graden. Hierbij is de eerste graad een strikt afgelijnd element.

De belangrijkste onderdelen van de natuurlijke structuur zijn de VEN-gebieden, de habitat- en vogelrichtlijngebieden (SBZ) en de RAMSAR-gebieden, de Grote Eenheden Natuur (GEN), Grote Eenheden Natuur in Ontwikkeling (GENO) en de natuurverwevingsgebieden (NVWG) uit het RSV.

De natuurlijke structuur waarvan sprake in voorliggend beleidskader is gericht voornamelijk op de RKG gelegen in één van bovenstaande elementen. Dit is de natuurlijke structuur in de eerste graad.

De overige RKG maken onderdeel uit van de natuurlijke structuur van de tweede graad. Daarnaast zijn voor de bovenlokale jeugdverblijfcentra ook de natuurverbindingsgebieden, de ecologische infrastructuur van bovenlokaal belang en de niet-RKG gelegen binnen SBZ, GEN, GENO en NVWG uit het RSV, onderdeel van de natuurlijke structuur van de tweede graad.

2. De agrarische structuur

De agrarische structuur zijn de agrarische gebieden in de ruime zin zoals vastgesteld in de bestemmingsplannen. Hierin bestaat een opdeling in agrarische gebieden die deel uitmaken van de HAG en deze gelegen buiten de HAG. Deze opdeling zorgt zoals bij de natuurlijke structuur een onderscheid van de agrarische structuur in twee graden.

De HAG zijn de gebieden die de uitbouw van een duurzame landbouw dienen te ondersteunen. In principe zijn herbestemmingen van landbouw naar een andere bestemming in deze gebieden niet mogelijk. Deze agrarische gebieden in de ruime zin binnen de HAG vormen de hoofdstructuur van de landbouw binnen de agrarische structuur en vormen aldus de agrarische structuur van de eerste graad.

De agrarische gebieden in de ruime zin buiten de HAG zijn minder belangrijk voor de landbouw en bieden meer mogelijkheid tot inplanting van andere functies. Het zijn veelal versnipperde landbouwgebieden met een reeds grotere aanwezigheid van ofwel andere functies of natuur of

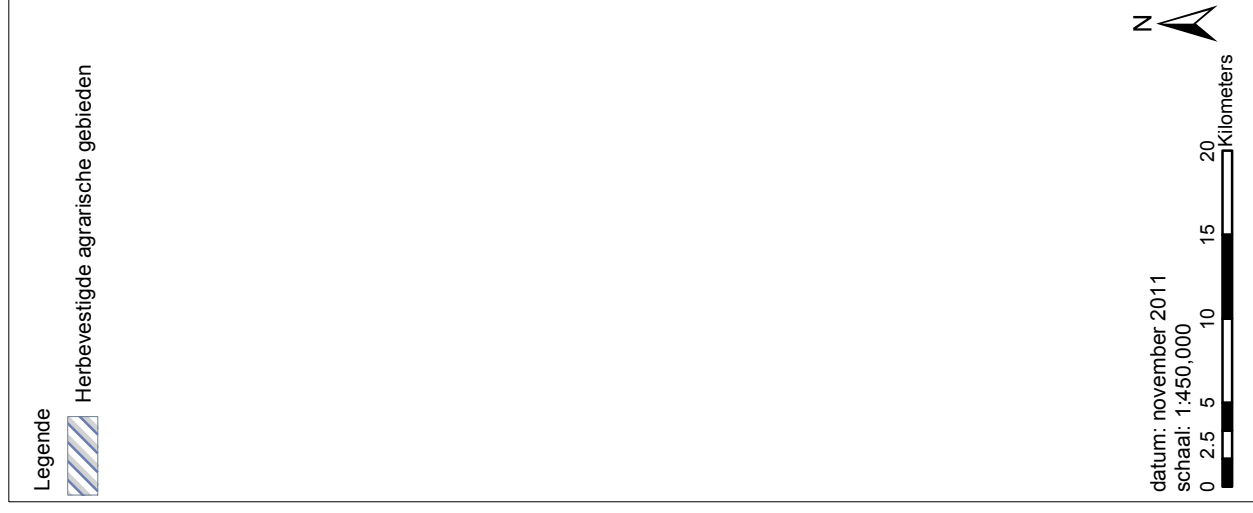
Jeugdverblijfcentra in Oost-Vlaanderen

Kaart 22 - VEN, Ramsar, SBZ, natuurverbingsgebieden en bovenlokale ecologische infrastructuur in Oost-Vlaanderen

Jeugdverblijfcentra in Oost-Vlaanderen

Kaart 23 - herbevestigde agrarische gebieden (HAG) in Oost-Vlaanderen

een mindere landbouwkundige waarde. Deze gebieden zijn onderdeel van de agrarische structuur van de 2de graad.

3. De nederzettingsstructuur

De nederzettingsstructuur is gebaseerd op de kernselectie in hoofddorpen en woonkernen van het PRS en de afbakening van de stedelijke gebieden. De contour van de geselecteerde kernen en de afbakening van de stedelijke gebieden vormt de nederzettingsstructuur van de eerste graad.

De overige niet geselecteerde kernen en verspreide woongebieden in de ruime zin vormen de nederzettingsstructuur van de tweede graad.

4. Contactzones

De contactzones zijn de grenszones tussen de verschillende structuren. Dit kan zowel gevormd worden door een overlap van twee structuren, maar evenwel door het feitelijk grenzen aan elkaar. In deze gevallen worden de verschillende structuren ten opzichte van elkaar afgewogen.

Een derde vorm van contactzones ontstaat door de aanwezigheid van harde bestemmingszones in de open ruimte. Deze gebieden zijn niet altijd te vatten onder één van bovenstaande structuren. (bv. gebieden voor gemeenschapsvoorzieningen, militaire gebieden, recreatiegebieden, ...). Wat betreft de gebieden voor (verblijfs)recreatie is dit reeds de geëigende zone voor jeugdverblijfcentra. Evenwel dienen deze harde bestemmingszones afgetoetst worden naar de effecten op de omliggende structuren bij een inplanting van een jeugdverblijfscentrum.

Samenvatting indeling structuren:

	Eerste graad	Tweede graad
Natuurlijke structuur	<ul style="list-style-type: none"> - RKG gelegen binnen VEN, SBZ, Ramsar, GEN, GENO en NWWG uit het RSV; 	<ul style="list-style-type: none"> - Overige RKG; - Niet-RKG gelegen binnen VEN, SBZ, Ramsar, GEN, GENO en NWWG uit het RSV; - Natuurverbindingsgebieden of ecologische infrastructuur;
Agrarische structuur	<ul style="list-style-type: none"> - Agrarische gebieden in de ruime zin binnen HAG 	<ul style="list-style-type: none"> - Agrarische gebieden in de ruime zin buiten HAG
Nederzettingsstructuur	<ul style="list-style-type: none"> - Stedelijke gebieden; - Hoofddorpen; - Woonkernen 	<ul style="list-style-type: none"> - Niet geselecteerde kernen¹⁸; - Verspreid woongebied in de ruime zin¹⁹;

¹⁸ Deze structuren vallen onder de beleidscategorie verspreide woningen en linten in het buitengebied uit het RSV. Dergelijke elementen vormen niet echt een basis om bovenlokale jeugdverblijfcentra in het buitengebied te situeren. De aanwezigheid van dergelijke structuren vormt wel een graadmeter voor de versnippering van het buitengebied.

¹⁹ idem

Toetsing structuren

1. Natuur²⁰

Natuurlijke structuur van de eerste graad

Jeugdverblijfcentra gelegen binnen de natuurlijke structuur van de eerste graad kunnen maximaal voorzien in een bestending van het jeugdverblijfcentrum binnen de bestaande domeincontour. Een ruimtelijke uitbreiding of een capaciteitsuitbreiding binnen de bestaande contouren is niet toegelaten. De mate van kwetsbaarheid van het gebied en de impact van het jeugdverblijf erop zal bepalen of een bestending op deze locatie toelaatbaar is. Indien dit niet mogelijk is, zal een uitdoofbeleid met herlokalisatie aangewezen zijn.

Natuurlijke structuur van de tweede graad

Een jeugdverblijfcentrum gelegen in de natuurlijke structuur van de tweede graad kan worden bestendigd. Een ruimtelijke uitbreiding van de perimeter van het jeugdverblijf is niet toegelaten. Voor de jeugdverblijfcentra binnen deze zone is een verder onderzoek naar de natuurwaarden nodig onder de vorm van een natuurtoets. Dit onderzoek bepaalt de kwetsbare elementen van de natuurlijke structuur en de eventuele ontwikkelingsmogelijkheden ervan. Op basis hiervan kan worden bepaald of het jeugdverblijf een nefaste invloed uitoefent en of deze invloed mits voorwaarden kan worden ingeperkt.

Eventuele capaciteitsuitbreiding is enkel mogelijk indien dit geen bedreiging vormt voor het functioneren van deze natuurlijke structuur.

Natuurtoets

Volgende elementen worden onderzocht in de natuurtoets:

- De afbakening van het gebied die de ecologisch waardevolle elementen bevat en de ligging daarvan t.o.v. het jeugdverblijfcentrum;
- Het bepalen van de typische elementen die de zone ecologisch waardevol maken: soorten, habitatstructuren, geomorfologische kenmerken, ...
- Toetsing van de effecten van het jeugdverblijfcentrum op de ecologische waarden: mate van interactie en frequentie.

²⁰ De mate van kwetsbaarheid van een gebied is bepalend bij een afweging. De essentie is dat een bestending (met mogelijkheden tot herbouw of vernieuwbouw) tot de mogelijkheden moet behoren behalve in de al te kwetsbare gebieden die beschermd moeten worden van harde functies. In Oost-Vlaanderen zijn is het aanbod aan waardevolle natuurstructuren beperkt, zeker vergeleken met provincies als zijnde Limburg. Onvergunde constructies in deze gebieden dienen dan ook te verdwijnen. Daar waar de kwetsbaarheid van het gebied dit kan verdragen, kan een jeugdverblijfcentrum een contactpunt vormen met de natuur waar de jeugd de natuur kan leren waarderen en respecteren.

2. Agrarisch

De ligging ten opzichte van de agrarische structuur wordt bepaald door de kwaliteiten van deze agrarische structuur, namelijk een ongeschonden gave aaneengesloten structuur, of een versnipperde structuur.

Agrarische structuur van de eerste graad

Indien het jeugdverblijfcentrum gelegen is binnen een aaneengesloten gaaf landbouwgebied dat geselecteerd is als een gebied van groot belang voor een duurzame landbouw, dan is het belangrijk om deze landbouwbelangen niet in het gedrang te brengen of te schaden. Naast een bestendiging is enkel een uitbreiding mogelijk onder de vorm van een capaciteitsverhoging binnen de bestaande perimeter van het domein van het jeugdverblijfcentrum. Een ruimtelijke uitbreiding van het domein zal in dit geval namelijk enkel leiden tot een aantasting van de agrarische structuren.

Agrarische structuur van de tweede graad

Indien het jeugdverblijfcentrum gelegen is buiten de hoofdstructuur, is naast bestendiging ook een ruimtelijke uitbreiding mogelijk. Deze uitbreiding dient zich dan te situeren binnen het reeds versnipperde landbouwgebied. Deze mag echter niet de versnipperde structuur significant verzwakken. Dit betekent dat bij voorkeur kleinere restzones worden ingenomen dan een uitbreiding richting grotere aaneengesloten gehelen. Hier dringt zich een verder onderzoek op naar de landbouwwaarden van deze zone onder de vorm van een landbouwtoets.

Landbouwtoets:

- Landbouwkundige waarde van de percelen: bodemgesteldheid, grootte en vorm, vochtigheidsgraad
- Eigendom van de landbouwpercelen: in eigendom van een actief landbouwbedrijf, eigendom van een landbouwer ouder dan 55 zonder bedrijfsopvolging, ...
- Aanwezigheid van kleinere gehelen of eerder grote aaneengesloten landbouwstructuren?

3. Nederzetting

Jeugdverblijven gelegen binnen de nederzettingsstructuur kunnen worden bestendigd. De mate van uitbreiding is afhankelijk van de overeenstemming met de jeugdtoeristische criteria en de mate van draagkracht van de omgeving. Jeugdverblijfcentra gelegen binnen de nederzettingsstructuur van de eerste graad kunnen in grotere mate uitbreiden dan jeugdverblijfcentra in de nederzettingsstructuur van de tweede graad. De meest potentievolle locaties vanuit de sector van het jeugdwerk lijken dan ook de randen van de geselecteerde kernen.

De nederzettingsstructuur van de tweede graad geeft de versnippering van het buitengebied aan, uitbreidingen van deze jeugdverblijfcentra zijn dan ook onderhevig aan de afvoetsing met deze aanpalende structuren.

4. Contactzones

Zoals aangegeven kan een jeugdverblijfdomein ook gesitueerd zijn op het grensvlak van structuren. Hierbij zijn twee elementen van belang:

- Welke structuren vormen contact? Natuur-agrarisch, natuur-nederzetting of agrarisch-nederzetting. Het is evident dat de contactzone met de nederzettingsstructuur meer potenties zal bieden tot bestendiging en uitbreiding dan het contactvlak natuurlandbouw. In de contactzones dient aandacht worden besteed of een inplanting in de ene structuur geen nefaste invloed uitoefent op de overige structuren.
- Hoe wordt de contactzone gevormd?

Is dit een duidelijke, harde grens of is ze verstoord door bvb. infrastructuur (tuinen, bedrijven die insnijden in het landschap, landbouwbedrijfsgebouwen,...) en vormt ze met name een overlap tussen twee structuren. Indien een overlap wordt gevormd is de structuur met de hoogste graad van primair belang. Indien het twee structuren van de 2de graad betreft, is een gepaste afweging per geval noodzakelijk door middel van een landbouw- / natuurtoets.

Indien er een duidelijke grens is tussen beide structuren is niet wenselijk dat het jeugdverblijf deze grenzen vertroebelt. Er kunnen hiervoor randvoorwaarden opgelegd worden.

Terreingebonden kenmerken

Wat?

- = afweging op schaalniveau van jeugdverblijf en omgeving
- = op basis van bovenlokale elementen
- = invloed van andere ruimtegebruikers laten spelen

Hoe?

Ligging jeugdverblijf wordt getoetst aan:

Natuurlijke structuur

1ste graad: RKG binnen VEN, SBZ, Ramsar, GEN, GENO en NVWG uit het RSV

→ ontwikkelingsperspectieven: bestendigen / geen uitbreiding terrein / geen uitbreiding capaciteit

2de graad: overige RKG; niet-RKG binnen SBZ, Ramsar, GEN, GENO en NVWG uit het RSV, natuurverbindingsgebieden en bovenlokale ecologische infrastructuur

→ verder onderzoek naar natuurwaarden gebied nodig: natuurtoets

→ ontwikkelingsperspectieven: bestendigen / geen uitbreiding terrein / uitbreiding capaciteit afh. van verder onderzoek

Agrarische structuur

1ste graad: agrarische gebieden binnen HAG

→ ontwikkelingsperspectieven: bestendigen / geen uitbreiding terrein / uitbreiding capaciteit mogelijk

2de graad: agrarische gebieden buiten HAG

→ verder onderzoek naar landbouwwaarden gebied nodig: landbouwtoets

→ ontwikkelingsperspectieven: bestendigen / uitbreiding terrein afh. van verder onderzoek / uitbreiding capaciteit mogelijk

Nederzettingsstructuur

1ste graad: ligging in of grenzend aan stedelijk gebied, hoofddorp of woonkern

→ ontwikkelingsperspectieven: bestendigen / uitbreiding terrein mogelijk / uitbreiding capaciteit mogelijk

2ste graad: in bebouwingscluster van lagere orde of geïsoleerd gelegen

→ ontwikkelingsperspectieven: enkel toetsen aan agrarische en natuurlijke structuur

Contactvlakken

= grenszones tussen 2 structuren

= soms versnipperde gebieden

= potenties voor ontwikkeling

→ ontwikkelingsperspectieven: geval per geval beoordelen

Conclusie?

Afweging van jeugdverblijf binnen zijn omgeving.

11.2.2 Jeugdtoeristische criteria van het domein en omgeving

Jeugdtoeristische criteria

Wat?

= Aanwezigheid van ondersteunende of complementaire voorzieningen in de nabijheid leidt tot een win-win situatie en meervoudig gebruik

Hoe?

Ligging jeugdverblijf wordt getoetst aan onder meer:

- Nabijheid speelweide
- Nabijheid speelbos
- Nabijheid sportinfrastructuur
- Nabijheid zwembad
- Nabijheid station
- Nabijheid bushalte
- Nabijheid handelszaken

Conclusie?

Detectie van de aanwezigheid van ondersteunende en complementaire voorzieningen

Naast de ruimtelijke criteria zijn ook de jeugdtoeristische criteria van het domein en zijn omgeving van belang. De mate van ruimte voor uitbreiding is namelijk afhankelijk van de potenties die er aan de verschillende doelgroepen kan geboden worden. Dit vertaalt zich in volgende aandachtspunten:

- a) Speelruimte
 - Beschikking over speelbos (ca. 5 ha) binnen 2 km
 - Beschikking over speelweide (ca. 1 ha) binnen 1 km
 - Beschikking over verhard speelplein binnen 1 km
 - Speelruimte op eigen domein?
 - Mogelijkheid tot maken van kampvuur (al dan niet met een vaste kampvuurkring)?
- b) Complementariteit met omgeving?
 - Relatie tot bebouwing
 - Speelruimte exclusief voor jeugdcentrum of gedeeld met buurt?
 - Ondersteunende functies (bv. handelszaken)
 - Relatie tot lokale groenvoorzieningen
 - Mogelijkheid tot bundeling met andere recreatieve functies?
 - Landschappelijke inpassing

De complementariteit met de omgeving is gericht op de draagkracht van deze. Zo is de draagkracht groter indien er voldoende speelruimte aanwezig is. Een perifere locatie aan een kern zal eveneens aanleiding geven tot een grotere draagkracht. De relatie kan eveneens een grotere draagkracht verkrijgen indien het jeugdverblijfcentrum bepaalde voorzieningen bezit die open staan voor de buurtbewoners. Bij beperkt openbaar groen die als speelruimte dient, daalt de draagkracht indien het jeugdverblijfcentrum deze riskeert te monopoliseren.

Indien de aanwezige speelruimte of complementariteit met de omgeving zwak is, kan aan de hand van de afweging van de ruimtelijke criteria bepaald worden of de omgeving zich dient tot de realisatie van nieuwe complementaire voorzieningen (bv. speelbos, speelruimte, ...).

c) Complementaire voorzieningen:

- Sportinfrastructuur
- Zwembad
- Vormingsvoorzieningen
- ...

De aanwezigheid van ondersteunend functies kan in rekening worden gebracht in het centrum gelegen is in of aan de rand van een kern. De aanwezigheid van overige ondersteunende functies is sturend voor het voorzien van een jeugdverblijfcentrum die een specialisatie nastreeft (bv. sportklassen, vorming, ...).

Op basis van deze criteria kunnen we door middel van een waardebeoordeling per criterium een beeld schetsen van de geschiktheid van de omgeving voor een jeugdverblijfcentrum.

Criterium	Slecht	Neutraal	Goed
Speelruimte			
Complementariteit omgeving			

De complementaire voorzieningen zijn niet normbepalend of een jeugdverblijf op deze locatie geschikt is, maar bepalen wel welk type jeugdverblijf voorzien kan worden en dus ook de doelgroep.

11.2.3 Eindbeoordeling

De eindbeoordeling tracht alle aspecten van de drie pijlers in hun samenhang te benaderen. Hierbij wordt de evaluatie van elke pijler ten opzichte van elkaar afgewogen.

De beoordeling kan cfr. de wetgeving op het gebied van ruimtelijke ordening nog beïnvloed worden door de historiek en vergunningstoestand van het jeugdverblijfcentrum. Indien de afweging op basis van de drie pijlers in het behoud voorziet, kan de vergunningstoestand soepeler beoordeeld worden indien het een historisch ontstaan jeugdverblijf is²¹. Het is evenwel niet de bedoeling om recente onvergunde jeugdverblijfcentra te regulariseren.

Bij de uiteindelijke afweging wordt tevens een analyse gemaakt van de ruimtelijke elementen van secundair belang. Dit betreft structuren die in elke structuur van de ruimtelijke criteria op microniveau aanwezig kunnen zijn zoals: mobiliteit, landschap en de overstromingsgevoeligheid. Op basis hiervan kunnen bijkomende randvoorwaarden worden gesteld aan de ontwikkelingsmogelijkheden van een jeugdverblijfcentrum.

De mobiliteit wordt van secundair belang beschouwd omdat de ligging nabij grote wegen van ondergeschikt belang is voor de sector. Een belangrijker aandachtspunt is de bereikbaarheid met openbaar vervoer. De ligging in de nabijheid ten opzichte van speelbossen, recreatieve voorzieningen, ... zijn van hoger belang voor de leefbaarheid van een jeugdverblijfcentrum.

De landschappelijke randvoorwaarden worden bepaald door de selecties en ontwikkelingsperspectieven van de gewenste landschappelijke structuur van het PRS. Zo zullen de gebieden die worden aangegeven van te vrijwaren van bebouwing grotere beperkingen naar ontwikkeling hebben.

De eindbeoordeling moet een uitspraak doen over de bestending²² en eventuele uitbreidingsmogelijkheden van het jeugdverblijf en kan hierbij randvoorwaarden formuleren.

²¹ Gezien de algemene moeilijkheden in de sector, kan voor een jeugdverblijf de historiek in rekening gebracht worden. Deze afweging zal echter geval per geval worden gemaakt en is afhankelijk van de situatie van de omgeving (zie micro-afweging). Centra die recent (bv. in de jaren '90 – 2000) onvergund zijn opgericht, kunnen niet als een historisch ontstane situatie worden beschouwd.

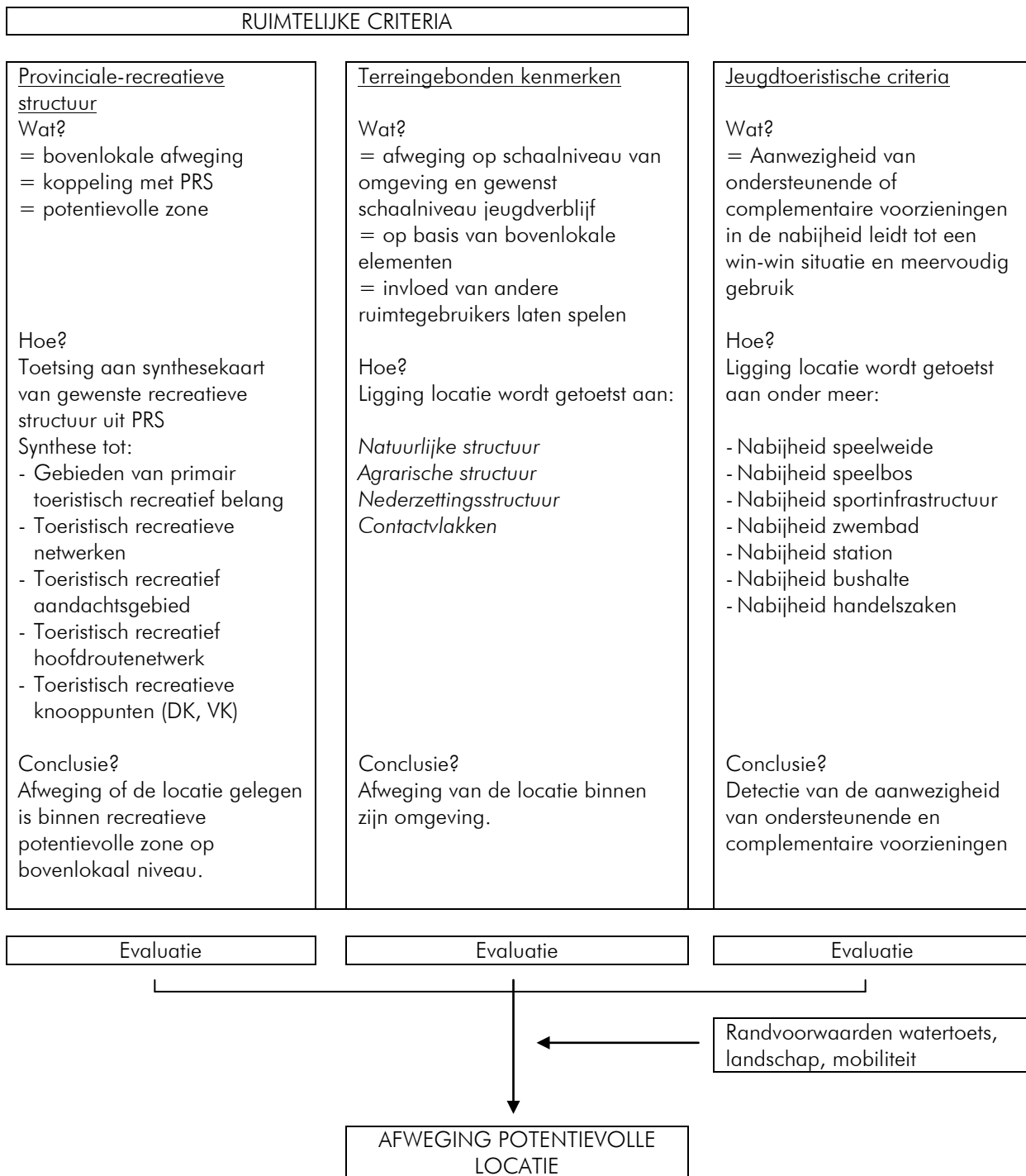
²² Onder bestending wordt begrepen: het behoud van het jeugdverblijfcentrum met de bestaande capaciteit met inbegrip van herbouw of vernieuwbouw. De bestaande decretale basisrechten vastgelegd in de Vlaamse Codex Ruimtelijke ordening, meer bepaald art. 4.4.19. §1. 5° blijven van toepassing.

11.3 ZOEKKADER NIEUWE JEUGDVERBLIJFCENTRA

De voorwaarden voor de inplanting van een nieuw jeugdverblijfcentrum²³ zijn zeer divers. Hierdoor is het niet mogelijk om concrete zoekzones af te bakenen. Dit is het gevolg van de zeer grote diversiteit in doelgroepen en types jeugdverblijfcentra. Een afbakening in zoekzones kan tevens een rem vormen voor opportuniteiten in de gebieden die niet als zoekzone zijn geselecteerd. Hierom wordt ook voor de inplanting van nieuwe bovenlokale jeugdverblijfcentra gewerkt met eenzelfde afwegingskader als voor de bestaande bovenlokale jeugdverblijfcentra.

Indien een locatie een potentie heeft voor de drie pijles binnen het schema is er sprake van een zeer geschikte locatie voor een nieuw jeugdverblijfcentrum.

²³ Met nieuwe bovenlokale jeugdverblijfcentra wordt niet alleen de nieuwbouw van een nieuw complex bedoeld, maar ook de inplanting van de functie in nieuwe gebouwen (reconversie van bestaande gebouwen).

De definities van de nederzettingsstructuur, natuurlijk en agrarische structuur in eerste en tweede orde is gelijk aan deze van het afwegingskader voor de bestaande jeugdverblijfcentra.

11.3.1 Ruimtelijke potenties

De ruimtelijke criteria zijn ook hier op te delen in twee subpijlers, namelijk in enerzijds een macro-situering ten opzichte van de provinciale recreatieve structuren en anderzijds een micro-situering ten opzichte van de ruimtelijke principes van de omgeving.

Een opsplitsing in macro en micro laat toe om zowel de spreiding van de jeugdverblijven te bestuderen als om mogelijke locaties op basis van de plaatselijke draagkracht te detecteren.

Afweging op macro-niveau:

De afweging op macro-niveau gebeurt door de kaart van de gewenste toeristisch-recreatieve structuur van Oost-Vlaanderen te combineren met de kaart van de bestaande bovenlokale jeugdverblijven. Hierbij kan gespeurd worden naar zones waar vandaag een leemte is in het aanbod van jeugdverblijfcetra. Hierbij kan een eerste conclusie gemaakt worden dat er nagenoeg geen bovenlokale jeugdverblijfcetra zijn in het Meetjesland.

De gewenste provinciale toeristisch-recreatieve structuur vormt een positief aanknopingspunt. De verschillende toeristisch-recreatieve knooppunten²⁴ worden hierbij afgewogen ten opzichte van de overige structuren in de micro-afweging. Naar gelang deze afweging kan besloten worden of de bestaande bovenlokale recreatieve structuren een potentie bevatten tot de inplanting van een nieuw jeugdverblijfcetra.

Voor nieuwe bovenlokale jeugdverblijfcetra wordt een inplanting in of aansluitend op de elementen van de gewenste toeristisch-recreatieve structuur vooropgesteld. Locaties buiten deze structuren worden niet actief ondersteund voor de realisatie van nieuwe centra.

²⁴ Met uitzondering van de natuur- en landschapsknooppunten: deze zijn immers geselecteerd om het recreatief en educatief belang aan te tonen ten opzichte van de overige open ruimtelfuncties. Het PRS laat in deze knooppunten geen hoogdynamische functies toe.

Afweging op micro-niveau:

De afweging op micro-niveau heeft als doel om potentiële locaties af te toetsen die geschikt zijn voor het voorzien van nieuwe jeugdverblijfcentra. Hierbij worden de ligging ten opzichte van de nederzettingsstructuur, de natuurlijke structuur en de agrarische structuur onderzocht.

Terreingebonden kenmerken

Wat?

- = afweging op schaalniveau van jeugdverblijf en omgeving
- = op basis van bovenlokale elementen
- = invloed van andere ruimtegebruikers laten spelen

Hoe?

Ligging jeugdverblijf wordt getoetst aan:

Natuurlijke structuur

- 1ste graad: RKG binnen VEN, SBZ, Ramsar, GEN, GENO en NVWG uit het RSV
→ geen nieuwe inplanting

- 2de graad: overige RKG; niet-RKG binnen SBZ, Ramsar, GEN, GENO en NVWG uit het RSV, natuurverbindingengebieden en bovenlokale ecologische infrastructuur
→ verder onderzoek naar natuurwaarden gebied nodig: natuurtoets
→ indien verenigbaar op basis van natuurtoets: reconversie bestaande gebouwen toegelaten

Agrarische structuur

- 1ste graad: agrarische gebieden binnen HAG
→ reconversie bestaande gebouwen indien geen bijkomende aansnijding landbouwstructuur

- 2de graad: agrarische gebieden buiten HAG
→ verder onderzoek naar landbouwwaarden gebied nodig: landbouwtoets
→ reconversie bestaande gebouwen; uitbreiding perimeters of nieuwbouw toegelaten indien landbouwtoets positief

Nederzettingsstructuur

- 1ste graad: ligging in of grenzend aan stedelijk gebied, hoofddorp of woonkern
→ reconversie bestaande gebouwen en nieuwbouw toegelaten

- 2ste graad: in bebouwingscluster van lagere orde of geïsoleerd gelegen
→ reconversie bestaande gebouwen en uitbreiding perimeter toegelaten

Contactvlakken

- = grenszones tussen 2 structuren
- = soms versnipperde gebieden
- = potenties voor ontwikkeling
- ontwikkelingsperspectieven: geval per geval beoordelen

Conclusie?

Afweging van jeugdverblijf binnen zijn omgeving.

In het schema wordt aangegeven waar nieuwe bovenlokale jeugdverblijven toegelaten kunnen worden, waar dit mogelijk is en waar verder, gebiedsgericht, onderzoek noodzakelijk is. Voor

deze laatste categorie is het niet mogelijk om duidelijke criteria op te stellen, maar dit geval per geval afgewogen te worden.

1. Natuur

Eerste graad

De locaties binnenin de natuurlijke structuur van de eerste graad komen niet in aanmerking voor nieuwe jeugdverblijfcentra. Omwille van de dynamiek van een jeugdverblijf en omwille van de kwetsbaarheid van het gebied is dit niet wenselijk. Nieuwe hoog-dynamische toeristisch-recreatieve infrastructuur in deze gebieden kan de structuur en de functie van de natuurlijke component te sterk aantasten.

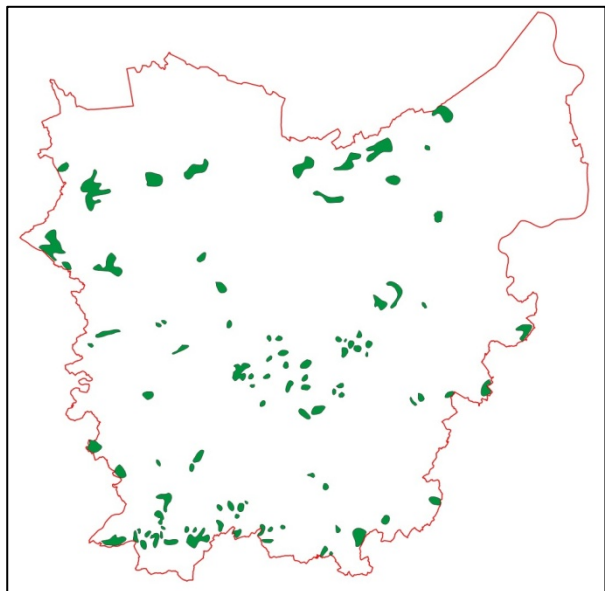
Tweede graad

Binnen de natuurlijke structuur van de tweede graad en in de onmiddellijke omgeving van de natuurlijke structuur kan evenwel nog een inplanting overwogen worden **door middel van reconversie van bestaande gebouwen** indien dit geen betekenisvolle aantasting van de natuurlijke structuur (van de eerste graad) betekent. Indien nodig worden hiervoor de nodige randvoorwaarden vastgelegd.

Dit is in sterke mate afhankelijk van de jeugdtoeristische potenties van deze omgeving. Een bos dat opengesteld is voor het publiek kan een potentie bieden voor een jeugdverblijfcentrum terwijl dit bij een natuurreservaat dat afgesloten blijft niet het geval is.

Het verblijfcentrum op zich wordt niet binnen de natuurlijke structuur van de eerste graad ingeplant, maar kan in bepaald gevallen wel gebruik maken van deze natuurlijke structuren indien deze er zich toe lenen. De meest potentievolle natuurstructuren zijn de grotere bosstructuren waar in de randzones speelruimte kan aangeduid worden.

In deze gevallen wordt de opmaak van een beheerplan vooropgesteld voor deze natuurlijke structuur die de verschillende gebruiksmogelijkheden vastlegt. Dit omvat een ruimtelijke begrenzing van de 'speelzone' alsmede een richtlijnenkader dat dient te worden gerespecteerd bij het gebruik van deze zone.

Bovenlokale bosstructuren in Oost-Vlaanderen

2. Agrarisch

Eerste graad

Een nieuwe inplanting binnen een aaneengesloten gave agrarische structuur zoals vastgelegd in de agrarische structuur van de eerste graad kan niet worden voorzien, behalve indien het gaat om een reconversie van bestaande gebouwen die geen potenties meer vormen voor een duurzame landbouwbedrijfsvoering. Nieuwbouw van nieuwe jeugdverblijfcomplexen binnen de agrarische structuur van de eerste orde is ongewenst.

De reconversie binnen de agrarische structuur van de eerste orde mag geen afbreuk maken aan de functie en structuur van de landbouw. De inplanting is dan ook afhankelijk van de jeugdtoeristische potenties van de omgeving. Een inplanting van een jeugdverblijf die de aanplant van een geheel speelbos vereist legt een sterkere druk op de agrarische structuur dan de inplanting van een jeugdverblijf gericht op het verzorgen van plattelandsklassen.

Tweede graad

In deze gebieden is de agrarische structuur reeds aangetast en minder bepalend op bovenlokaal niveau. Net als in de gebieden van de eerste graad is de reconversie van bestaande gebouwen toegelaten. Bij een positieve landbouwtoets is naast de uitbreiding van de perimeter ook nieuwbouw van jeugdverblijfcentra en het voorzien van nieuwe jeugdtoeristische potenties zoals speelbos, speelruimte ter ondersteuning van het jeugdverblijfcentrum toegelaten.

3. Nederzettingstructuur

Eerste graad

De nederzettingstructuur van de eerste graad vormt een positief aanknopingspunt. Nieuwe hoogdynamische toeristisch-recreatieve infrastructuur zoals bovenlokale jeugdverblijfcentra (zowel reconversie of nieuwbouw) worden bij voorkeur hier ingeplant. De belangrijkste randvoorwaarden worden hier gevormd door de complementariteit met de omgeving gesteld in de jeugdtoeristische criteria. De randzones van geselecteerde kernen kunnen hier grote potenties bieden.

De ruimte die een jeugdverblijfcentrum nodig heeft is afhankelijk van welke doelgroep die ze beoogt en kan zich vertalen in speelruimte of andere complementaire voorzieningen. Zo vertaalt zich dit bij een vormingscentrum in educatieve infrastructuur (bv. scholen) en voor jeugdbewegingen kan dit zich vertalen in stadsparken, stadsrandbossen, speelbossen of recreatiedomeinen.

Tweede graad

Binnen de nederzettingstructuur van de tweede graad zijn nieuwe bovenlokale jeugdverblijfcentra mogelijk door de reconversie van bestaande gebouwen. Nieuwbouwprojecten in deze zones worden niet aangemoedigd.

4. Contactzones

De contactzones vormen de gebieden waar de verschillende functies landbouw, natuur, wonen en recreatie in concurrentie komen. Deze gebieden vormen net voor jeugdverblijfcentra vaak de zones met grote potenties dankzij de verwevingsmogelijkheden. Zo zijn ook de verspreide hardere bestemmingszones in de open ruimte soms interessante inplantingsplaatsen (bv. reconversie van verlaten gemeenschapsvoorzieningen, militaire domeinen, ... in de open ruimte).

De basisprincipes tot mogelijke inplanting worden gevormd door de mogelijkheden per deelstructuur. Gezien de verscheidenheid aan contactzones is telkenmale een gebiedsspecifieke afweging nodig.

Voorbeelden van contactzones zijn:

Contact van de nederzettingsstructuur met de natuurlijke structuur: projecten van boscreatie, of uitbreiding, bv. stadsrandbossen. Deze nieuwe bosstructuren hebben een recreatief karakter voor de stadsbewoners, maar kunnen ook voor jeugdverblijfcentra een aantrekkingskracht uitoefenen.

Contacten van de natuurlijke structuur met de agrarische structuur: Reconversie van bestaande gebouwen kan hier evenwel gepaard gaan met een bijgaande aansnijding van minder waardevolle (landbouw)gronden voor uitbreiding of speelruimte (bv. creatie speelbos en aansluitend ecologisch bos). Het voorzien van een nieuwe inplanting is afhankelijk van de intrinsieke kwaliteiten en potenties van de omgeving, met name voor de landbouw en de natuur. Het jeugdverblijfcentrum kan in deze zones geschikt worden gemaakt voor zowel landbouw- als natuureducatie.

Een bestaand gebied voor verblijfsrecreatie in het buitengebied. Deze zone is een geëigende zone voor verblijfsrecreatie maar gelegen tussen elementen van de overige structuren. Hier dient aandacht worden besteed aan de eventuele impact op de omliggende structuren.

11.3.2 Jeugdtoeristische criteria

De jeugdtoeristische criteria vertalen zich in twee onderdelen. Enerzijds naar criteria voor het verblijfscentrum zelf en anderzijds naar criteria voor de omgeving. Deze criteria zijn afhankelijk van de beoogde doelgroep waarop het jeugdverblijf zich zal richten. Richtinggevende criteria zijn weergegeven in hoofdstuk 10.

De criteria voor het jeugdverblijfcentrum worden bepaald door de vastgestelde behoeftes binnen het aanbod naar typologie of doelgroep. Deze zijn niet altijd ruimtelijk structurerend (bv. zelfkook of volpension), maar kunnen zich evenwel vertalen in een ruimtenood (bv. min. capaciteit van 100).

De criteria voor de omgeving vormen bepalende aandachtspunten. Hierbij zijn de elementen, speelruimte en complementariteit met de omgeving van belang. De complementariteit met de omgeving houdt hierbij ook rekening met een goed bereikbaarheidsprofiel zodat openbaar vervoer als transportmiddel kan gestimuleerd worden. De structuur van de omgeving (bepaald in de micro-afweging) bepaalt in welke mate nieuwe jeugdtoeristische potenties voor het nieuw jeugdverblijfcentrum kunnen worden gerealiseerd. De mate waarin nieuwe potenties kunnen worden gecreëerd is afhankelijk van de analyse van de ruimtelijke criteria in de micro-afweging.

11.3.3 Eindbeoordeling

Op basis van de afweging van de potentiële locaties van de ruimtelijke structuren aan de jeugdtoeristische criteria kunnen de mogelijke locaties van nieuwe bovenlokale jeugdverblijfcentra bepaald worden.

Bij de uiteindelijke afweging wordt tevens een analyse gemaakt van de ruimtelijke elementen van secundair belang. Dit betreft structuren die in elke structuur van de ruimtelijke criteria op microniveau aanwezig kunnen zijn zoals: mobiliteit, landschap en de overstromingsgevoeligheid. Op basis hiervan kunnen bijkomende randvoorwaarden worden gesteld aan de realisatie van een nieuw jeugdverblijfcentrum.

De mobiliteit wordt van secundair belang beschouwd omdat de ligging nabij grote wegen van ondergeschikt belang is voor de sector. Een nieuw jeugdverblijfcentrum sluit echter bij voorkeur goed aan op het aanbod van openbaar vervoer.

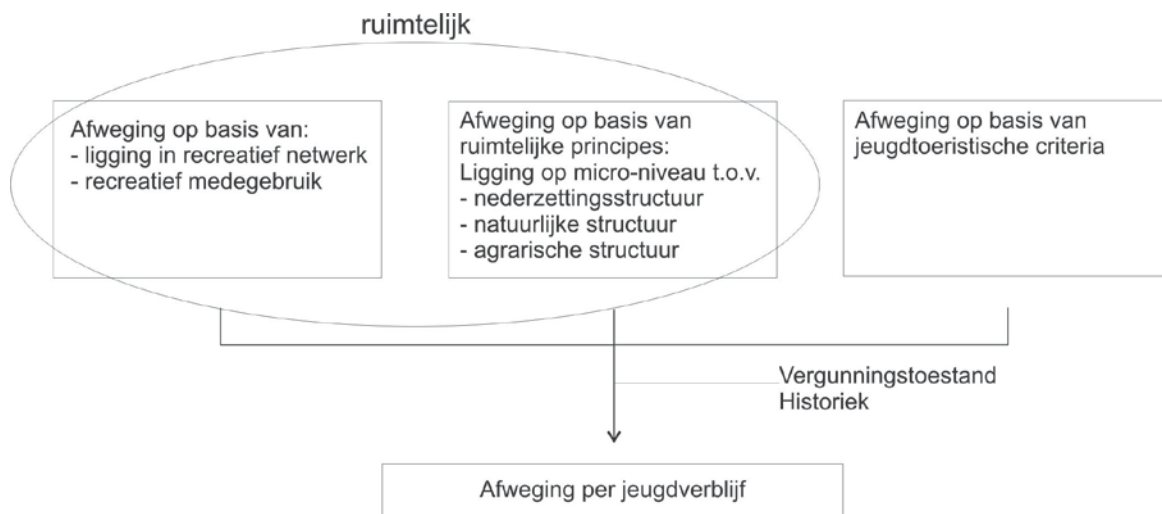
De landschappelijke randvoorwaarden worden bepaald door de selecties en ontwikkelingsperspectieven van de gewenste landschappelijke structuur van het PRS. Zo zullen de gebieden die worden aangegeven van te vrijwaren van bebouwing grotere beperkingen naar ontwikkeling hebben naar ontwikkeling van een bestaande bouwensite en een nieuwe inplanting niet toelaten.

De mogelijke locaties kunnen vervolgens de aanzet vormen van een actieprogramma voor de realisatie van deze nieuwe jeugdverblijfcentra volgens de noden die vastgesteld worden. Dit actieprogramma stelt hiervoor een prioriteitentabel op waarbinnen een invulling ruimtelijk gewenst is. Hierbij wordt voorrang gegeven aan locaties die in de nederzettingsstructuur en toeristisch-recreatieve structuur kunnen worden ingepast én die gelegen zijn in een ruimtelijke hiaat van het aanbod.

11.4 VISIE LOKALE JEUGDVERBLIJFCENTRA

De opmaak van een visie voor lokale jeugdverblijfcentra is geen provinciale bevoegdheid. Deze problematiek wordt het best geregeld door de steden en gemeenten. De provincie wil hiertoe wel een beperkte aanzet geven. Het al dan niet bestendigen of uitbreiden van lokale jeugdverblijfcentra dient voornamelijk getoetst te worden aan de gewenste deelstructuren vanuit het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan. Via een RUP kan rechtszekerheid en eventueel een uitbreiding overwogen worden.

Het schema zoals opgesteld voor de bovenlokale jeugdverblijven kan verfijnd worden tot op gemeentelijke basis.

Het schema is op volgende punten gewijzigd:

De macro-situering wordt vervangen door een afweging t.o.v. de lokale recreatieve structuur. Hierbij is volgende vraag van belang: Is er een bundeling met andere recreatieve structuren? Het kan gaan om bvb. medegebruik van sportterreinen of bosgebieden (indien het GRS dit toelaat). Het kan eveneens gaan om de ligging langs een kanaal of verlaten spoorwegbedding (fietspad).

De afweging op basis van de nederzettingsstructuur, natuurlijke structuur en agrarische structuur wordt getoetst aan het GRS. Gelet op het feit dat de dynamiek van een lokaal jeugdverblijfcentrum lager is, kan deze makkelijker verweefbaar zijn met andere structuren zoals landbouw, natuur en kleinere kernen. De afweging t.o.v. de natuurlijke en agrarische structuur is gelijkaardig aan deze voor het provinciaal beleidskader aangezien deze beleidselementen voornamelijk de bevoegdheid zijn van het Vlaams Gewest. Ook een afweging op basis van jeugdtoeristische criteria dient deel uit te maken van de afweging.

De eindbeoordeling bevat een globale beschrijving van deze drie pijlers en hun onderlinge relatie. Op die manier wordt duidelijk wat de ontwikkelingsperspectieven zijn van het jeugdverblijf. Ter ondersteuning van de beoordeling van de lokale jeugdverblijfcentra is in het volgend onderdeel een checklist weergegeven die de beheerders, jeugddiensten en stedenbouwkundige diensten kan bijstaan.

11.5 CHECKLIST VOOR LOKALE JEUGDVERBLIJFCENTRA

De beoordeling van een bestaand lokaal jeugdverblijf, of de afweging voor de inplanting van een nieuw jeugdverblijf is niet altijd een gemakkelijke opdracht, zeker voor personen met weinig affiniteit met de ruimtelijke ordening. Daarom worden in dit onderdeel een checklist aangebracht om je eigen jeugdverblijf te beoordelen. Voor de stedenbouwkundige informatie zoals vergunningen of bestemming wendt u zich het best tot de stedenbouwkundige dienst van uw gemeente.

Bij het overlopen van de checklist raden we ook enkele bestaande publicaties en sites aan:

- *Ruimtelijke ordening en jeugdverblijven – wegwijs in de regelgeving*, Departement RWO, 2008;
- *Jeugdwerkbeleidsplan – 'Jeugdverblijfsinfrastructuur*, Vlaamse Overheid
- www.cjt.be
- www.toerismevlaanderen.be

Gezien de wetgeving in constante evolutie is, is het aangewezen om contact op te nemen met de stedenbouwkundige dienst van de gemeente om de specifieke situatie van een locatie te kennen.

11.5.1 Zonevreemd / illegaal?

Zonevreemdheid is niet hetzelfde als illegaal in de ruimtelijke ordening. Daar waar de zonevreemdheid betrekking heeft op de bestemming van waar de constructie is gelegen, heeft de illegaliteit betrekking tot de vergunningstoestand. Een zonevreemd jeugdverblijf kan volledig vergund en dus legaal zijn, terwijl het mogelijk is dat een jeugdverblijf illegaal is ondanks de ligging binnen de correcte bestemmingszone. Om het verschil verder te duiden behandelen we de elementen zonevreemdheid en illegaal apart.

Zonevreemd?

Sedert de invoering van de gewestplannen is elke vierkante meter van Vlaanderen bestemd in een bepaalde zone. Zo wordt bepaald waar welke gebouwen en functies kunnen worden gerealiseerd. Sedert de invoering van de gewestplannen zijn echter verfijningen doorgevoerd voor bepaalde delen van het grondgebied. Deze verfijningen of wijzigingen zijn opgesteld in de zogenaamde Bijzondere Plannen van Aanleg (BPA) of Ruimtelijke Uitvoeringsplannen (RUP). In deze gevallen telt het gewestplan niet meer, maar de bestemming van het nieuwe plan.

Jeugdverblijfcentra horen thuis in twee soorten zones van het gewestplan:

- Woongebieden in de ruime zin (rode zones op het gewestplan)
- Recreatiegebied (oranje zone) met uitzondering van de gebieden voor dagrecreatie.

Indien het jeugdverblijf niet in één van deze zones van het gewestplan is gelegen, noch in een BPA of een RUP, dan is deze zonevreemd.

Bij een ligging in BPA of RUP, gelden de specifieke voorschriften van de zone waarin het jeugdverblijf is gelegen. Op de stedenbouwkundige dienst van de gemeente kan worden nagegaan of een verblijfsfunctie effectief is toegelaten in de bestemming. Is deze niet toegelaten, dan is het jeugdverblijf zonevreemd.

Illegaal?

Het feit of een jeugdverblijf illegaal is of niet, is afhankelijk van de vergunningstoestand. Een jeugdverblijf is illegaal indien deze niet hoofdzakelijk vergund is. Let wel, dit slaat louter op de stedenbouwkundige vergunningstoestand, een eventuele erkenning door Toerisme Vlaanderen doet geen uitspraak over deze vergunningstoestand.

Het hoofdzakelijk vergund zijn van een jeugdverblijf heeft betrekking op twee aspecten. Enerzijds de vergunningstoestand van alle gebouwen en constructies van het jeugdverblijfcentrum (gebouwen, verhardingen, speeltoestellen, ...). Anderzijds dient de functie, namelijk het voorzien van verblijfsrecreatie vergund te zijn.

Wat is hoofdzakelijk vergund?

- Alle gebouwen en constructies waarvoor een stedenbouwkundige vergunning is afgeleverd en die conform de stedenbouwkundige vergunning zijn gerealiseerd.
- Alle gebouwen en constructies opgericht voor 22 april 1962 (inwerkingtreding van de vergunningsplicht) én indien aan deze gebouwen of constructies nadien géén vergunningsplichtige werken of handelingen zonder vergunning zijn uitgevoerd.
- Slechts 10% van het bruto-bouwwolume mag onvergunnd zijn.
- Bestaande constructies waarvan door enig rechtens toegelaten bewijsmiddel wordt aangetoond dat ze gebouwd werden in de periode vanaf 22 april 1962 tot de eerste inwerkingtreding van het gewestplan waarbinnen zij gelegen zijn, worden geacht te zijn vergund, tenzij het vergund karakter wordt tegengesproken middels een proces-verbaal of een niet anoniem bezwaarschrift, telkens opgesteld binnen een termijn van vijf jaar na het optrekken of plaatsen van de constructie. Dit vergund geacht karakter komt te vervallen indien aan deze gebouwen of constructies nadien vergunningsplichtige werken of handelingen zonder vergunning zijn uitgevoerd.
- De functie van jeugdverblijf is vergund of de functie is aanwezig van vóór 9 september 1984 (inwerkingtreding vergunningsplicht voor het wijzigen van de hoofdfunctie van gebouwen).
- De verblijfsfunctie is niet de hoofdfunctie van het gebouw én het gebouw wordt slechts max. 90 dagen aangewend als een verblijf.²⁵

Conclusie

Uw jeugdverblijf is zone-eigen en hoofdzakelijk vergund?

=> U bent in orde met alle voorschriften. Eventuele uitbreidingen of vernieuwbouwprojecten worden afgetoetst aan de goede lokale ruimtelijke ordening.

²⁵ Een stedenbouwkundige vergunning is namelijk niet nodig voor een **tijdelijke** gebruikswijziging van een **bestaand hoofdzakelijk vergund** gebouw. De gebruikswijziging mag in dit geval **maximum 90 dagen per jaar** duren.

Aandachtspunten:

- Elke volledige of onvolledige dag waarop groepen het jeugdverblijf huren, zit vervat in die 90 dagen. Als er bijvoorbeeld een groep van vrijdagavond tot zondagvoormiddag blijft, dan telt dit verblijf 3 dagen.
- Wordt het jeugdverblijf **minder dan 90 dagen per jaar** verhuurd, hoeft er geen functiewijziging aangevraagd te worden. Let wel, verhuur je de jeugdlokalen **meer dan 60 dagen per jaar**, dan val je onder de erkenningsplicht van het Logiesdecreet.

Uw jeugdverblijf is zone-eigen maar niet hoofdzakelijk vergund?

=> Het is aangewezen dat u in overleg met de stedenbouwkundige dienst de mogelijkheid onderzoekt van een regularisatieaanvraag. De gemeente zal dan nagaan of de uitgevoerde werken volgens de geldende voorschriften vergunbaar zijn en of ze verzoenbaar zijn met een goede ruimtelijke ordening. Indien u geen regularisatie verkrijgt is het herstel van de oorspronkelijke toestand de enige manier om het misdrijf te doen ophouden.

Uw jeugdverblijf is zonevreemd en hoofdzakelijk vergund?

=> De decretale basisrechten voor zonevreemde constructies zijn van toepassing. Indien deze niet voldoen, is het opportuun om een bestemmingswijziging door middel van een RUP te onderzoeken in samenspraak met de gemeente. Kijk of er in het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan geen actiepunten is vermeld omtrent zonevreemde jeugd- of recreatievoorzieningen.

Uw jeugdverblijf is zonevreemd en niet hoofdzakelijk vergund?

=> Een eventuele bestemming zal moeten worden afgewogen door middel van een RUP. Neem contact op met de gemeente om te bepalen of er een actieplan in het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan is vermeld.

OPGELET: Een RUP kan enkel worden opgesteld door een gemeentebestuur, de provincie of het Vlaams Gewest. Dit RUP dient worden gekaderd binnen hun respectievelijk structuurplan en binnen de goede ruimtelijke ordening. Indien de gemeente een RUP opstelt voor het gebied waarin uw jeugdverblijf is gelegen of aan grens, vraag dan om uw verblijfscentrum mee op te nemen in het planproces.

11.5.2 Nieuwe jeugdverblijfscentra?

Een nieuw jeugdverblijf kan enkel vergund worden binnen de geëigende bestemming én indien ze verzoenbaar is met de goede ruimtelijke ordening.

Een zonevreemd nieuw jeugdverblijf is bij uitzondering enkel mogelijk in bestaande gebouwen in agrarisch gebied op basis van artikel 9 van het besluit van de Vlaamse Regering van 28 november 2003 tot bepaling van de toelaatbare functiewijzigingen buiten de geëigende bestemmingszone. Een dergelijke zonevreemde functiewijziging dient echter steeds worden afgetoetst aan de voorwaarden vermeldt in het uitvoeringsbesluit én aan de goede ruimtelijke ordening.

Een andere zonevreemde inplanting is enkel mogelijk indien voorafgaand aan de vergunningsaanvraag, een bestemmingswijziging wordt doorgevoerd door middel van een RUP.

11.5.3 Aandachtspunten voor een jeugdverblijfscentrum

Het belangrijkste element voor de inplanting van een nieuw jeugdverblijfscentrum of de bestemming van een bestaand jeugdverblijf is de inpassing in de omgeving. Dit wordt vertaald in de goede ruimtelijke ordening. Dit is echter een abstract begrip voor de meeste mensen. Om de beoordeling te vereenvoudigen lijsten we hier enkel belangrijke aandachtspunten op met betrekking tot de beoordeling van een jeugdverblijfscentrum.

- Bevat de site voldoende speelruimte? Op eigen terrein of in de nabije omgeving?
- Welke capaciteit wordt beoogd? Staat deze in relatie met de draagkracht van de aanwezige voorzieningen van de site en de omgeving?
- Welke gebruikintensiteit is gewenst? Hou er rekening mee dat bij verhuur > 60/jaar een erkenning van Toerisme Vlaanderen vereist is én bij een gebruik > 90 dagen per jaar een stedenbouwkundige vergunning voor de functiewijziging.
- Wat is de openingsperiode? Hoe verhoudt het verblijf zich met de eventuele hoofdfunctie van de site?
- Is de site in overeenstemming te brengen met de veiligheidsvoorschriften, in het bijzonder met betrekking tot de brandveiligheid?
- Is het verblijf conform de voorschriften van toegankelijkheid?
- Is er voldoende parkeerruimte/fietsenstalling zonder de buurt te belasten?
- Is de site bereikbaar met openbaar vervoer en via veilige wegen voor zwakke weggebruikers?
- Zijn er ecologisch waardevolle elementen die door de verblijfsfunctie in het gevaar kunnen worden gebracht?
- Is de functie verzoenbaar met de omgeving? Zijn er geluidsgevoelige elementen nabij de site?
- Welke milderende maatregelen worden genomen om eventuele overlast voor de buurt te beperken?
- Zijn er recreatieve elementen in de omgeving die kunnen gekoppeld worden met het jeugdverblijf?
- ...

Daarnaast zijn er nog enkel andere bedenkingen en afwegingen die best op voorhand worden overdacht. Hieronder wordt een niet-limitatieve lijst weergegeven:

- Welke doelgroep wordt beoogd?
- Indien een erkenning van Toerisme Vlaanderen vereist is, is het verblijf in overeenstemming te brengen met de erkenningsvoorwaarden?
- Houdt het verblijf rekening met de voorschriften van volksgezondheid?
- Zelfkook of volpension? Bij dit laatste gelden de voorschriften voor de voedselveiligheid.
- Worden er speeltoestellen voorzien?
- Is er aansluiting op gescheiden riolering of dient een eigen waterzuivering worden ingericht?
- Nieuwbouw of verbouwen?
- Mogelijkheid voorzien tot een (vaste) kampvuurkring? Standpunt brandweer niet vergeten!
- ...

Voor de concrete bouwideeën kan uiteindelijk inspiratie worden gevonden in de handleiding 'Bouwen aan een jeugdverblijf – Praktische handleiding voor het (ver)bouwen van een jeugdverblijf' van het Centrum voor Jeugdtoerisme VZW.

Wat betreft duurzame en geïntegreerde architectuur kunnen we verwijzen naar het boek "De avontuurlijke architectuur van scouting"²⁶.

²⁶ <http://www.jeugdlokalen.be/product/de-avontuurlijke-architectuur-van-scouting>

12 ACTIEPROGRAMMA

Aan het beleidskader wordt een actieprogramma gekoppeld met de engagementen van de provincie met betrekking tot de jeugdverblijfcentra. Dit programma is gericht op de ondersteuning van de jeugdverblijfcentra en betrokken actoren ten einde het aanbod op peil te houden. Volgende acties worden vooropgesteld:

Actie	Uitwerking
Voorstel bevoegdheidsverdeling	Opdeling in lokale en bovenlokale jeugdverblijfcentra. <ul style="list-style-type: none"> - Lokale: bevoegdheid gemeente - Bovenlokale: bevoegdheid provincie
Toetsing bovenlokale jeugdverblijfcentra	Screening van de bovenlokale jeugdverblijfcentra en bepalen te ondernemen acties.
Screenen eigen domeinen	Analyse van de eigen provinciedomeinen naar de potentie tot het voorzien van bovenlokale jeugdverblijfcentra.
Screenen planprocessen provincie	Bij elk provinciaal planproces (afbakening stedelijke gebieden, provinciaal RUP, ...) wordt gekeken naar de mogelijkheid tot opname van bestaande jeugdverblijfcentra of tot het voorzien van de mogelijkheid om een nieuw jeugdverblijfcentrum te realiseren.
Opname beleidskader bovenlokale jeugdverblijfcentra in herziening PRS	Bij de volgende procedure van herziening van het Provinciaal Ruimtelijk Structuurplan Oost-Vlaanderen wordt de opname van het beleidskader afgetoetst.
Het voorzien van een loketfunctie	De provincie stelt zijn expertise ter beschikking aan de verschillende actoren: <ul style="list-style-type: none"> - Gemeenten: begeleiding planprocessen met lokale jeugdverblijfcentra, - Actief begeleiden van opportuniteiten zoals initiatieven tot nieuwe centra - Informatie verstrekken naar (nieuwe) beheerders jeugdverblijfcentra, aftoetsen nieuwe locatievoorstellen bovenlokale jeugdverblijfcentra.

De geselecteerde bovenlokale jeugdverblijfcentra worden afgetoetst aan de hand van het voorgestelde afwegingskader. Het doel is om voor elk jeugdverblijfcentrum een individuele afweging te maken en een eerste idee te geven van de mogelijke ontwikkelingsperspectieven en de acties die hiertoe dienen worden ondernomen.

Daarnaast worden het beleidskader toegepast op enkele aangeduide potentievolle locaties voor nieuwe inplantingen van bovenlokale jeugdverblijfcentra. Aan de hand hiervan wordt het beleidskader geïllustreerd aan de hand van enkele cases.